

KARV

Politikos apžvalga

ESTŲ „VABA MAA“ APIE VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ PERSEKIOJIMUS

Estų dienraštis „Vaba Maa“ vasario 16 d., minėdamas Lietuvos nepriklausomybės 19 metų sukaktuves, įdėjo straipsnį apie lietuvių lenkų aštirus santykius. Straipsnyje pažymima, kad būdingas Vilniaus krašto mokyklų uždarinėjimas prasidėjo jau nuo 1927 metų, kai buvo uždaryta Vilniaus lietuvių mokytojų seminarija ir „Ryto“ draugijos 46 lietuvių mokyklos. 1936—1937 metais buvo uždaryta 150 mokyklų. Be to, uždrausta lietuviams vartoti radio aparatai, uždarytos šv. Kazimiero draugijos skaityklos, per metus lietuvių dienraštis „Vilniaus Rytas“ nubaustas 720 zlotų ir 119 dienų arešto. Pas Vilniaus krašto lietuvių komiteto pirmininką Stašį padaryta krata ir jis suimtas.

ANGLAI DAUGIAUSIA STIPRINS KARO LAIVYNĄ IR AVIACIJĄ

„Paris-Midi“ rašo, kad dabartinio sustiprinto Didžiosios Britanijos ginklavimosi svarbiausias rūpestis yra kuo daugiausio sustiprinti karo laivyną ir karo aviaciją. Kaip yra pareiškęs Winstonas Churchilis, karo laivyno admiralitetas turi paruošęs gražią naujų karo laivų statybos programą, ir visi tie laivai būsią pastatyti dar šiais metais. Karo aviacija gi bus stiprinama šūkiu: juo daugiau — juo bus geriau.

Anot anglų mjr. gen. Sykeso, Didžiajai Britanijai nereikalinga kontinento tipo armija, ir anglai „tos prabangos“ sau nedarysią. Vis dėlto, anot to paties generolo, kaip „nei karo laivynas nei armija negalėtų egzistuoti be aviacijos, taip pat nei karo laivynas nei aviacija nieko nepajėgtų, jei jų neparemtų armija“.

Anglų armija, kokia ji dabar yra, to generolo nuomone, nepajėgtų krizės atveju išlaikyti nuolatinių įgulų atskirose britų imperijos dalyse, negalėtų tinkamai gintis ir negalėtų suteikti pakankamų jėgų užjūrin, imperijos saugumui išlaikyti. Dėl to taip svarbu esą pirmoje eilėje didinti karo laivyną ir karo aviaciją.

Karo laivynas anglos yra tradiciškai populiarius. Aviacija traukte traukia šių laikų jaunimą. Todėl šias dvi karo pajėgų sritis anglams nesunku ir didinti. Drąsiai didinamas karo laivynas ir drąsiai žadama tautai susikurti tokią karo aviaciją, už kurią galingesnės neturės nė viena Didžiajai Britanijai pavojų sudaryti galinti didžioji valstybė. Sausumos armija tačiau esanti atsilikus. Grynų anglų sausumos kariuomenės šiuo metu, esą, turėtų būti bent 182.000 vyrų, o iš tikrųjų tesą mažiau kaip 140.000 vyrų. Tai esanti nusi-ginklavimo mistikos pasekmė. Dėl to dabar rūpi anglams kiek galint padidinti ir sausumos armiją. Kadangi taikos metu anglų armija verbuojama iš savanorių, tai susirūpinta didinti kareiviams algas, gerinti tarnybos sąlygas ir imtis kitų priemonių daugiau savanorių pritraukti.

DANCIGE JAU ESĄS ATNAUJINTAS VOKIETIJOS SUVERENITETAS

„Journal des Debats“ sako, kad paskutinių savaitžių įvykiai duoda pagrindo manyti, kad Lenkija pasiruošusi pritariti Vokietijos suvereniteto atnaujinimui Dancige. Praktiškai tas ten jau įvykę, ir Lenkija prieš tai neprotestavusi. Dancigas jau atvirai verbuojąs karius vokiečių kariuomenei, opozicija Dancige likviduota ir ten daugiau nieko neegzistuoja to, ką savo laiku numatė Tautų Sąjungos statutai. Lenkija, jei tik būtų norėjusi, galėjo pasipriešinti. Dabar pasilieka tik laukti oficialios proklamacijos, kad Dancigas prijungtas prie Vokietijos. Prof. Burkardo paskyrimas Tautų Sąjungos aukštuoju komisaru Dancige tokiomis aplinkybėmis esąs įvykis, kuriame negalima neigti, sako laikraštis, tam tikro komiško prieskonio. Atrodo, kad jam Dancige teksią suvaidinti „metrikacijos skyriaus valdininko vaidmenį“ ir konstatuoti Dancigo laisvojo miesto mirtį. Nors Hitleris pasakė, kad staigmenų laikotarpis esąs pasibaigęs, bet tuojau po sausio 30 d.

ėmėsis Versalio teritorinių klauzulių, kad atgautų kolonijas. Dabar nacionalsocialistai ruošiasi likviduoti Dancigą.

„Ouevre“ sako, kad lenkų užsienių reikalų ministeris Beckas esąs labai keblioje padėtyje, nes kaip tik šiomis dienomis Prancūzija paskirsianti Lenkijai antrą paskolos dalį. Po kelių mėnesių Dancige bus atnaujintas Vokietijos suverenitetas, bet jokių staigmenų Dancige, matyt, dėl to neįvyksią.

BŪSIĄ DIDŽIULIAI ITALŲ KARO LAIVYNO MANEVRAI

„Paris-Midi“ specialus korespondentas iš Romos praneša apie didžiulius italų karo laivyno manevrus. Manevruose dalyvaus 50 karo laivų. Manevrai įvyks kovo 10—22 d. tarp Tobruko ir Tripolio. Juos stebės Mussolinis. Jis tuo metu vyksiąs į Tripolį. Libijos sostinėje tuo metu bus atidaryta didelė metinė mugė. Taip pat bus atidarytas didelis plentas išilgai visą Libijos pajūrį. Tai vis svarbūs įvykiai, kurie ir karo laivyno manevrams suteikia ypatingos reikšmės.

Tokių didelių Italijos karo laivyno manevrų, dėl Etiopijos karo, nėra buvę jau dveji metai. Dabartiniam manevram Romoje esanti teikiama ypatinga reikšmė. Pabrėžiama, pirmiausia tai, kad jie įvyks netoli Atėnų, kur dabar vyko Balkanų Santarvės valstybių konferencija. Toms valstybėms tie manevrai parodysią, kad joms labai praverstų turėti tokio galingo ir taip išsispécializavusio veikti toje Viduržemio jūros dalyje karo laivyno parama. Anglijai tie manevrai turį parodyti, kad jai praverstų tokio galingo karo laivyno parama savo didžiojo imperijos kelio neliečiamybei apdrausti.

Antra vertus, tie manevrai turį būti įspėjimu kai kurioms valstybėms, kurios ispanų pilietinio karo kritišku momentu panorėtų atvirai eiti Ispanijos vyriausybinkams į pagalbą, o tokiai intervencijai, esą, Italija tuojau pat pasipriešintų. Ypač tai turį atgrasinti Sovietų Sąjungą nuo bet kurio įsikišimo Viduržemio jūroje.

Kariniu atžvilgiu šie italų karo laivyno manevrai turį parodyti laivyno veiksmų greitumą. Jų šūkis esąs: „Per 24 valandas pastatyti jūreivius ant kojų“. Būsią duota labai daug iniciatyvos atskirų dalių vadams, kad jie per trumpiausią laiką išspręstų ypatingus, konkrečius ir praktiškus uždavinius ir kad tuo būdu galėtų išnaudoti maksimumą visų karo laivyno pajėgų, pavartodami jas kuo įvairiausiais atvejais ir kuo naujoviškiausiais būdais. Kad galėtų vėliausiai per 24 valandas reaguoti prieš bet kurį įvykį bet kurioje Viduržemio jūros vietoje.

ITALIJOS TURKIJOS SUSITARIMAS, PRANCŪZIJA IR SOV. RUSIJA

Neseniai Milane įvyko turkų ir italų užsienių reikalų ministerių pasitarimas svarbiais politiniais klausimais. Spaudos žiniomis, pasitarimo metu buvo taip pat paliestas klausimas Dardanelų konvencijos reikalu. Kaip yra žinoma, Italija Montreux konferencijoje dėl Dardanelų sąsiaurio remilitarizavimo nedalyvavo. Toje konferencijoje dalyvavo, be Turkijos, Sov. Rusija, Prancūzija, Rumunija, Anglija ir kit. valstybės. Einant Dardanelų konvencija, sąsiauris buvo remilitarizuotas, ir Turkija tapo pilna savininke sąsiauryje. Kaip matyt, dabar po turkų-italų pasitarimo ir Italija prisidės prie Dardanelų konvencijos.

Ši konvencija turi didelės reikšmės Turkijai, kuri dabar savo rankose turi raktą ir į Viduržemio jūrą. Dabar, sėkmingai pasibaigus prancūzų-turkų deryboms dėl Aleksandretės sandžiako, draugingi santykiai tarp abiejų valstybių pagerėjo. Prancūzija dabar stengiasi įtraukti Turkiją į Sovietų-Prancūzų pakto sistemą. Tam reikalui ir praeitais metais buvo pradėtos derybos tarp Prancūzijos ir Turkijos.

Tenka pažymėti, kad Sov. Rusijos ir Turkijos santykiai yra labai draugingi. Sov. Rusija yra sudariusi nepuolimo paktą su Turkija. Jei iš tikrųjų pavyktų Prancūzijai įtraukti Turkiją į Prancūzų-Sovietų pakto sistemą, tai būtų daug prisidėta prie saugumo Viduržemio jūroje patikrinimo bei sustiprinimo ir taip pat palengvintų tą paktą įgyvendinti.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius Itn. Urbanavičius

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Miškus, 10, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: puskarininkams ir kareiviams metams—5 lt., 6 mėn. 3 lt. ir 3 mėn.—2 lt. Viesiems kitiems metams—6 lt., 6 mėn.—4 lt. ir 3 mėn.—2 lt. Užsieny, be Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„Spindulio“ B-vės spaustuvė Kaune.

Kareivio auklėjimas veda į tikrąjį gyvenimo pažinimą

Kareivio auklėjimo tikslas ir esmė yra parengti karui tinkamą kariuomenę. Parengti ją taip, kad tėvynės garbė, laisvė ir valstybės vidujinis gyvenimas galėtų jaustis visiškai saugiai. Pasakymas **karui tinkama** — apima sumą tų duomenų, kurie nustato ginkluotųjų jėgų dvasią, jos drausmę ir pasirengimą techniškai aptarnauti ginklus. Visos šios savybės negimsta staiga ar atsitiktinai, bet yra pagrindinio ir energingo mokymo ir auklėjimo išdava. Tai nėra vien instrukcijų ir pamokymų rezultatas, bet drauge ir praktiškojo kareivių miklinimo padarinys. Iš čia aišku, kad teoretinis auklėjimas ir miklinimas susilieja į neatskiriamą vienetą.

Šio auklėjimo objektas — atskiras kareivis, ir jų kolektyvas arba grupė. Sunkūs moderninės kariuomenės uždaviniai reikalauja, kad atskiras kareivis būtų ne tik sąmoningas, bet įgytų ir aukštą atsakingumo jausmą. Jis turi savyje įkūnyti visos kariuomenės dvasią, pasidaryti jos idėjų įsitikinusių skleidėju ir nuosakiu draugiškumo jausmu įsilieti bendron karių šeimai. Viso vieneto karinė vertė priklauso kaip tik nuo to, kokiame laipsnyje atskirai paimtas kareivis supranta kariuomenės uždavinius, jos paskirtį ir idėją. Štai kodėl šio auklėjimo pačiame centre yra statomas indi-

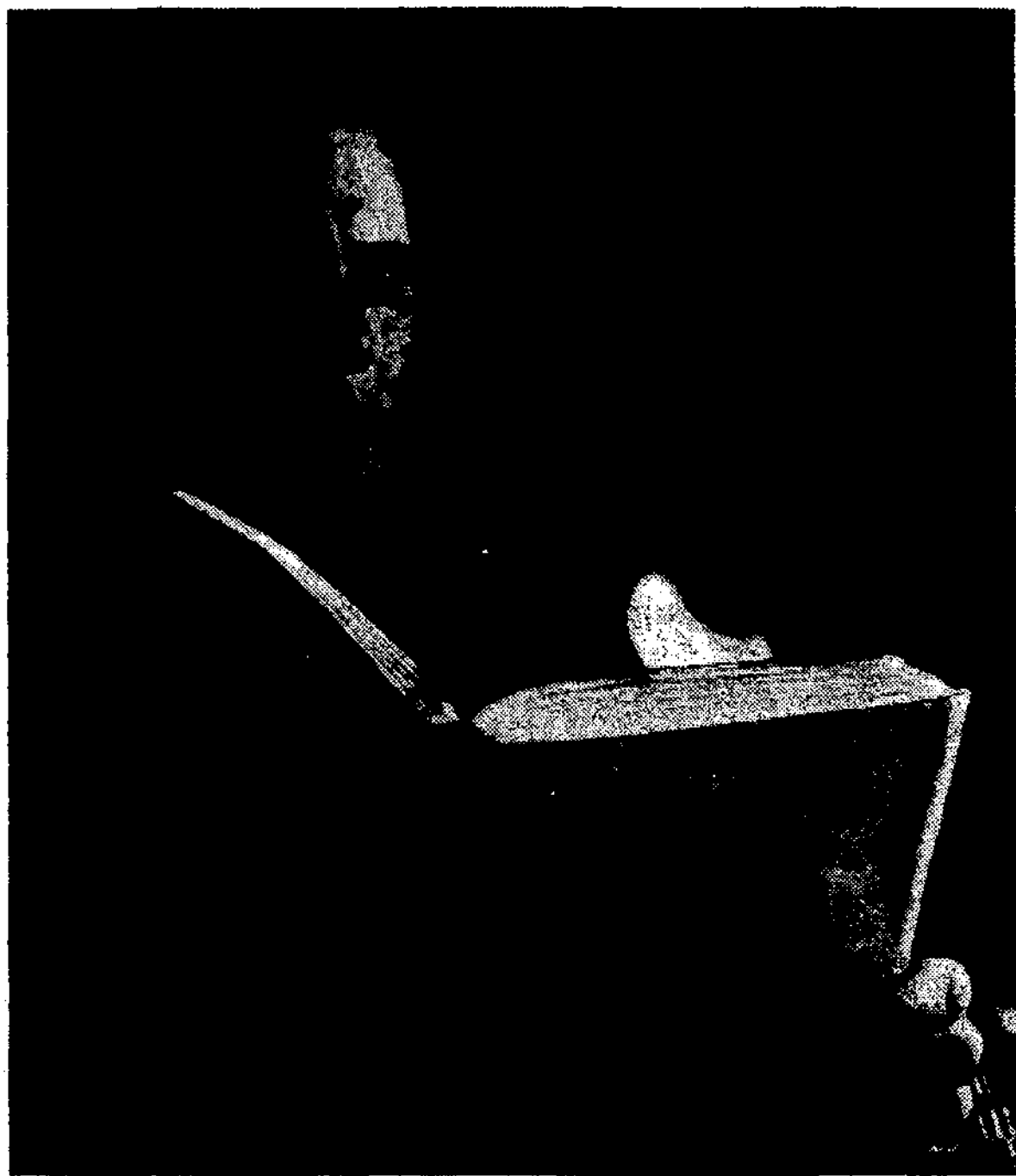
vidas — kareivis. Vadinas, kareivio auklėjimas sudaro pamatus, kuriais remiasi visos armijos dalinių parengimas.

Kareivio auklėjimo turinys yra nepaprastai platus ir gilus. Nė viena auklėjimo sistema negali jai prilygti. Kareivio auklėjimas, toli gražu, nesiriboja jo mokymu ginklų technikos ir fizinę dresūrą. Žygiai, šaudymas, lauko tarnyba, kad ir visiškai neatskiriama surišti su kareiviavimu, tačiau, anaipol, neišsemia visos šios sąvokos turinio. Tikrasis kareivio auklėjimas pagrindiniu uždaviniu laiko išugdymą tokio charakterio, kuris griežtai atitiktų krašto valstybinę sąmonę ir iš meilės tautai ir tėvynei visada nedvejodamas ryžtųsi už jos gerovę kuo brangiausiai paaukoti savo gyvybę.

Iš sumintų kareivio auklėjimo elementų kyla kariškosios pedagogikos paskirstymas į tris sritis. Pirmoji apima gabumų plėtimą ir žmogaus valios formavimą, vadinas, formavimą charakterio — paties žmogaus. Ši sritis jokių būdu negalima griežtai išskirti iš auklėjimo sistemos. Atvirkščiai — ši sritis priimta laikyti visos karinio auklėjimo sistemos pamatu. Čia nustatyti dėsniai eina vedamuoju siūlu smulčiausiose jos šakelėse.

Antroji kariškosios pedagogikos sritis apima kareivio auklėjimą siaura prasme. Tai sudaro individo įvedimą į kolektyvinio gyvenimo rėmus, supažindinimą jo su kariškos drausmės nuostatais, kurių būtinumą kareivis vidujiniai pajunta ir kurių reikalavimus įpratintas vykdyti laisvu noru. Toliau eina atskiros eilinio kovotojo dvasios kėlimas, jos žadinimas didvyriškiems žygiams. Tuo tikslu nepamirština nuolatos duoti kareiviui daugybę progų, kurios jį gali, šiaip jau paprastą, nežymų žmogų, iškelti į tautos karžygius. Kariškoji pedagogika rūpinasi rasti kuo trumpiausią ir paprasčiausią kelią, kuriuo vedama kareivio mintis tap-
tų sąmoninga ir pilna iniciatyvos. Drauge su visu tuo eina planingas tvirtos valios ugdymas, mokinama nugalėti visas silpnybes bei aistras, trukdančias sąžiningai nešti tarnybos pareigas.

Mūsų laikais kareiviavimas — nėra pats sau tikslas. Taip būdavo tik senovės ir viduramžių laikais. Tada kiekvieno riciero kardas buvo jo pragyvenimo šaltinis, jo verslas ir pramoga. Kovon ėjo kas norėjo, kovėsi kada ir su kuo tik norėjo. Kareivis ne kartą elgėsi taip, kaip šiandien elgiasi tik plėšikas. Moderninė valstybė kariuomenę laiko ne pramogai, o stato jai didelius uždavinius. Kaip kariuomenė neįmanoma be valstybės, taip ir valstybės gyvenimas neįmanomas be savos kariuomenės. Ir būtų sunku pasakyti, kas ką gimdo: valstybė kariuomenę ar kariuomenė valstybę. Abi jos kyla iš tautos gelmių, viena kitą remdamos. Keičiantis politinių jėgų santykiams valstybės viduje, o

Rimta knyga — gyvenimo kelrodis.

Dmt. Čepelaitis

Maršalas Jegorovas karo aviacijoje
Pusk. Miežlaidžio nuotr.

Iš maršalo Jegorovo pareiškimų

Būdamas Lietuvoje maršalas A. I. Jegorov'as, apžiūrėjęs Muziejų, Karo Muziejaus knygoje įrašė tokį įrašą:

„Su dideliu pasitenkinimu apžiūrėjau lietuvių tautos kovų ir laimėjimų muziejų. Garbės ir pagyrimo verti tie, kurių uždavinys buvo vaizdingai išreikšti tą istoriją. Viskas puikiai organizuota ir leidžia išsamiai susipažinti su svarbiausiais Lietuvos tautinio gyvenimo istorijos periodais iki šių dienų laisvės ir nepriklausomybės.

Sovietų Sąjungos maršalas
A. I. Jegorov.“

Susipažinęs su mūsų karo aviacija ir jos vidaus gyvenimu, maršalas aviacijos karininkų ramovės svečių knygoje įrašė tokį įrašą:

„Apžiūrėjau Lietuvos aviacijos dalis Kaune. Sveikinu kariuomenės vadovybę, kad yra toks laimingas sutapimas, jog kariuomenės aviacijos viršininkas kartu yra ir aviatorius konstruktorius. Džiaugiuosi proga susipažinti su ponais aviacijos karininkais ir su Lietuvos kariuomenės aviacijos viršininku plk. Gustaičiu.

Maršalas A. I. Jegorov“.

Išvykdamas iš Lietuvos, SSSR generalinio štabo viršininkas, Sovietų Sąjungos maršalas Aleksandras Iljič Jegorovas iš Joniškio mūsų kariuomenės štabo viršininkui gen. št. pulk. J. Černiui atsiuntė šitokią telegramą:

„Palikdamas Lietuvos Respublikos sienas, reiškiu Jums, Pone Pulkininke, ir taip pat prašau perduoti mano dėkingumą Lietuvos Kariuomenės Vadui ir Lietuvos Vyriausybei už taip nuoširdų ir draugingą priėmimą, kuris buvo man parodytas Jūsų šalyje.

Savo trumpo viešėjimo metu galėjau įsitikinti tuo dideliu darbu, kurį nuveikė Jūsų kariuomenė, stiprinama ir laiduodama savo krašto saugumą.

Aš tikiu, kad mūsų vizitų pasikeitimas patarnaus dar didesniai esančiam tarp mūsų kariuomenių draugingumui plėstis.

Linkiu tolesnių pasisėkimų Jūsų kariuomenei, kuri budi taikos ir Lietuvos valstybės nepriklausomybės sargyboje.

RKKA viršininkas, Sovietų Sąjungos
maršalas Jegorov“.

taip pat iš viso keičiantis laiko dvasiai, pajėgiančiai duoti akstiną įvairioms reformoms, — kariuomenė taip pat neišvengiamai turi, kaip rodo istorinis patyrimas, pritaikyti savo uždavinius atitinkamai įvykusiems minties persilaužimams. Tuo būdu trečiajai kariškojo auklėjimo sričiai tenka dvigubas uždavinys: išugdyti kareivio pasitikėjimą vedamąja valstybės politika ir padaryti jį pilnai sąmoningu kovotoju dėl didžiausių tautos idėjų, kuriomis remiasi pati valstybė.

Iš viso to kas pasakyta — darosi aišku, jog kariškojo auklėjimo pasisėkimas tik tada duos norimų vaisių, kai bus gerai suprasta, į kurią tų trijų auklėjimo sričių kiekvienu atskiru atveju reikia atkreipti didžiausią dėmesį, ir kokias pavartoti priemones pasitaikančioms kliūtims nugalėti. Pirmoji sritis tikslo siekia koncentruodama savo dėmesį į sielą. Todėl tenka nuolat kreiptis į individo psichologijos mokslą. Antroji kariško auklėjimo sritis apima savotišką kolektyvo — kariuomenės sielą ir kareivio santykius. Šiuo atveju reikalą turime su masės psichologijos mokslu. Paskutinėje, trečioje kariškosios pedagogikos srityje, rūpina-

masi kareivį susieti dar platesniais, gilesniais ryšiais — atidengti jo sielai visos tautos žaizdas, lūkesius ir laimėjimus.

Giliau žvelgdami į kariškosios pedagogikos uždavinius, matome, jog kareivių auklėjime nėra minties iš uniformuoto žmogaus padaryti kokį nors nežemišką padarą. Atvirkščiai, kareivis mokomas suprasti tikrąjį, realų gyvenimą. Norima jis giliai įsąmoninti, kad lemia žūti kiekvienam, kuris bijo kovos. Tai dėsnis ne viršininkų ir, apskritai, ne žmogaus, o pačios prigimties — Dievo nustatytas. Supratęs šį dėsni, kareivis įvedamas į sudėtingą valstybės gyvenimą. Čia parodomi tie šaltiniai, iš kurių tautos karžygiai semiasi jėgų šurpulingai kovai dėl visos tėvynės reikalų. Tik šių šaltinių gaivinamas, kareivis galės visiškai sustiprėti savo dvasioje. Tada jis taps pilnai sąmoningas ir augte suaugęs su savo valstybe į vieną socialinį junginį. Ir tik tada kareivio auklėjimas galima laikyti iš esmės užbaigtu, kada jo siela ima jautriai virpėti — rezonuoti visiems tėvynės rūpesčiams ir džiaugsmams.

Drąsiai atlikdavo sunkiausius žvalgybos uždavinius

Julius Indrišiūnas

1919 m., kai vos besikuriančiai mūsų kariuomenei reikėjo atsilaikyti prieš žymiai stipresnius ir gausingesnius priešus, Šiaulių gimnazistų būrelis, jų tarpe ir Julius Indrišiūnas, palieka mokyklos suolą ir vyksta į savanorių eiles. Pirmiausia jis su draugais dar sumanė nuvykti į tėviškę ir ten paraginti, kad daugiau vyrų vyktų į kariuomenę. Tačiau tai buvo labai sunkus ir pavojingas užsimojimas, nes J. Indrišiūno tė-

Julius Indrišiūnas, finansų viceministeris ir seimo pirmasis vicepirmininkas

viškė jau buvo bolševikų rankose. Niekam nieko tikro nesakęs, tik apsimetęs, kad važiuojas į kunigų seminariją, Julius Indrišiūnas išvyko į Kauno komendantūrą. Pakelyje Raseinių rinkoje dar paagitavo susirinkusius gyventojus, kad ir šie nieko nelaukdami stotų į savanorius. Žinoma, bolševikai sužinoję, kur dingo J. Indrišiūnas, prieš jo tėvus ir namiškius pradėjo vartoti represijas, reikalaudami 10.000 markių kontribucijos.

J. Indrišiūnas tuojau pateko į pirmąjį raitelių pulką, kuris vėliau persiformavo į dabartinį I gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulką. Su antruoju eskadronu jis tuojau išvyko į frontą prieš bolševikus. Fronte jis kelis kartus pasižymėjo kautynėse ir ypač žvalgyboje, kurios žygiuose, nors jie buvo pilni visokių pavojų, J. Indrišiūnas nuolat dalyvaudavo ir tiesiog verždavosi į užfrontę. Pirmiausia jis pateko į

užfronte ties Semeliškėmis, vėliau — ties Turmontu, ties Radviliškiu ir kituose baruose. Kur tik pavojingas žygis, sunkus žvalgybos uždavinys, ten J. Indrišiūnas eidavo pirmasis ir visados, sėkmingai įvykdamas savo uždavinį, laimingai grįždavo. J. Indrišiūnas karžygiškai pasižymėjo visoje eilėje kautynių. Ypač išskirtinos kautynės ir pavojingasis žygis, buvęs 1919 m. rugpiučio mėn. 25 d., kai mūsų kariuomenė antrą kartą žygiavo link Dauguvos ir jau galutinai bolševikus išvijo iš Lietuvos. Tada pirmo gusarų pulko II eskadronas puolė Zarasų apskr., Smalvos miestelį. Vadovaujami būrininko Ratauto, J. Indrišiūnas, P. Bindokas ir V. Macijauskas nepaprastu narsumu puolė bolševikų gurguoles. Nors priešų jėgos buvo žymiai stipresnės ir jis paleido smarkią ugnį, bet šie keturi narsūs vyrai į tai nekreipė jokio dėmesio. Jie nugalėjo priešų gurguolę, pirmieji įlėkė į Smalvos miestelį, jame sukėlė priešų paniką, nutraukė telefono ryšius tarp dvaro ir miestelio. Šiuo savo žygiu jie paraližavo priešų apsigynimą ir mūsų kariuomenei padėjo paaimti Smalvos miestelį.

Kai mūsų kariuomenė bermontininkus vijo iš Tauragės, J. Indrišiūnas, P. Bindokas ir dar vienas gusaras pirmieji perėjo Tauragės miestą. Tai buvo jų žvalgybos uždavinys. Jų šį kartą nekludė priešų kulkos, tačiau, kai vėliau į Tauragę įžygiavo mūsų kariuomenės kuopa, ji buvo „pavaišinta“ priešų ugnimi.

Kai fronte aprimo, J. Indrišiūnas grįžo į Šiaulių gimnaziją, bet neilgam. Po dviejų mėnesių, jau parako ragavęs jaunuolis, buvo pašauktas į kariuomenę. Šį kartą jis buvo pasiūstas į karo mokyklą. Audringa J. Indrišiūno dvasia nenurimo karo mokykloje, bet veržėsi į frontą, tik šį kartą į pėstininkų pulką. Aplamai, kada fronte eidavo kautynės, nė minutės negalėdavo nusėdėti mokyklos suole.

Iš kariuomenės paleistas J. Indrišiūnas vėl atsiduria Šiaulių gimnazijos suole. Tačiau Šiaulius pasiekia neramios žinios, kad mūsų kariams fronte yra gana sunku. Niekam nieko viešai nesakęs, J. Indrišiūnas su draugų būreliu, dabar jau kaip šaulys - partizanas, vyksta į Kaišiadorius ir atsiduria fronte su lenkais. Vėl jis veržiasi į sunkius žvalgybos uždavinius, kuriuos, kaip ir anksčiau, sėkmingai įvykdo. Ne vieną kartą jis buvo vyresniųjų ispėtas nesiveržti į užfrontės žvalgybą, jam buvo paaiškinti gresiantieji pavojai ir net mirtis, bet narsaus savanorio visa tai nepaveikė. Ties Vieviu jis nelaisvėn paėmė lenkų sargybinių.

J. Indrišiūnas nepriklausomybės kovų metais išvaikščiojo visus frontus: nuo Radviliškio ligi Klaipėdos krašto, nuo Kaišiadorių ligi Alytaus ir visur kitur, kur tik buvo reikalingas ir naudingas. Dar jis gyvai atsimena fronte buvusius sunkumus, alkį ir nedateklus, tačiau ir dabar tai jo nebaido.

Telefonijos pagrindai

(Žiūr. „Kario“ Nr. 7).

Lauko telefono aparatai

Aparatai, kurie pritaikyti lauko sąlygoms ir skirti kautynių reikalams, vadinami lauko telefono aparatais.

Aparatą sudaro šios dalys:

1) telefonas (klausytuvas), 2) mikrofonas, 3) zirkelis, 4) induktorius, 5) skambutis.

1. Telefonas. Telefoną sudaro: 1) pastovus magnetas su minkštos geležies antgaliais, 2) dvi vijų ritės (špūlės), 3) kriauglė, 4) membrana, 5) telefono dangtelis.

Kam reikalingas pastovus magnetas?

Jei vietoje pastovaus magneto būtų geležis, membrana virpėtų du kartu greičiau, negu normaliai virpa, ir kalba būtų sudarkyta. Magnetą yra raidės „U“ pavidalo. Į tokį pavidalą jis išsirutuliojo todėl, kad pailgos formos, pav. Bell aparato, greit išsimagnetėja.

Minkštos geležies antgaliai reikalingi tam, kad magnetai ilgiau veiktų. Jei vijos būtų tiesiog ant pastovaus magneto, jis greit susilpnėtų, ir membrana būtų silpnai virpinama. Antgalių geležis yra minkšta, o ne plienas, todėl, kad tokioje geležyje elektromagnetinės jėgos susikuria žymiai didesnės, negu pliene, nes plienas turi didesnę varžą. Magnetiniai antgaliai yra įskelti, kad juose silpniau veiktų vietinės (vidutinės) srovės, kurios silpnina elektromagnetą. Tokios srovės vadinamos Fuko srovėmis.

Telefono membrana turi būti iš minkštos geležies, gana standi, pati neprivalo įsimagnetinti. Jos diametras 5—6 cm, storis 0,2—0,4 mm. Jei membrana pati virpa

Taigi, Julius Indrišiūnas nepriklausomybės kovų metais net tris kartus stojo į kariuomenės eiles ir visą laiką dalyvavo fronte, pasižymėdamas narsumu, nevengimu gresiančių pavojų, drąsa ir valia. Šiomis savybėmis jis užkrėsdavo ir kitus karius, kurie J. Indrišiūną laikė narsumo, pasiaukojimo ir sumanumo pavyzdžiu. Už savo žygius ir narsumą, ypatingai už didvyrišką Smalvos miestelio paėmimą, Juliaus Indrišiūno krūtinę puošia Vyčio Kryžius.

Pasibaigus nepriklausomybės kovoms, J. Indrišiūnas, baigęs karo tarnybą kareiviu, vėl grįžo į Šiaulių gimnaziją, ją baigė ir Vytauto Didžiojo universitete išėjo aukštuosius teisių mokslus. Jis buvo mokytoju, teisėju, advokatu, vyresniuoju notaru, juriskonsultu.

1933 m. J. Indrišiūnas ministerio pirmininko buvo pakviestas finansų viceministeriu. Šias aukštas pareigas jis ir ligi šiol sėkmingai tebeina. Be to, jis pereitą rudenį buvo išrinktas seimo pirmuoju vicepirmininku. J. Indrišiūnas dar eina įvairias pareigas keliose įstaigose bei įmonėse, kuriose atstovauja valstybės išdą. Jis yra žymus visuomenės veikėjas. Dar ir dabar kai kurie jo kovų draugai, atsilankę su visokiais reikalais finansų ministerijoje, viceministerio kabinete randa savo artimą nepriklausomybės kovotoją — savanorį Julijų Indrišiūną, kuris visiems visados randa laiko priimti, išklausyti jų reikalus ir, kiek galima, juos patenkinti.

J. Senkus

be pašalinės jėgos, tai tas reiškinys vadinasi rezonansas (garso pasikartojimas). Rezonansas kalbai yra kenksmingas, kalba girdėtis deformuota.

Telefono garsumas priklauso nuo membranos amplitūdžių dydžio. Amplitūdės priklauso nuo membranos medžiagos ir dydžio, nuo jos įtvirtinimo ir vijų skaičiaus elektromagneto ritėse. Labai daug didinti vijų skaičių ritėse negalima, nes, peržengus tam tikrą ribą, magneto jautrumas pradeda mažėti.

Klausytuvo dėžutė turi būti kuo mažiausia, kad joje tilptų kuo mažiausia oro, nes oras irgi rezonuoja (kuria kaip ir aidą).

Telefono reguliavimas. Membrana gali būti per arti arba per toli nuo elektromagnetų. Reikia pastatyti ją tokiame atstume, kad ji būtų arti magneto antgalių, bet prie jų nepriliptų.

Telefono našumas. Ausis gauna apie 1/1000 dalį tos energijos, kuri perduodama į mikrofoną. Telefono ritėse kalbos metu bėganti srovė yra 10—20 mikroamperų. Įtempimas prie gnybtų yra apie 1/100 volto. Membranos amplitudė virpant svyruoja apie 1/1000 milimetro.

Telefono gedimai. Gali būti per toli arba per arti prie magneto antgalių membrana. Šiuo atveju membraną reikia sureguliuoti. Gali būti nutrūkusios ričių vijos, — telefonas vartojimui netinka ir turi būti specialisto apžiūrėtas.

2. Mikrofonas. — Mikrofonas, tai prietaisas paversti garso virpesius į elektrinius virpesius. Pirmąjį mikrofoną pritaikė aparatui mokslininkai Edisonas ir Juzo. Iš pradžių mikrofonai buvo daromi iš anglinių lazdelių. Dabartiniai patobulinti mikrofonai ne tik veikia srovę garso virpesiais, bet tuos virpesius net iki 30 kartų sustiprina.

Mikrofono priešingi poliai vadinasi mikrofono elektrodai: vienas jų yra anglinė kaladėlė, antras — anglinė membrana. Tarpą tarp tų elektrodų užpildo angliniai grūdėliai. Membrana gali būti ir metalinė, bet vengtina, nes duoda savo rezonansinius virpesius. Apsaugai nuo išorinių įtakų, membrana, jei anglinė, nudažoma juodu laku, jei metalinė — nikeliuojama. Ypatingos svarbos turi grūdėliai. Kad nesukeptų į gabalus, jie gražiai šlifuoti. Srovė, kurią gali pakelti grūdėliai, neturi viršyti 200 miliamperų, normaliai yra 50—60 miliamperų. Kada grūdėliai nuo perdidelės srovės pradeda degti, kalbant girdisi čirškėjimas. Mikrofono varža yra apie 50 omų.

Mikrofono dalys sumontuotos dėžutėje, kuri vadinasi kapsulė. Apsaugai kapsulė įdedama į jai pritaikytą dėžutę.

Mikrofono kliūtys.

1. Membrana gali būti skilusi. Kitas abonentas girdi, bet labai neaiškiai.

2. Grūdėliai per ilgą laiką kaip ir pasėta (apdega, apsvila). Šiuo atveju, virpant membranai, mikrofono varža keičiasi labai nežymiai, ir kalbos perdavimas yra labai silpnas.

3. Sudrėkęs mikrofonas reikia vieną parą džiovinti, jei tai negelbsti — pasenęs.

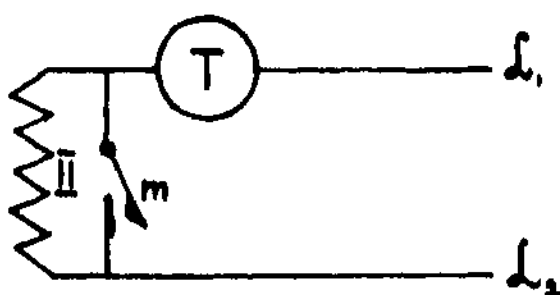
4. Kalbėtojas laiko mikrofoną aukštieklinė, grūdeliai nesiekia membranos, ir kalba persiduoda silpnai.

Elementai turi būti įjungti į mikrofono grandinę taip, kad laidas nuo „+“ eitų prie mikrofono anglinės kaladėlės, o nuo „—“ prie membranos. Jei membrana metalinė — atvirkščiai.

Mikrotelefonas. Lauko telefono aparatuose telefonas ir mikrofonas sujungti į vieną dėžutę, kuri vadinama mikrotelefono rageliu. Tuo būdu mikrotelefono ragelyje yra 4 laidai: 2 telefono ir 2 mikrofono grandinės.

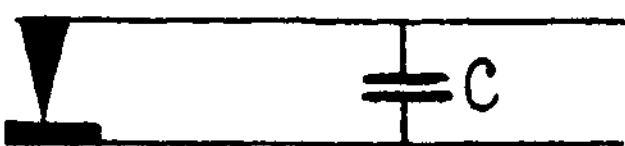
Aparatuose, kur telefonas ir mikrofonas yra drauge sujungti, pav. lietuviškam „Lt. 30“ aparate, dažnai girdėti staugimas. Šis reiškinys yra todėl, kad kartais mikrofonas veikia savo pašaliniais virpesiais į telefoną, o telefonas į mikrofoną. Šiuo atveju delnu uždarius mikrofono angą, staugimas nutils. Kliūčiai pašalinti reikia: sumažinti elementų elektrovarę jėgą, perjungiant juos lygiagrečiai, arba pastatyti toliau nuo polių telefono membraną. Kartais galima išvengti staugimo pakeičiant elementų polių prijungimą prie gnybtų. Tuose mikrofonuose, kur membrana remiasi ant tūbo, staugimo negali būti.

Telefonų antrinės apvijos šuntavimas. Šuntuoti, tai reiškia praleisti srovę pro šalį. Varžos sumažinimui, klausant antrinė apvija šuntuojama kaip nurodyta 13 brėž. Tuo būdu srovė II grandinėje padidinama, membranos virpesiai sustiprėja, ir kalba girdėti aiškiau.

13 brėž. Indukcinės ritės II apvijos šuntavimas (klausant nuspaudžiamas mygtukas m)

Srovės kontaktų apsauga. Jei du kontaktai grandinėje suveda ir nutraukia, tai tais momentais tarp jų šoka kibirkštis, kuri tuos kontaktus naikina. Jų apsaugai į grandinę jungiamas kondensatorius (žymimas raide C). Kondensatorius jungiamas lygiagrečiai kontaktams (14 brėž.).

14 brėž. Kontaktų apsaugai lygiagrečiai įjungtas kondensatorius

Kontaktams, kurie suvedami ir nutraukiami ne dažnai ir kurių grandinės srovė silpna, kondensatorius neįjungiamas.

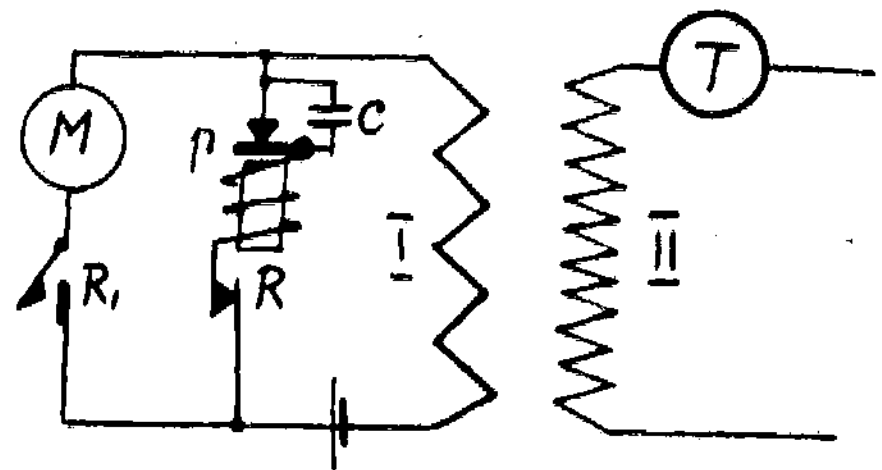
Kondensatorius, tai dvi metalinės plokštelės, tarp savęs izoliuotos nelaidininku. Todėl kondensatorius nuolatine srove per save nepraleidžia. Kintamai srovei kondensatorius sudaro tik kaip ir varžą. Kuo tokia srovė kinta didesniu dažnumu, tuo kondensatorius mažiau ją varžo. Atveju, kada srovė yra visai žemo dažnumo, pav. induktoriaus, kondensatorius jos nepraleidžia. Kuo kondensatoriaus yra didesnės plokštelės, tuo jose daugiau gali tilpti elektros. Kondensatorių talpos dydis skaičiuojamas centimetrais arba faradais.

3. Zirzeklis. Zirzeklis, tai prietaisas, kuriuo iš vienos vietos į kitą galima perduoti Morzės raides ir ženklus garso signalais.

Jis naudojamas šaukimui ir telegrafavimui garso signalais.

Jo principinė schema 15 brėž.

15 brėž. Zirzeklio principinė schema

Nuspaudus raktą R, zirzeklis veikia taip:

- a) grandinėje bėga srovė. Tuo momentu įsiamagnetėja elektromagnetis Fe ir pritraukia plokštelę p,
- b) prisišliedama prie elektromagneto, plokštelė p nutraukia zirzeklio grandinę. Srovė nustoja bėgti ir, nykstant elektromagnetinėms jėgoms, plokštelė p atšoka į pirmąją padėtį ir vėl sudaro zirzeklio grandinę. Tuo būdu reiškiniai vėl kartojasi iš naujo.

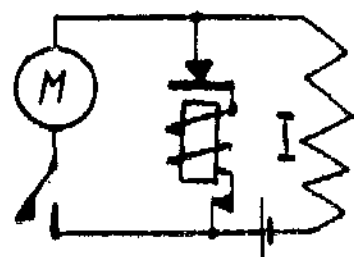
Zirzeklio grandinės dalį sudaro indukcinės špūlės pirminės apvijos. Kada šiose apvijos atsiranda ir nyksta srovė, antrinėje grandinėje indukuojasi kintamoji srovė. Reiškinių vyksta labai greit, todėl ta kintama srovė yra aukšto dažnumo srovė.

Ši srovė, pasiekusi kitą aparatą, virpina telefono membraną.

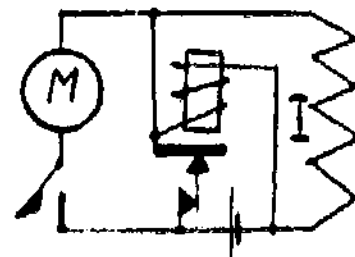
Zirzekliu perduotas garsas panašus į zirzimą. Trumpo takto zirzimas skaitomas tašku, ilgo takto — brūkšniu.

Zirzeklis visada jungiamas į pirminę grandinę. Jungimo būdai yra trys:

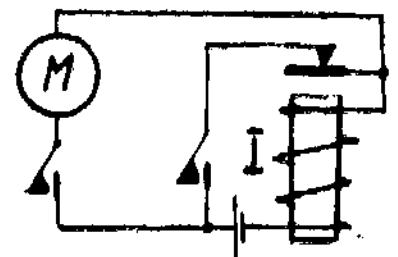
- 1) zirzeklis įjungtas paeiliui į pirminę grandinę,
- 2) zirzeklis įjungtas lygiagrečiai indukcinėi špūlei,
- 3) zirzekliui panaudotos indukcinės špūlės pirminės apvijos.

16 brėž. Zirzeklio ritė įjungta paeiliui su indukcinė rite

17 brėž. Zirzeklio ritė įjungta lygiagrečiai indukcinė ritei

18 brėž. Zirzekliui panaudota indukcinės ritės pirminė špūlė

Zirzeklio pirmenybės:

- 1) galima lengvai iššaukti abonentą net labai blogomis linijomis,
- 2) šaukimui elektros energija nežymi,
- 3) pats zirzeklis yra mažas, todėl lengvai talpinamas telefono aparate,
- 4) Zirzekliu iššaukus kitą abonentą, negalint susikalbėti, galima telegrafuoti Morzės abėcėle.

Zirzeklio trūkumai:

- 1) dirbant zirzekliu, baterijos greit išsiekvoja,
- 2) jautrus reguliavimas (kareiviai reguliuoti negali),
- 3) šaukimo garsas silpnas. Jei komutatorius turi kelias zirzeklio linijas, sunku atspėti, kuris abonentas šaukia,
- 4) telegramų perdavimas ilgai trunka.

(Bus daugiau).

Ltn. Dulke

Artilerijos sviediniai ir jų veikimas

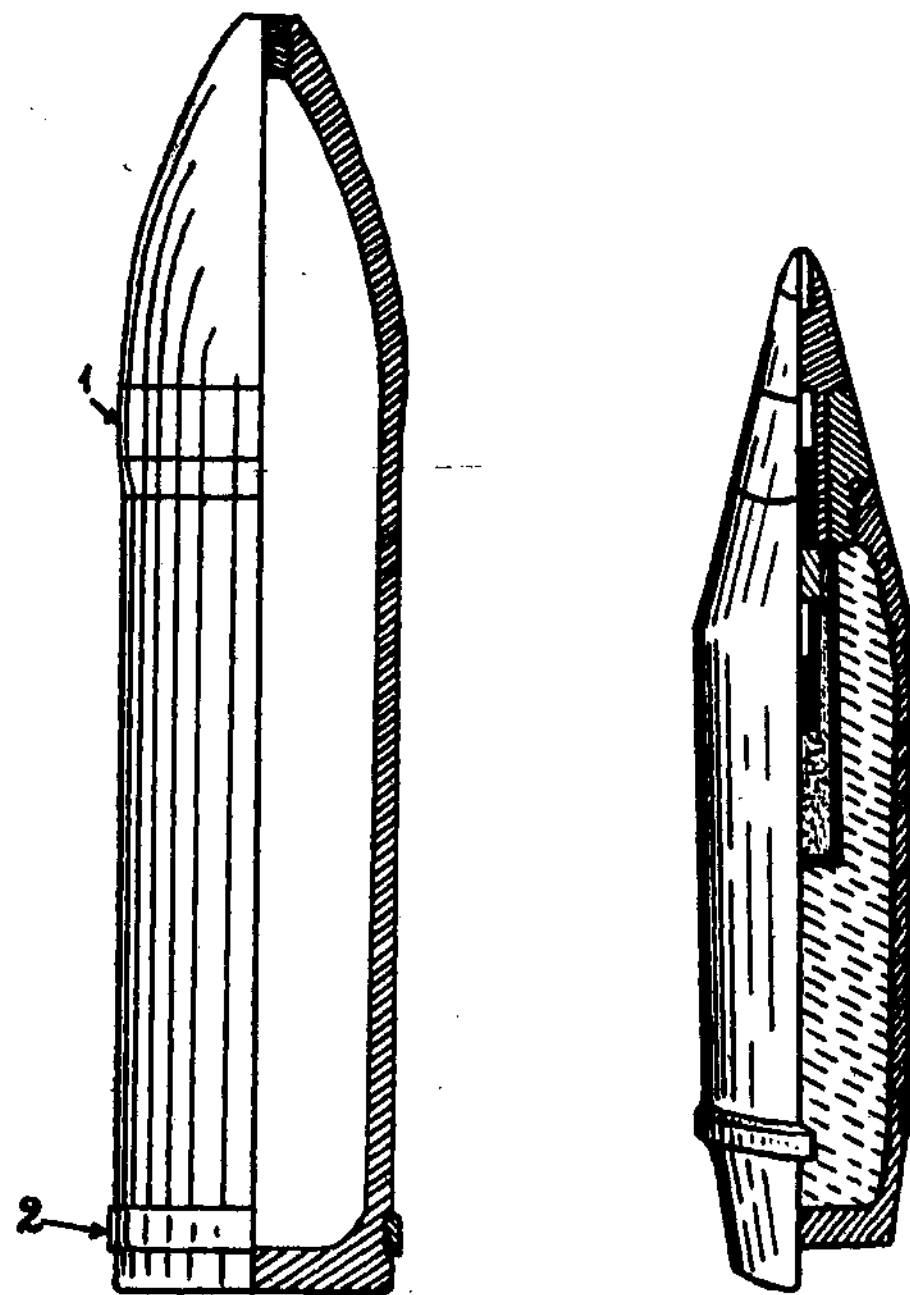
Kautynėse artilerija šaudo įvairiausius taikinius: žmones, arklius, kulkosvaidžių lizdus, artilerijos pabūklus, tankus, lėktuvus, apkasus, vielų kliūtis, trobesius ir kt. Visus taikinius galima suskirstyti į dvi rūšis: į gyvuosius taikinius — žmones, arklius, ir į negyvuosius taikinius — apkasai, slėptuvės, trobesiai, šarvuočiai, tankai, lėktuvai, įvairios dirbtinės kliūtys (vielų tvoros ir pan.). Negyvieji taikiniai būna: žemės, mediniai, mūriniai ir metaliniai. Kiekviena taikinių rūšis reikalinga tam tikro sviedinio. Aišku, kad jei, sakysime, norima kliudyti gyvąją jėgą (žmones, arklius), tai nėra reikalo ją naikinti sveiku sviediniu arba didele skeveldra; šiam tikslui pakanka metalo nedidelio gabaliuko, lekiančio dideliu greičiu; atvirkščiai, negyvieji taikiniai, kurie dažnai būna gana stiprūs (slėptuvės, betoniniai pastatai, tankų šarvai ir t. t.), yra reikalingi galingesnio sviedinio, nes čia metalo gabaliuku jau nieko nepadarysi). Negyvieji taikiniai būna įvairiausio stiprumo. Taigi, jiems ardyti reikalingi įvairaus galingumo sviediniai.

Artilerijos sviediniai kliudo (ardo) taikinį: 1) smūgio jėga — bus **daužomasis veikimas**, 2) sprogdinamojo užtaiso dujų jėga — bus **fugasinis veikimas**, 3) skeveldromis, kuriomis sviedinys sprogsta, arba išmetamomis iš jo kulkomis — bus **skeveldrinis** arba **kartečinis veikimas**. Iki šiolei nepavyko padaryti tokį sviedinį, kuris turėtų tiek geriausią daužomąjį, tiek fugasinį, tiek ir skeveldrinį (kartečinį) veikimą. Todėl, sviedinių, kaip ir pabūklų, yra kelios rūšys, kurios viena nuo kitos skiriasi savo veikimu.

Pagrindiniai sviediniai yra **granata** ir **šrapnelis**. Granata sprogsta, paprastai, susidūrus su žeme arba kliūtimi, o šrapnelis — ore, palėkęs tam tikrą atstumą (tam tikrą laiką) nuo pabūklo. Be šių pagrindinių sviedinių dar yra specialūs sviediniai, kaip tai: 1) **cheminiai** — gyviesiems taikiniams nuodingosiomis medžiagomis kliudyti; 2) **skeveldriniai-cheminiai** — gyviesiems taikiniams nuodingomis medžiagomis ir skeveldromis kliudyti; 3) **dūminiai** — priešui apakinti, kad pridengtų savo veiksmus nuo jo sekimo; 4) **šarvų pramušamieji** — tankų bei šarvuočių šarvams pramušti; 5) **padegamieji** — trobesiams padegti; 6) **šviesiniai** — priešui užimtam rajonui apšviesti nakties metu; 7) **trasuojamieji**, kurie lėkimo metu palieka paskui save dūminį arba šviesinį pėdsaką. Be to, yra vadinamieji **agitaciniai sviediniai**, kurių tikslas yra ne kliudyti priešą materialiai, t. y. kauti, o veikti jį moraliai, įdedamais į sviedinį atsišaukimais.

Bendras sviedinių įtaisyimas. Artilerijos sviediniai gaminami iš plieno arba iš špyžiaus-plieno ir savo išorine išvaizda yra panašūs vienas į kitą; skiriasi jie tik dydžiu, svoriu ir medžiaga, kuria pripildytas jų vidus. Kad sviediniui būtų lengviau lėkti ore, o taip pat, kad jis lengviau galėtų įsmigti į kliūtį, kurią jis turi pramušti, priešakinėje dalyje jam duodama pasmailinto cilindro forma (1 pieš.). Naujausiųjų pavyzdžių sviediniuose priešakinė dalis tam pačiam tikslui yra pailginta ir pasmailinta, o užpakalinė dalis ties dugnu nusmailinta (2 pieš.). Suteikti sviediniui sukimąsi, dėl kurio jis patvariai laikosi ore, pabūklo kiauřmė, kaip žinome, turi įgrąžas. Sviedinys užpakalinėje dalyje turi vadinamą **vedamąjį žiedą**; šiuo žiedu, užtaisant, sviedinys išsiremia į įgrąžų pradžią. Šūvio metu, parako dujoms veikiant, sviedinys pradeda

judėti; vedamasis žiedas išsipauna į įgrąžas ir veda sviedinį įgrąžomis, priversdamas jį suktis. Be to, vedamasis žiedas neleidžia dujoms prasiveržti tarp sviedinio kanalo ir įgrąžų dugnų, nes, išsipaudamas į įgrąžas, jis užpildo tarpą tarp jų dugnų ir sviedinio kevalo. Tarpas tarp sviedinio kevalo ir įgrąžų pasidaro ne tik užpakalinėje sviedinio dalyje, bet ir priešaki-

1 pieš. 1 — centruojamoji storuma
2 — vedamasis žiedas

2 pieš.

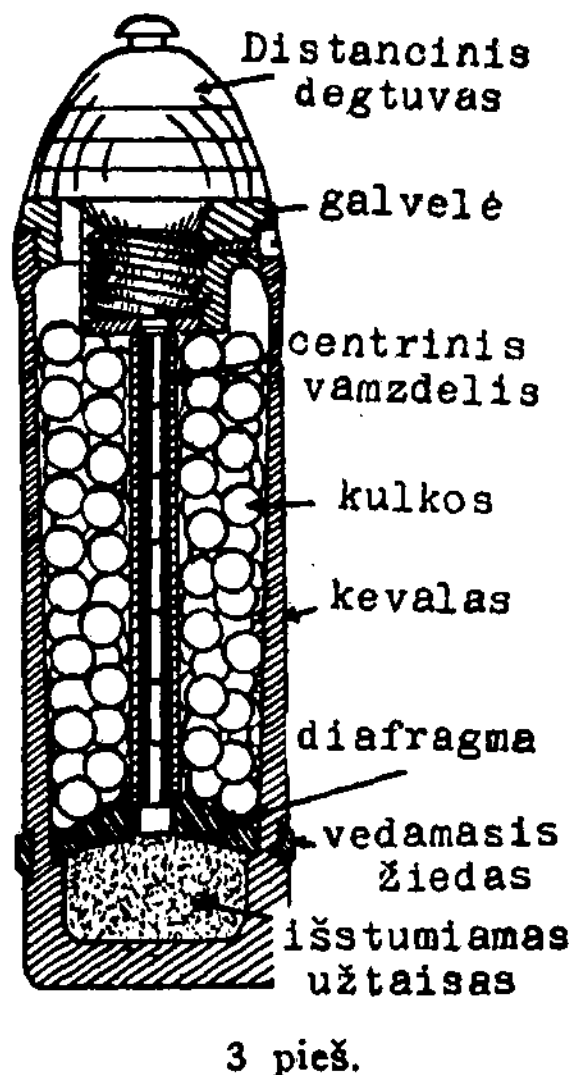
nėje. Pašalinti šį tarpą, priešakinėje dalyje, tekinant sviedinį, daromas pastorinimas, kuris vadinamas **centruojamąja storuma**. Jos dėka sviedinys kiauřmėje juda be klebėjimų ir kurio nors judesio į šonus, dėl ko įgrąžos nenutraukiamos, t. y. kiauřmė negenda.

Kad sviedinys laiku sprogtų, vartojamas tam tikras prietaisas — **degtuvas**. Degtuvų yra dvi rūšys: **daužomieji** ir **distanciniai**. Daužomieji degtuvai skiriami susprogdinti sviedinį, jam kritus, o distanciniai — leidžia susprogdinti sviedinį bet kuriame trajektorijos taške, bet kuriame atstume nuo pabūklo. Kartais šie abu veikimai (daužomasis ir distancinis) sujungiami viename degtuve, tada jis vadinamas **dvigubo veikimo degtuvu**.

Šrapnelis

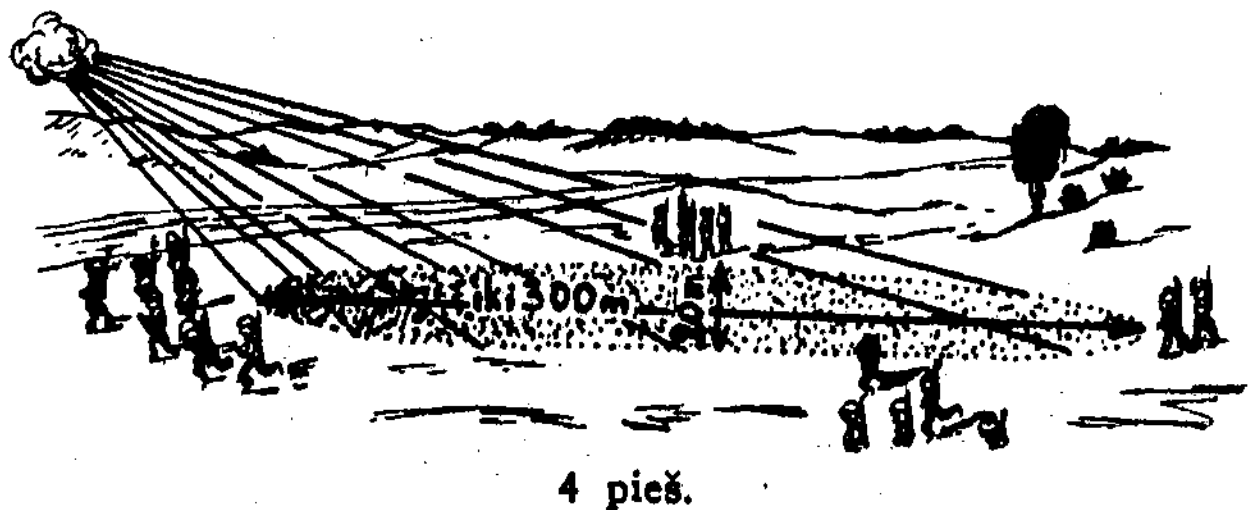
Šrapnelis (šis sviedinys pavadintas jo išradėjo anglų artilerininko Šrapnelio vardu) yra kartečinio veikimo sviedinys; jis yra skiriamas šaudyti atvirai stovinčius ar judančius gyvus taikinius. Šrapnelio kevalas plieninis (3 pieš.). Jo viduje, apatinėje dalyje, yra **žiediškioji pakopa**, į kurią išsiremia plieninė **pertvara**. Tarp pertvaros ir kevalo dugno pasidaro vieta, kuri užpildoma vadinamuoju **ištumiamuoju užtaisu**. Visas šrapnelio kevalas į viršų nuo pertvaros pripildytas **skritulinėmis kulkomis**. Iš viršaus prie kevalo prisukta galvelė; į ją įsukamas **dvigubo veikimo degtuvas**. Šis degtuvas šūvio metu užsidega ir perduoda

ugnį išstumiamam užtaisui per tam tikrą centrinį vamzdelį, pripildytą parako ir įsiremiantį vienu galu į pertvarą, o kitu į degtuvą. Per centrinį vamzdelį ugniai pasiekus išstumiamą užtaisą, šis sprogs. Pasi-darančios tada dujos nutraukia prisukamą šrapnelio galvelę ir tuo būdu atidaro kelią kulkoms. Šrapnelio kulkos, paprastai, gaminamos iš kieto švino. Kuo di-

desnis pabūklo, taigi ir šrapnelio, kalibras, tuo daugiau kulų jame telpa. Taip, 75—77 mm. šrapnelyje telpa apie 250 kulų, 105 mm. — apie 480, o 155 mm — apie 650. Kulų svoris 75—77 mm šrapnelyje 10—12 gramų, 105 mm 18—21 gr ir 155 mm 26 gr. Kad kulų lėkimo metu neklebėtų ir nesusiplotų, tarpai tarp jų užpilami kanifolija. Be to, tikslu padidinti sprogo dūmų debesį, apatinės kulų eilės užpilamos tam tikru dūminiu mišiniu. Nuo šių mišinių dūmai gaunami įvairių spalvų, kaip tai, balti, ružavi, oranžiniai ir t. t. Tai palengvina sprogo sekimą; baltus sprogius lengviau sekti vasarą, o ružavus bei oranžinius — žiemą.

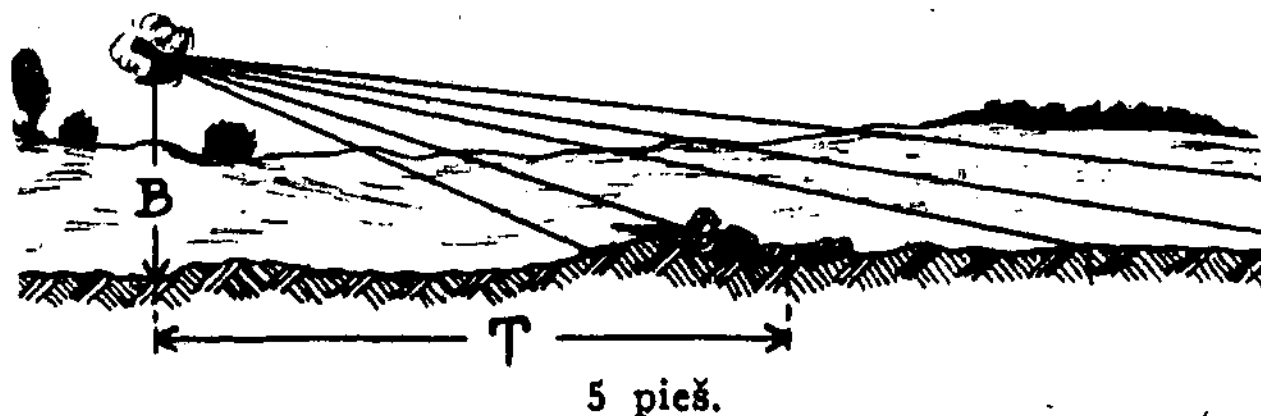
Atitinkamai nustačius degtuvą, šrapnelis gali sprogti ore, pralėkęs tam tikrą atstumą (laiką) — tatau bus distancinis degtuvo veikimas, arba susidūręs su kliūtimi — tatau bus daužomasis degtuvo veikimas. Šrapneliui sprogant ore, jo kulų lėkia pirmyn ir į šonus, sudarydamos sprogo pėdą ir apiberdamos žemės paviršiuje tam tikrą plotą. Orizontaliame žemės paviršiuje šis plotas turi elipso išvaizdą, ištemptą šaudymo kryptimi (4 pieš.). Kulų šiame plote pasi-

skirsto nelygiai: tankiau artimesnėje pabūklui (mažesnėje) elipso dalyje ir rečiau tolimesnėje (didesnėje) dalyje. Elipso plotis, šaudymo toliui kintant, mažai keičiasi ir vidutiniškai laikomas lygiu 20 metrų. Elipso

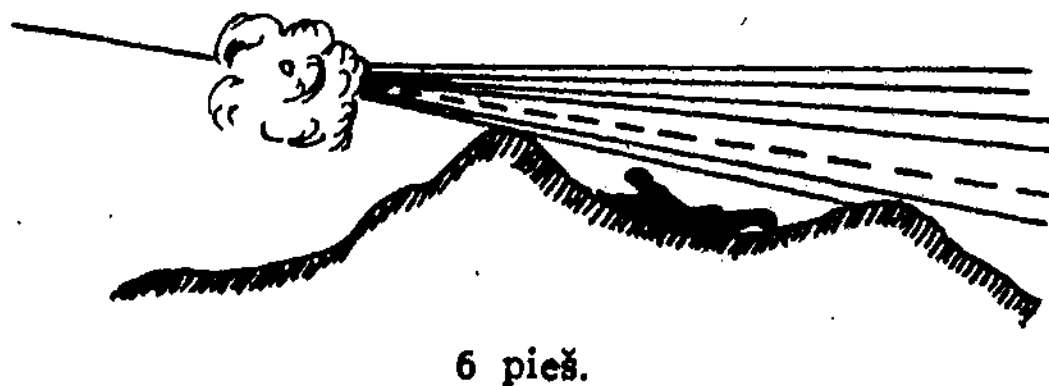
ilgis pareina nuo šaudymo tolio, sprogo aukščio ir vietovės. Šaudymo toliui didėjant, elipso ilgis mažėja; sprogo aukščiui didėjant, elipso ilgis didėja; pagaliau, priešakiniam šlaite, t. y. šlaite, kuris atkreiptas pabūklo link, elipso ilgis mažesnis, o užpakaliniam šlaite — didesnis, negu orizontaliame paviršiuje. Vidutiniuose toliuose, esant lygiai vietai ir normaliam sprogo aukščiui, elipso ilgis siekia maždaug 200—300 metrų (4 pieš.).

Šrapnelio kulų lėkia gana toli, bet greit nustoja savo greičio (dėl kulų skritulio pavidalo); taigi, nustoja ir savo kaunamumo. Šaudant vidutiniuose toliuose, ne mažiau kaip pusė visų kulų veikia kaunamai gilumoje iki 200 metrų. Kulų kaunamumas pa-

reina nuo atstumo tarp sprogo taško ir taikinio, t. y. nuo sprogo intervalo ir nuo sprogo aukščio taikinio atžvilgiu (5 pieš.). Praktikoje nustatyta, kad geriausias sprogo intervalas mažai pareina nuo šaudymo tolio ir, vidutiniškai, jis laikomas lygiu 55 metrams. Sprogo aukštis, atitinkantis šiam intervalui, vadinamas geriausiu; įvairiems šaudymo toliams jis yra įvairus. Susitrenkęs į žemę (t. y. esant knisiui) šrapnelis kiek įsminga ir sprogs. Visos kulų lieka duobėje ir kauti gali tiksliai skeveldros, jei tiksliai kevalas suskils skeveldromis, bet skeveldrų veikimas šiuo atveju yra visai silpnas.

Prisidengti nuo šrapnelių kulų, apskritai, nesunku, nes jos turi mažą pramušamąjį veikimą. Bet kuris žemės pylimas, net ir mažo pločio, medžiai, sienos,

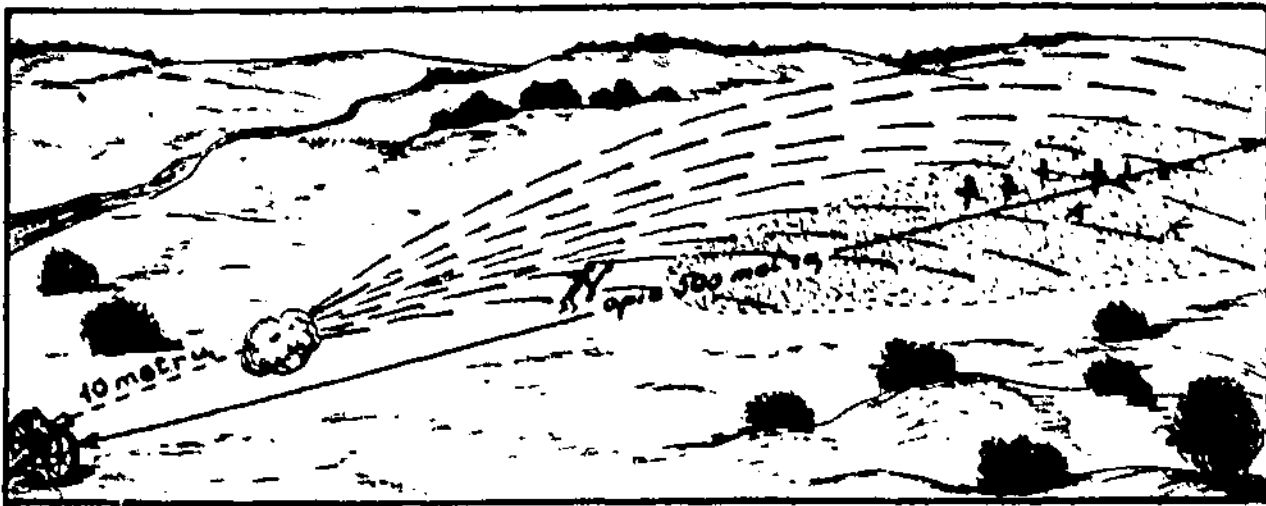

prikrautos kuprinės gerai pridengia easnčius už jų žmones. Nedidelė žemės raukšlėlė jau gali pridengti gulintį žmogų, jei trajektorija lėkščia (6 pieš.). Tiksliai šaudant iš pabūklų, svaidančių sviedinius stačia trajektorija, t. y. šaudant iš gaubicų, šrapnelis yra pavojingas ir pasislėpusiems už minėtų uždangų žmonėms. Bet ir šiuo atveju, prisiglaudus prie priedangos (sakysime, prie priešakinės apkasos sienelės), galima likti nepaliestu. Tačiau šrapnelis kartais gali būti labai pavojingas net ir pridengtam kariuomenės daliniui. Tatau būna, kada šaudoma ne skersai priedangos, o išilgai arba, kada šaudoma, kaip sakoma, flankuojama ugnimi. Todėl, visada imamasi priemonių prieš šrapnelio kliudymą iš šono (šparno). Šiuo tikslu tyčia vingiuojami apkasai, daromos juose skersinės sienelės (traversai), susisiekimo eigos daromos vingiuotos ir t. t.

Šaudymas šrapneliu yra ypatingai pavojingas žygiuojančiai vorose kariuomenei. Todėl, artį priešo,

jei tenka žygiuoti vietovėje, kuri gali būti apšaudyta prieš artilerijos ugnimi, kariuomenė išsiskleidžia mažesėmis grupėmis, ir šios grupės stengiasi žygiuoti (slinkti) ne arčiau kaip 200 metrų viena paskui kitą ir tarpais, ne mažesniais kaip 20 metrų (4 pieš.), t. y. taip, kad vienas šrapnelio sprogimas negalėtų kliudyti iš karto dvi gretimas arba dvi žygiuojančias (slenkančias) viena paskui kitą grupes (pavyzdžiui, iš karto du gretimus būrius).

Štai kas atsitiko 1914 metais didžiojo karo pradžioje Vakarų (prancūzų—vokiečių) fronte. Vienas kavalerijos pulkas žygiavo voroje atviru keliu. Išsiųsta priekinė pulko žvalgyba nepastebėjo prieš (prancūzų). Tuo tarpu prancūzai vokiečių pulką pastebėjo iš tolo. Jie praleido žvalgybą ir, kada vora prisiartinio maždaug per 5 kilometrus, staigiai apšaudė ją šrapneliu. Nepraėjo nė penkių minučių, kaip 16 šrapnelių, taikliai sprogusių viršum voros, išvedė iš rikiuotės 700 žmonių. Beveik visas pulkas buvo sunaikintas.

7 pieš.

Šrapnelis dar smarkiau kliudo gyvuosius taikinius, kada jo degtuvas nustatytas „kartečės“ veikimui. Šiuo atveju šrapnelis sprogsta 10—20 metrų nuo pabūklo; kulkos lekia žemai ir tankiai, ir jų veikimas siekia maždaug iki 500 metrų nuo pabūklo (7 pieš.). „Karteče“ baterija šaudo tiksliai tada, kai priešas ją puola iš artimų atstumų.

Latvijos Valstybės Prezidentas apdovanotas Lietuvos ordinu

Vasario m. 16 d., Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga, švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas buvo priimtas specialioj audiencijoj pas Valstybės Prezidentą dr. K. Ulmanį, kuriam įteikė Vytauto Didžiojo ordiną su grandimi ir Lietuvos Prezidento Antano Smetonos laišką. Audiencijoj dalyvavo ir Lietuvos įgaliotas ministeris inž. V. Vileišis ir Latvijos užs. reikalų ministeris V. Munteris.

Štai kas atsitiko 1914 metais didžiajam kare Balkanų (austrų—serbų) fronte. Viena serbų baterija užėmė ugniavietę netoli kaimo už nedidelio miškelio ir ruošėsi kautynėms. Staiga iš miškelio pasirodė prasi-veržęs pro frontą austrų eskadronas. Nuo miškelio iki baterijos buvo apie vieną kilometrą. Jei artilerininkai būtų sumišę, baterija būtų pražuvusi. Bet artilerininkai greitai užtaisė pabūklus ir sutiko austrus šrapnelio „kartečės“ ugnimi (kariuomenių daugumoje šrapneliai visada laikomi su nustatytais „kartečės“ veikimui degtuvais, taigi, prireikus šaudyti „karteče“, tenka tiksliai kišti šrapnelius į pabūklus, uždarinėti spynas ir šaudyti). Karteče tiesiog nušlavė austrus. Po kelių vykusių šūvių eilių iš austrų eskadrono liko maždaug 20—30 žmonių, kurie pasisuko ir metėsi atgal į miškelį. Paleidus dar kelias eiles, ir šie taip pat liko lauke.

Šis pavyzdys rodo, kad artilerijos pabūklus ugniavietėje labai sunku paimti, puolant iš priešakio. Baterijas reikia pulti staigiai ir vienu laiku iš visų pusių arba prieš tai nuslopinti jas savo artilerijos ugnimi.

(Bus daugiau)

Kpt. Soročkinas

Iš 33 Vilniaus tremtinių, minint ištremimo 15 m. sukaktuves (ištremti 1922. II. 15 d.). Sėdi — iš kairės: doc. Pr. Augustaitis, Mar. Marcišauskaitė, prof. M. Biržiška, vysk. Juoz. Kukta, Dr. J. Augėvičius ir dir. Č. Landsbergis. Stovi — iš kairės: T. Mešočekas (gud.), Andr. Ródomanskis, Juoz. Grabauskas, Jon. Semaška, Ant. Mečiūnas, Bal. Štadzevičius, prof. V. Biržiška ir mok. J. Mileris.

Liktinių puskarininkių kandidatų reikalu

Naujasis Karinės tarnybos įstatymas, be daugelio pertvarkymų, įvedė visai naują, lig šiol nebuvusį pas mus dalyką — liktinių puskarininkių kandidatų kategoriją. Todėl visai nenuostabu, kad kariuomenės dalyse šia tema nemaža kalbama, juo labiau artėjant šio pavasario atsarginių paleidimui. Daug kas spėlioja, koks susidomėjimas būsiąs naująja kategorija, o yra ir tokių, kurie pesimistiškai pranašauja, kad susidomėjimas būsiąs nedidelis. Ta proga norėtus ir „Karyje“ išsitiarti, juo labiau, kad tikroji liktinių puskarininkių kandidatų kategorijos paskirtis, kaip matyti iš kalbų, nevisiems yra aiški.

Daugelis sako, kad, įvedus liktinių kandidatų kategoriją, nesusidarysiąs normalus liktinių skaičius, nes mažai kas tenorėtų tarnauti dar 1,5 metų už mažą atlyginimą ir neaiškiomis ateities perspektyvomis, nes tik dalis jų bus palikta liktiniais, o kiti bus paleisti atsargon. Tokiems reikėtų atsakyti, kad jei kas nors nepasiliktų vien dėl materialinių sumetimų, tai iš tokio žmogaus kariuomenei ir šiaip būtų menka nauda. Tuo jis tik parodytų, kad nori tarnauti liktiniu ne dėlto, kad dirbtų ir ne iš pareigos supratimo, o vien dėl to, kad neturi kur dingti, o ūkio ar kitą darbą dirbti tingi. Šiuo atžvilgiu naująjį įstatymą reikia tik sveikinti, nes jis tikriausiai atbaidys visus menkaverčius kandidatus.

Paruošti gerą puskarininkį per 1,5 tarnybos metų neįmanoma. Puskarininkis, kuris reikiamu momentu turės pavaduoti karininką, žinių, neabejotinai, turi turėti daug. Tuo tarpu ligšiolinėmis sąlygomis puskarininkis tarnybos pabaigoje nepralengia žiniomis apskresnio eilinio. Jo žinios labai paviršutiniškos, ir palikęs liktiniu jis turi dar daug padirbėti, kol sugeba vadovauti. Ir taip išsekvojama nemaža brangaus laiko, o tai valstybei gana brangiai atsieina.

Tuo būdu įvedus naująją liktinių puskarininkių kandidatų kategoriją, be nuostolių tarnybai kas kartas sulauksime gerai parengtų liktinių. Bet ne vien liktinių papildymas rūpi naujai kategorijai. Kadru kariuomenei niekuomet nėra per daug ir vadovybė juos mielai papildytų, deja, reikia apsiriboti tam tikromis išlaidomis, kurių perviršyti negalima. Todėl liktinių kandidatų kategorija čia kaip tik bus labai naudinga valstybei — kas kartas duos daugiau gerų jaunųjų kareivių mokytojų — instruktorių.

Po 1,5 tarnybos metų, kurie nepasiliks liktiniais, bus leidžiami atsargon. Bet atsargon jie bus leidžiami ne dėl netinkamumo būti liktiniais, bet kaip gerai parengti atsarginiai instruktoriai.

Štai, čia ir yra naujosios kategorijos svarbiausia paskirtis. Puskarininkis, kuris tuoj atlikęs karinę prievolę išeina atsargon, žinių turi neperdaugiausia. Tuo tarpu karo metu jis turės vadovauti, nes įgudusių liktinių nepakaks, arba jie bus susenę. Ir jei liktinis, nors ir su nuostoliu tarnybai, reikalingų žinių įsigyja betarnaudamas, tai atsarginiui jas papildyti beveik neįmanoma. Trumpai suglaudus, liktinių puskarininkių kandidatų tikroji paskirtis — sudaryti aukštos vertės kadro atsargą, o tuo pačiu padidinti krašto karinį pajėgumą ir sumažinti galimų nuostolių pavojų. Išėję atsargon, jie irgi bus labai naudingi instruktoriai šaulių būriuose.

Tuo būdu ir posakis, kad pusantų metų sugaištama be reikalo, yra neprotingas. Pirmiausia tiek val-

stybė, tiek kiekvienas pilietis galės būti ramus dėl savo ateities, kai ginklo pajėga, ypatingai kadrai, bus tinkamoje aukštumoje.

Iš čia matome, kad į liktinių puskarininkių kategoriją valstybė ir vadovybė deda nemaža vilties. Iš kitos pusės, ne vienas pastatys klausimą, kaip jis už tai bus atlygintas atsargon išėjęs.

Kariuomenė — gyvenimo ir drausmingumo mokykla. Juo geriau išeitas tos mokyklos kursas, juo ji išėjusis atestuojamas kaip geresnis, sąmoningesnis pilietis. Todėl, pasiliekančiai liktinių puskarininkių kandidatais kaip tik parodys savo didelį valstybiškumą ir susipratimą, o dėl to ir valstybė jų nepamirš.

Karinės prievolės įst. (V. Ž. 538 Nr., eil. 3734) jau yra sutvarkyta, kad atlikusieji karinę prievolę gali grįžti į savo ankstyvesnes tarnybos vietas. Todėl matome, kad atsargos karių pragyvenimo klausimais vadovybė rūpinasi. Pas mus dar yra nemaža vietų, kurias užimti reikalinga sąmoningų, susipratusių vyrų. Reikia manyti, kad bus daromi žygiai, kad įvairioms valstybės, savivaldybės, policijos ir kitokioms tarnyboms užimti pirmieji kandidatai būtų tarnavusieji liktinių puskarininkių kandidatais. Netektų abejoti, kad šis nuostatas bus įtrauktas į atitinkamų paragrafų eiles. Ir ne be pagrindo, nes pasilikdami liktinių puskarininkių kandidatais, puskarininkiai kaip tik parodo ne tik norą geriau išmokyti tėvynę ginti, bet ir savo drausmingumą, valstybinių interesų supratimą, o tuo pačiu užsirekomenduoja save tinkamiausiais kandidatais bet kokioms tarnyboms užimti. Todėl ir pavadinimą „liktinių puskarininkių kandidatai“ reikėtų suprasti plačiau: jie ne tik papildys liktinių puskarininkių skaičių, bet daugumoje sudarys puikų atsargos puskarininkių kadra ir bus pirmieji įvairioms tarnyboms kandidatai.

Šiaip ar taip, baigusiems mokomuosius dalinius puskarininkiams, tiek svajojantiems tapti liktiniais, tiek atsargon vykstantiems, prieš akis stojasi naujas kelias. Šio pavasario laidai tenka praminti takas į naująją kategoriją kitoms laidoms. Tegul tas takas būna platus. Tėvynė kviečia visus, kam rūpi jos reikalai, išmokyti geriau ginklą vartoti. Todėl tiek šio pavasario, tiek būsimųjų laidų puskarininkiams prieš akis stojasi egzaminas — klausimas, ar mokomuose daliniuose jie išmoko ir supranta tai, ko valstybė ir viršininkai iš jų nori ir tikisi.

Al. Z.

SENSACIJA APIE GALIMĄ VOKIETIJOS SUSIDRAUGAVIMĄ SU SOVIETAIS

Svarstydamas kolonijų klausimą „Daily Mail“ vyr. redaktorius, kuris neseniai lankėsi Vokietijoje, sako, kad jis Berlyne įsitikinęs, jog Vokietija nori žūt būt atgauti visas savo kolonijas. Su šia aplinkybe, jo nuomone, Anglija turinti skaitytis, nes šis reikalavimas stovys visos Vokietijos užsienio politikos centre. Jei šis jos reikalavimas nebūsiąs patenkintas, galimas dalykas, kad Vokietijos ekspansijos siekimai nukrypsią į Dunojaus baseiną ir kitas valstybes.

Be to, laikraštis įspėja ir nuo kitų pavojų, kurie šiuo metu gal ir nesą visai aktualūs. Būdamas Berlyne redaktorius įgavęs įspūdžio, kad nesą negalimas susitarimas tarp Sovietų kariuomenės ir Vokietijos. Galimas dalykas, kad ateisias laikas, kai Vokietija visiškai nusikreipsianti nuo Vakarų ir bandysianti susidraugauti su Sovietų Rusija prieš Vakarų Europą.

I ANTRĄJĄ FRONTĄ

(„Kario“ Nr. 7 atsiminimų „Už gimtąją žemę“ tęsinys)

— Jis pyksta, — sako Anelė, — matau iš akių. Paerzinsiu vyrą.

Ir tikrai: visą laiką mergaitė vengia Gurtajaus, nė minutei nesiskirdama su manim. Gurtajus visiškai nusivilia:

— Nevargink savęs, išdidi mergaite, nesislapyk... — sako, rankas kišeniuos laikydamas. — Aš jums netrukdysiu...

Tačiau, pasibaigus šokiams, prie drabužinės vėl meta žiupsnį reikšmingų žodžių:

— Tu man daugiau ne draugas!.. Atsiskaitysim dar...

— Jis muš tavo, — į rankovę įkibus gąstauja Anelė. — Tai aš kalta...

— Niekis. Rytoj susitaikysim.

Linksmas buvo šokių vakaras, bet išaušusi diena atnešė liūdną žinią. Gerai ginkluoti Bermonto samdiniai skėrių debesimi užliejo Žemaitijos kraštą — užvaldė miestus ir kaimus.

— Nutyla kalbos, susimąsto veidai — vyrai skuba ruošti į naują žygį.

Po valandėlės pilna kautynių apranga, tvarkingai suglaustomis eilėmis, visas pulkas su orkestru priešaky žygiuojam stoties link.

Audringo maršo garsai į gatvę iškviečia vietos gyventojus: mažus ir senus, moteris ir mergaites. Tarsi giminės, tarsi artimi draugai, bičiuliškais linkėjimais jie palydi mus net už miesto.

Šalimais, visai arti, bėga Anelė. Į mus nukreipusi liūdną žvilgsnį, ji mosuoja skepetaite ir garsiai sako:

— Iki pasimatymo, kareivėliai! Sėkmingo pasisekimo kitame fronte!

— Dėkui, Aneliuk, dėkui, — mintimis atsakau žygiuodamas.

Gurtajus, visą parą nudavęs piktu, man kužda:

— Pamylavai bent kartą?

— Ne, nesuspėjau.

— Gaila, — kiek patylėjęs ištaria jis, ir draugiška šypsena vėl žaidžia jo lūpose: — Vargše mergiote.

Eglainės stoty sulipam į vagonus. Stenėdamas, garu, dūmais ir žiežirbomis čiaudėdamas traukinys sujuda, pasileidžia į prieką. Avinų kaktomis daužosi kitas į kitą prekinių vagonų buferiai, bėgių susidūrimuose tarkši ratai. Važiuojam į Panevėžį, o iš ten toliau, į Žemaitiją, kur nauja priešo banga — Bermonto sužvėrėjusios gaujos — mūsų šalies tyko.

Plačiai atidarytos vagono durys, o juostos aukštumoj pertiesta geležinė štanga. Rymau ant jos ir žiūru, kaip drėgnas, žvarbus lapkričio vėjas plačiais verpetais suka išgeltusius, rudens nuraškytus medžių lapus. Galva, liūdnokų minčių varginama, tokia sunki, kaip švininiai pilkas dangaus gobtuvas. Pajutęs ant peties kažin kieno ranką, nerangiai sukteliu galvą. Tai Gurtajus. Kepurė atmauta ant pakaušio, lūpos plačia šypsena prasivėpusios.

— Tai ką, — sako jis, — ir tiems pamalsim pipirų?.. Man rodos, kad per daug jau drąsiai savo nepraustą snapą kaišioja.

Ūmai ir mane apima skaidresnė nuotaika. Dažniau sutvinkčioja širdis, šiltesnė kraujo srovė nuteka gyslomis.

— Pamalsim!.. Ir ne bet kokių pipirų, — atsakau šypsodamasis: — makštinių, turkiškų.

Kituose vagonuose girdėti linksmi dainuojant. Kažin kuris vyrukų tampo armoniką ir storu bosu jai pritaria.

— Naujokas dar, — mosteli galva Gurtajus. — Nebuvęs kautynėse ir didvyrį vaidina. Girdi, ir dešimties bermontininkų neišsigąsiu. Pamatysim. Pirmą kartą išgirdęs patrankos sviedinio kaukimą po miline slėpsis, drąsuolis.

— O tu ar slėpeisi? — užaina noras pasiginčyti su Gurtajumi ir kartu tą linksmą jauną kareivį užtarti.

— Aš, kitas reikalas. Aš papratęs. Nė pats velnias manęs nenugąsdintų. Tegul tik pasirodo!.. Į snukį. Paskiau už ragų ir į žemę...

— O po to — už krūmų, kad niekas nepamatytų kelnes besivalant, — nesiliauju erzinės.

— Kvaily, — pagaliau užpyksta Gurtajus ir numauna į kitą vagono pąsienį. Ten jis vėl užkabinėja vyrus, pasakoja linksmas istorijas. Linksmas kareivis. Ir, gal būt, drąsiausias iš mūsų kuopos. Į kautynes — visada pirmasis veržiasi. O puolant, skvernus primynęs, nebenulaikysi.

Dar kurį laiką parymau ant štangos, akimis praleidžiu vieną, kitą rudens tyloj paskendusį kaimelį, baigiantį žalią vasaros apdarą nusimest beržyną. Kai kur žvilgsnis užkliudo degėsių krūvą. Tai buvusios sodybos liekanos. Stūkso ji, kaip žiaurių rankų išdraskytas paukščio lizdas, o savininkai gal kruvinom ašarom verkia į klajūno palapinę ant ratų susimetę. Ir liūdna, ir graudu, ir pikta pasidaro. Stipriau susičiupia lūpos, kiekiau pirštai apgniauzia šautuvą. Kažin kas sukruta po širdimi ir kurčiai dungsteli į smilkinius.

— Tai priešų darbai, — šnabždu pats sau. — Bet palaukite, niekšai!.. Lietuvoj dar yra savo šalies laisvę mylinčių vyrų!..

Kai juodos rudens sutemos ima merkti dangų, pasitraukiu nuo durų ir pasitaisau šiokį tokį guolį. Atsileidžiu diržą, nusivelku milinę ir vieną skverną prigulęs, antru apsikloju. Greit užmiegu stipriu ir saldžiu miegu, koku, paprastai, miega tik fronto vargus pažinę žmonės. Tačiau greit nubundu dėl kilusio vagono triukšmo. Gurtajus per durų štangą persisvėręs kažin ko ginčijasi su kito vagono vyrais.

Mieguistomis akimis permetu vagono vidų. Vieni miega, antrieji į būrelius susimetę linksmi šnekučiuojasi. Jų kalbos ir man parūpsta. Atsikeliu, užsivelku milinę ir pastebiu, kad nebėra diržo. Ieškau šen, ieškau ten — diržo kaip nebūta.

— Vyrai! — smarkiai šūkteliu. — Prisipažinkit, kuris mano diržą paslėpė.

Visi nustebę pasuka galvas į mano pusę ir akis išpūtę žiūri. Ir Gurtajus liaujasi ginčytis su kito vagono vyrais.

— Gal užmiršai, kur nors padėjai, — sako į mane pasisukdamas.

— Ne, neužmiršau. Čia, šalia manęs buvo...

— Na gi, pažiūrėsim, — keli vyrai padeda man ieškoti.

Tačiau veltui. Niekur negalim surasti.

— Vyrų, — sakau visus apžvelgdamas, — šitaip negražu daryti. Jei paslėpėt, atiduokit. Gana išdaigas krėsti.

Tyla. Pasikeitimas reikšmingais žvilgsniais. Kaltininkas nesurandamas.

— Čia ne juokai, — kažin kuris sako. — Geruoju negražina, reiškia — pavogė...

— Kratą padaryt, kratą! — pasigirsta keletas energingų balsų.

— Gal iškrito? — pasieny sėdėdamas sako Jankevičius.

— Vagono grindys ne kiauros, o durys toli, — atsakau. — Iškristi negalėjo. Kas nors turėjo paimti.

— Kratą, kratą, — nesiliauja šaukę vyrai. — Mūsų tarpe neturi būti vagių!..

— Nuo ko pradėsim? — klausiu, nors taip nema-lonu, taip nesinori tokių priemonių imtis.

— Nuo „revizoriaus“, — iš karto pataria keli balsai, — nuo Jankevičiaus. Diržas, greičiausiai, į jo na-gučius pateko.

Čia pat ir Gurtajus sukinasi.

— Tu, — sako man, — su kitais vyrais apžiūrėk jo daiktus, o aš jį patį apčiupinėsiu.

— Kam, vyrai, to reikia, — priešinasi Jankevičius, už maisto produktų „tikrinimą“ visų „revizo-rium“ šaukiamas. — Argi aš imčiau svetimą diržą, sa-vo neblogą turėdamas?..

Tačiau jo atsikalbinėjimų niekas nepaiso. Aš, kitų padedamas, rausiuosi po kuprinę, o Gurtajus tikrina Jankevičiaus kišenes, graibo po mundurą.

— O kas čia, balandėli? — džiaugsmingai šūkteli jis. — Kas čia per gorsetas? Argi esi dama į balių pa-siruošusi!..

Nukaitusiais iš gėdos skruostais Jankevičius stovi panarinęs galvą. Iš po munduro Gurtajus ištraukia diržą.

— Tavo? — klausia rodydamas.

— Taip, mano, — atsakau, pavartęs rankose.

— Begėdi! Ką dabar tau daryti, a? — bara Gur-tajus apstulbusį Jankevičių.

Vagone pakilo šūkavimų audra. Vyrų mosuoja kumštėmis po pat Jankevičiaus nosimi ir biauriai jį ko-lioja. Iš vagono kampo pakyla mieguistas žemaitis.

— Kun čia vyra dara? A, uns diržą pavogė. Šuns-snukis! Nežina, kad reek unt dirža kabint šovininę ir durtuvą? Koks vajaaninks be dirža... Į kailį jam reek!..

— Palaukit, vyrai, — sako Gurtajus, — turim pa-skirti bausmę.

— Diržų, diržų, — nusprendžia visi.

— Kas muš?

— Aš, aš, aš, — šaukia daugelis pasipiktinusių.

— Doukit man, — pasiraivydamas prisiartina že-maitis. — Aš anau iš pat mažens pažinstu. Sukčius toks. Ir numūse visi jo saugodavos. Nu bobų sūrius, lašinius vogdava, o numy tik lenkiška šnekėdava. Jo tėvų pa-vardė Janka. Tik jis savi pan Jankievič vadin.

Žemaitis nusijuosia diržą, nusimeta mundurą ir marškinių rankoves pasiraitydamas sako:

— Jis ir į karą išedams gyrėsi, kad skarbą veži-mas numo gabens. Nu, dūsu jam truputį skarba...

Keli vyrai sučiumpa Jankevičių ir permeta ant grindų.

— Kirs, žemaiti, tik stipriai, — ragina vyrai.

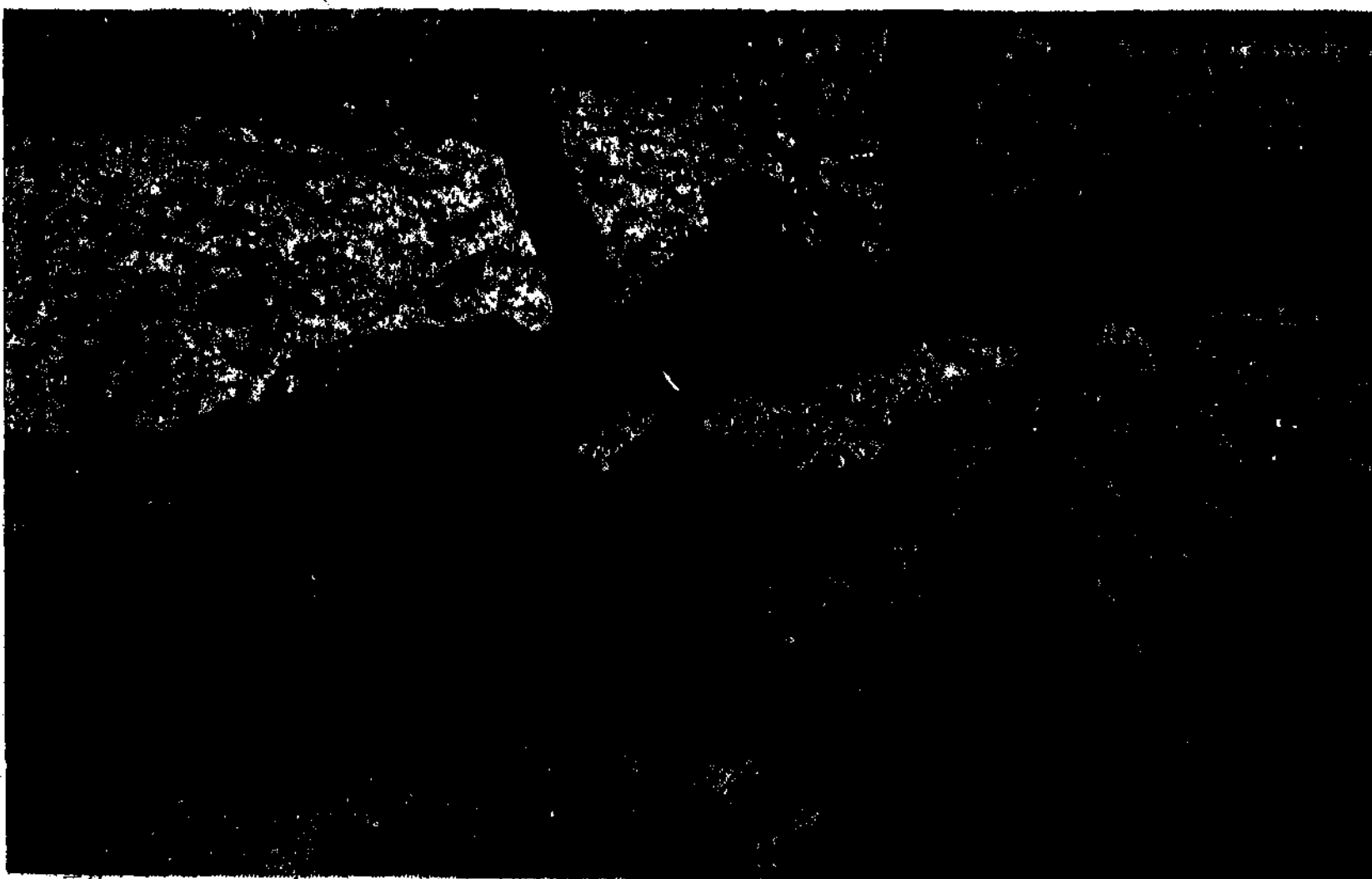
— Nabijokit, uns gaus sava dalį...

Kvatojamės iš nuoširdaus žemaičio poelgių, už-miršdami apie naujas artėjančio, paraku dvelkiančio, rytojaus mums ruošiamas kautynių audras. Važiuoja-me į antrąjį frontą.

Juozas Mikulskis

LIETUVOS LAKŪNAI DALYVAUS EUROPOS SKLANDYTOJŲ SĄSKRYDYJE

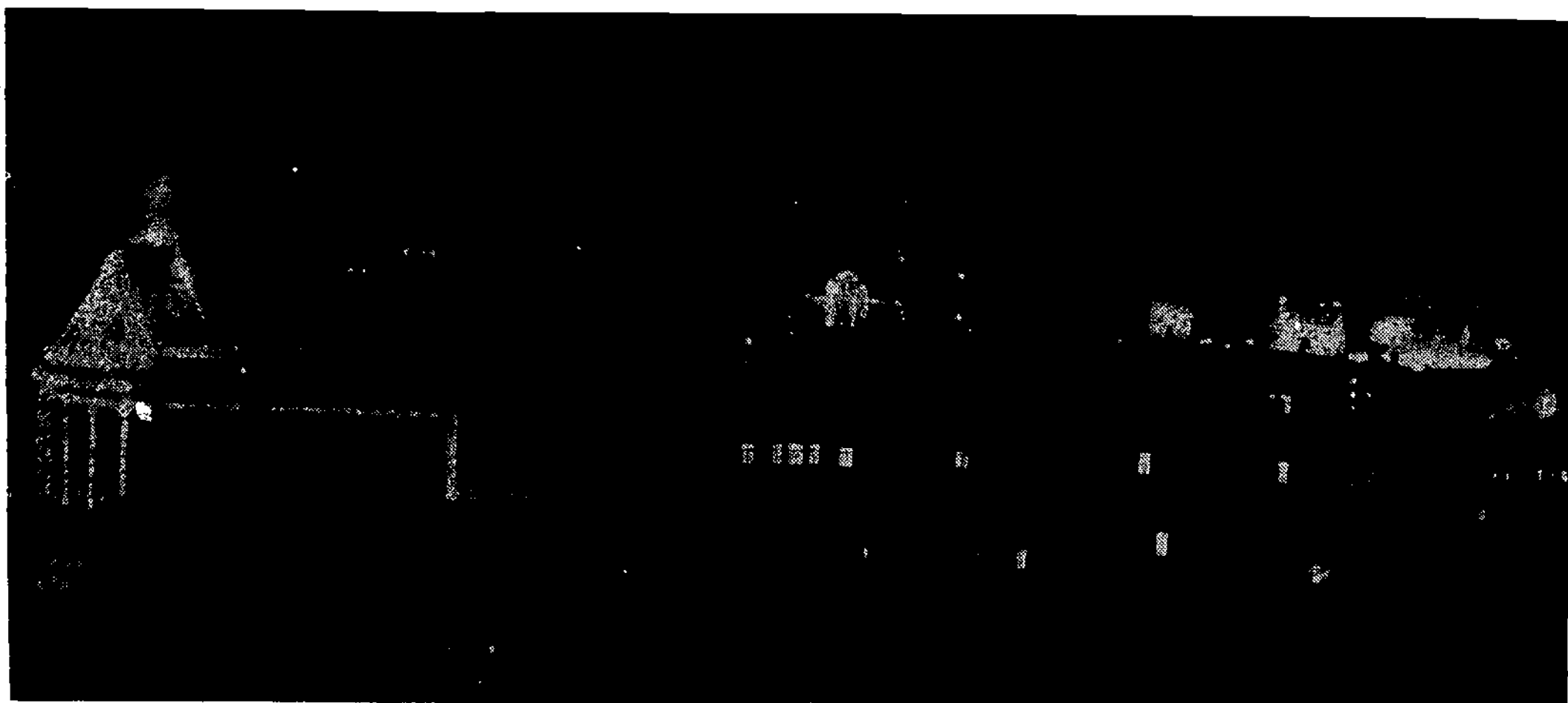
Prieš kurį laiką Lietuvos aeroklubas gavo kvietimą da-lyvauti tarptautiniame Europos sklandytojų sąskrydyje, kuris įvyks Austrijoje, Zalcburgo mieste. Sąskrydyje dalyvauja tik tos valstybės, kurios priklauso prie tarptautinės sklandymo studijų komisijos (ISTUS), kurios centras yra Dormstadte. Mūsų aeroklubas nutarė šiame sąskrydyje dalyvauti ir į jį vyks lakūnas sklandytojas Pyragius ir dar keli sklandyto-jai. Sklandytuvai į Austriją nebus gabenami todėl, kad tam laikui geresnieji jų bus paruošti siųsti Amerikon, kur važiuos lak. Pyragius ir kiti. Europos sklandytojų sąskrydyje lak. Pyragius skaitys paskaitą apie sklandymo plėtrą Lietuvoje. Sąskrydis įvyks gegužės 25 dieną.

Šauliai pasirengę

Kar. kand. Maželio nuotr.

Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvės rado platų atgarsį užsieniuose

Illuminuotas Kaunas

Lietuvos nepriklausomybės 19 metų sukaktuvės šiais metais rado itin platų atgarsį daugelyje užsienio valstybių. Jas minėjo ne tik užsieniuose gyvenantieji lietuviai, bet ir kitataučiai, daugiausia mūsų draugai. Plačiausiai ir turiningiausiai nepriklausomybės sukaktuvės buvo minimos mūsų kaimynių ir sąjungininkių — Latvijos ir Estijos.

Latvijoje vasario 16 d. visur buvo juntama šventiška nuotaika. Ryga, Liepoja, Jelgava, Daugpilis ir kiti didesni miestai, greta latviškų, iškabino ir mūsų tautinės vėliavas. Rygoje, karininkų klūbe, buvo surengtas iškilmingas aktas, kuriame dalyvavo Latvijos Valstybės Prezidentas K. Ulmanis, visi ministerių kabineto nariai, kariuomenės vadovybė, Lietuvos švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas, diplomatinio korpuso nariai, visuomenės veikėjai, meno, mokslo ir kultūros atstovai. Akto metu buvo pasakyta daug reikšmingų ir nuoširdžių kalbų, kuriose ypatingai pabrėžtas Baltijos valstybių glaudaus bendradarbiavimo būtinumas. Ypač gyvo atgarsio rado Latvijos vyriausybės atstovo pareikšti šie žodžiai: „Draugiškam Lietuvos ir Latvijos bendradarbiavimui padeda ir ta aplinkybė, kad abiejų valstybių priešakyje stovi asmenys, kuriems tenka didžiausi nuopelnai per kovas dėl abiejų valstybių nepriklausomybės ir kurie jau 1918 ir 1919 metais suprato didelę abiejų valstybių bendradarbiavimo reikšmę. Tiems asmenims vadovaujant, Latvija ir Lietuva eina gerovės ir klestėjimo keliu, kuris joms ateityje duos dar daug didesnių galimų plėsti savo tautinį gyvenimą visose šakose laisvai ir nepriklausomai. Mes nuoširdžiai linkime, kad lietuvių tauta, formuodama savo tautinį gyvenimą ir kūrybinį valstybinį darbą, susilauktų kuo geriausių pasėkų ir kad Lietuvos galia ir gerovė nuolatos augtų. Tegyvuoja Lietuva, tegyvuoja latvių-lietuvių bendradarbiavimas, tegyvuoja Baltijos valstybių vienybė!“ Po akto įvyko lietuviškos dainos ir muzikos koncertas. Liepojoje, Jelgavoje, Daugpilyje ir kituose miestuose taip pat buvo suruošti iškilmingi aktai su koncertais, kuriuose dalyvavo lietuvių kolonijos ir latvių visuomenės atstovai. Latvijos radiofonas ir spauda ypatingai šiltai sveikino Lietuvą, nušvietė jos laimėjimus, jos praeitį ir giminingumo ryšius, kurie sieja abi broliškas tautas.

Estijoje nepriklausomybės sukaktuvės taip pat buvo minimos šventiška ir iškilminga nuotaika. Estijoje plevėsavo mūsų trispalvės vėliavos. Taline ir Tartu buvo suruošti didžiuliai nepriklausomybės sukaktuvėms paminėti aktai. Taline, „Estonios“ salėje, suruoštame akte dalyvavo Estijos vyriausybės nariai, Lietuvos žemės ūkio ministeris St. Putvinskis, diplomatai, visuomenės veikėjai ir kiti Lietuvos bičiuliai.

Per aktą pasakytose kalbose buvo konstatuotas senas Lietuvos ir Estijos draugingumas, kurį dabar dar daugiau riša Baltijos valstybių santarvė. Tarpusavio politinius ir ūkiškus santykius plačiai išdėstė Estijos užsienių reikalų ministeris dr. Akelis ir žemės ūkio ministeris St. Putvinskis. Po akto buvo mūsų dainos ir muzikos koncertai. Radiofonai ir spauda šį kartą Lietuvai paskyrė nemažą vietos ir ilguose straipsniuose bei pranešimuose buvo atpasakojamos mūsų nepriklausomybės kovos ir paskutiniųjų 19 metų laimėjimai.

Čekoslovakijoje nepriklausomybės šventės išvakarėse Prahos ir kiti radiofonai transliavo mūsų nepaprasto pasiuntinio ir įgalioto ministerio dr. E. Turausko paskaitą, lietuviškas dainas, muziką ir kompozitoriaus V. Bacevičiaus koncertą. Šia proga visa čekoslovakų spauda įdėjo daug nuoširdžių ir vertingų straipsnių apie mūsų kraštą. Juose buvo nušviesti mūsų tautos istoriniai bruožai, prisiminta prieš kelis šimtus metų buvęs vienodas abiejų tautų likimas, pabrėžtas lenkų smurtas Vilniaus krašte ir pažymėta, kad Čekoslovakija prie Baltijos jūros turi nuoširdų draugą, kurio neverinti negalima. Beveik visi straipsniai yra pailustruoti nuotraukomis iš Lietuvos gyvenimo.

Austrijoje mūsų nepriklausomybės sukaktuvės buvo plačiai paminėtos daugelio laikraščių. Juose pabrėžta, kad po pasaulinio karo lietuvių tauta su dideliu pasiryžimu ėmėsi kurti savo kraštą. Tai reikia pasakyti ne tiktai apie kaimus — šimtai kaimų atsirado tiesiog iš pelenų — bet ir apie mažus miestelius, kurių švarumas žiūrovui taip pat krinta į akį, kaip ir gražūs Lietuvos viešieji pastatai. Laikraščių straipsniuose atpasakota Lietuvos kultūrinė pažanga, mūsų švietimas, duoti bendri tautinio, kultūrinio, politinio, mokslo ir meno bruožai. Drauge spauda ragino austrų ekonomines įstaigas bei organizacijas išplėsti didesnius Lietuvos ir Austrijos prekybinius santykius.

Suomijoje, Helsinkio mieste, mūsų generalinis konsulas vasario 16 d. proga suruošė didelį priėmimą, kuriame dalyvavo vyriausybės, diplomatinio ir konsuliarinio korpusų atstovai, visuomenės veikėjai, spaudos atstovai ir kiti. Šia proga suomių spaudoje pasirodė daug Lietuvai palankių ir šiltų straipsnių.

Švedijoje, Stokholme, mūsų nepaprastas pasiuntinys ir įgaliotas ministeris J. Savickis taip pat suruošė didelį priėmimą, kuriame dalyvavo švedų vyriausybės atstovai, daug diplomatinio misijų šefų, parlamento atstovų, lietuvių—švedų draugijos narių ir kitų įžymių asmenų. Priėmimo metu švedų vyriausybės atstovas ir diplomatinio korpuso dekanas Lietuvai linkėjo sėkmingos ateities. Švedų, lygiai kaip ir norvegų, spauda Lietuvai paskyrė daug vietos. Įtakingi laikraščiai savo

P. Mikoliūno nuotr.

Šalin netikės įprotis

Alkoholio vartojimo teismas priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje

Vasario 3 d. priešlėktuvinės apsaugos rinktinėje įvyko 4 val. trukęs alkoholio vartojimo teismas, susilaukęs karių tarpe didelio susidomėjimo. Kaip labai įdomų ir charakteringą, teismo eigos aprašymą duodame ištiesai.

Teismo sąstatas: pirmininkas — mjr. Ružancovas, nariai: lt. Zaluba, ats. j. lt. Vosylis, virš. Valiukas ir virš. Kavaliauskas. Prokuroras j. lt. Monkevičius. Sekretorius j. pusk. Zurba.

Kaltintojai: pusk. Mažrimas, pusk. Janonis, pusk. Simanaitis. **Gynėjai** (iš paskyrimo): pusk. Toliušis, pusk. Spirauskas ir pusk. Matekonis.

Kaltinamasis aktas.

1937 m. vasario mėn. 3 d. priešlėktuvinės apsaugos rinktinės kariai, supratę, kad alkoholio vieta tik vaistinėse ir laboratorijose ir matydami, kad iš ten išėjęs viešumon jis yra labai kenksmingas kario tarnybai, Bažnyčiai ir Valstybei, apskundė alkoholio vartojimą teismui, kaltindami jį žala ekonominiu, sveikatos, doriniu, religiniu ir karinės tarnybos atžvilgiais:

1. **Ekonominiu atžvilgiu:** a) alkoholio vartojimas iš žemdirbių atima žemes, b) darbininkams atima uždarbį ir juos bei jų šeimas įstumia į skurdą, c) kariams

skiltyse pažymėjo Lietuvos laimėjimus, primindami lenkų padarytą Lietuvai skriaudą, nušviesdami Vilniaus krašto lietuvių persekiojimus, reikalaujanti, kad švedų ir norvegų įtakingi sluoksniai darytų žygių Lietuvai priimtinu būdu išrišti Vilniaus klausimą.

Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje ir Anglijoje mūsų nepriklausomybės sukaktuvės buvo plačiai paminėtos. Ypač italų ir prancūzų spauda kreipė savo skaitytojų dėmesį į mūsų kraštą, į lietuvių tautą, kuri parodė tiek daug atsparumo prieš savo didžiųjų kaimynų spaudimus. Per Paryžiaus radio stotį ministras P. Klimas prancūzų kalba skaitė pranešimą apie Lietuvą.

Kituose kraštuose vasario 16 d. irgi rado tinkamo atgarsio. Ji ypač iškilmingai buvo minima ten, kur gyvena daugiau lietuvių. Jungtinėse Amerikos Valstybėse, Argentinoje, Brazilijoje, Škotijoje ir kitur lietuviai suruošė eisenas, didelius susirinkimus su paskaitomis, koncertus, vaidinimus ir kitokiais būdais minėjo savo tėvynės laisvės šventę.

ir tarnautojams atima paskutinį gyvenimo šaltinį — tarnybą, d) turtingesnius paverčia skurdžiais, e) šeimas įstumia į skurdą.

2. **Sveikatos atžvilgiu:** a) griaua žmogaus organizmą būdamas įvairių ligų priežastimi, b) silpnus greit nuvaro į kapus, c) silpnina karius fiziškai, darydamas nebetinkamus eiti tarnybos pareigas, d) yra daugelio įvairių nelaimingų atsitikimų priežastis, e) alkoholiškai gimdo paliegėlius, nusikaltėlius, alkoholikus.

3. **Doriniu atžvilgiu:** a) alkoholis dorus žmones tvirkina, b) teisingus daro nesąžiningais (apgavikais), c) stumia daryti nusižengimus ir žmogžudystes, d) ardo šeimas, e) žmoniškumą daro sužvėrėjusiais.

4. **Religiniu atžvilgiu:** a) silpnina religinius įsitikinimus, b) trukdo atlikti religinę praktiką.

5. **Karinės tarnybos atžvilgiu:** a) ir drausmingiausias karius daro nedrausmingais, b) yra karinių paslapčių išdavimo priežastis, c) trukdo gerai atlikti tarnybos pareigas, d) teršia kario ir kariuomenės garbingą vardą.

Teismas, radęs šiuos kaltinimus visiškai pagrįstus ir matydamas, kad jų išsprendimas dėl alkoholio kasdien daromos žalos reikalauja didelio skubumo, nutarė šią bylą nagrinėti.

Liudytojų parodymai.

Liudytojas pusk. Rudys. Jo pažįstamoji šeima darbštumo dėka įsigijo ūkį ir gerai gyvenusi. Deja, vyras pradėjęs gerti. Kilo nesutarimai, barniai, peštinės. Vyras ir žmona persiskyrė. Turtą pasidalino pusiau, tačiau vyras savąją dalį netrukus pragėrė ir pateko į skurdą. Antru pavyzdžiu liudytojas ima kooperatyvo vedėją, gerą ir sąžiningą žmogų, kuris, vėliau įpratęs į alkoholį, išėikvoja 10.000 lt. Viskam paaikškęs, nusigeria ir nusižudo.

Liudytojas pusk. Dainys. Jaunuolis atvykęs iš provincijos į Kauno Aukšt. Techn. mokyklą. Pradžioje mokslas sekėsi gerai. Tėvas siuntė pinigų. Tačiau susideda su blogais draugais, latrauja. Pagaliau, suserga nemalonia liga. Išvaromas iš mokyklos. Tėvai lėšų nebesiunčia. Kas daryti? Eina vogti ir iš čia, sugautas, patenka į kalėjimą. Antruoju pavyzdžiu liudytojas pasakoja apie tėvą, kuris pats daug gėrė ir darė gerti vaikams. Na, ir išaugo vaikai girtuokliai ir pradėjo eikvoti tėvo turtą. Vienas sūnus norėjęs vesti, bet kalbinamoji nėjusi, nes esą „jūs visi girtuokliai iš savo turto nieko nepaliksite“. Tada sūnus grįžęs į namus, nužudęs visus savo šeimos narius, norėdamas likti vieninteliu turto valdytoju.

Liudytojas pusk. Rumša. Buvo šeima. Tėvas turėjo du ūkius. Šiek tiek gerdavęs, bet su saiku. Po tėvo mirties, likęs sūnus jau prageria vieną ūkį. Veda. Vėdęs prageria gautą kraitį ir paskutinį turtą, įstumdamas šeimą į vargą. Kitu pavyzdžiu liudytojas pamini, kaip girtuoklis tėvas susilaukė vaikų psichopatų — iškrypėlių. Vaikai irgi buvo girtuokliai. Vėliau vienas pateko į kalėjimą ir keikė tėvą.

Liudytojas virš. Gabriūnas. Degtinė jam ir jo draugams padėjusi. Buvo žiema. Per 30° šalčio. Liudytojas su draugais atvažiuoja į miestelį ir tariasi eiti sušilti. Na, žinoma, kur — į restoraną. Tačiau vienas draugų, blaivus ir abstinentas, su jais neina. Tie palieka ir eina į restoraną, kur maždaug valandą prasėdi. Grįžę randa aną blaivų draugą prie arklių. Tas pyktas, kad jie taip ilgai užtrukę. Gerai. Važiuoja namo. Šalta, bet girti šalčio nejaučia: dainuoja, linksmi. „Na, ir kas?“ — sako liudytojas — „mums girtiems neatsi-

Priešlektuvinės apsaugos rinktinės alkoholio vartojimo teismas bylos metu

Iz. Girčio nuotr.

tiko nieko, o anas blaivusis, grįžęs iš miestelio, susirgo plaučių uždegimu ir mirė“. Teismui, papildomai liudytoją klausiant, paaiškėjo, kad nelaimingas liudytojo draugas susirgo peršalęs, nes ilgai išbuvęs ore, belaukdamas užtrukusių smuklėje draugų.

Liudytojas pusk. Šadeika pamini, kad vienas bedarbis degtinės pagalba gavęs darbo. Antru pavyzdžiu liudytojas nurodo atsitikimą, kada viename pasilinksminime visi vaišinosi, gėrė, o liudytojas — ne. Dėlto neturėjęs draugų, buvęs niekinamas ir turėjęs be ūpo išeiti.

Liudytojų parodymų metu kilo įvairių klausimų gynėjams ir kaltintojams, į kuriuos liudytojai atsakė.

Po to papildomai buvo iššauktas liudytojas iš publikos.

Liudytojas Gr. Dokšas. Gyveno du kaimynai, kurių vienas gėręs, o antras negėręs. Gėręs turėjo pinigų, o negėręs neturėjo, nes juos išleisdavo samdyti darbo jėgai, kai geriantysis talkininkų turėdavo nemokamai. Papildomai klausiamas, liudytojas pamini, kad negėręs aukodavęs visada ir bažnyčiai, ir pavargėliams, o antrasis išleisdavęs tik degtinei, nors ūkis buvęs tvarkingas ir gerai apžiūrėtas. Liudytojas norėjęs pabrėžti, kad negeriančiam daugiau išlaidų.

Prokuroras j. ltn. Monkevičius. Kreipia visų dėmesį į visuomeninį šio klausimo būvį. Kas vertesnis žmogus? Ar tas, kuris dirba ir auksa visuomenei, bažnyčiai, ar anas šykštuolis girtuoklis. Pirmasis žmogus, reikia manyti, visada gali būti geresnis pareigūnas visuomenei ir tautai. Jis niekada nepamirš ir savo krašto interesų, aukos Ginklų Fondui, Geležiniam Vilniaus Fondui ir t.t., o anas girtuoklis?

Po liudytojų kalbų vyko kaltintojų kalbos.

Pusk. Simonaitis. Alkoholio vartojimas žalingas. Alkoholis iš žemdirbių atima žemes. Pažiūrėkime į alkoholiko ūkininko ūkį. Tik akį užmetę, mes matome lauke per žiemą bestovinčius ir berūdijančius įvairius žemės dirbimo įrankius. Trobesių stogai nuplyšę ir patys trobesiai sugriuvę, gyvuliai vos gyvi. Iš to mes matome, kad toks ūkis neduoda nei pačiam žmogui nei valstybei jokios naudos, o neša tik žalą.

Šimte ūkių, parduodamų iš varžytynių už įvairias skolas, 70 % yra girtuoklių ūkiai. Likusieji 30 %

darė per didelius kapitalinius ūkio pertvarkymus. Anais laikais, kada žemės ūkio produktų kainos buvo aukštos, ūkininkai mažai skaitėsi su litu ir įprato plačiai gyventi ir girtauti. Dabar, viso pasaulio sunkmečio metu, tokių ūkių būvis pasirodo negalintis atlaikyti krizio sunkumų: turįs daug skolų, kurių padengti nebegali; kartais ir būtų galima, bet pripratęs smarkiai gerti, nebesusivaldo ir skolų apmokėti ne tik negali, o jų dar daugiau daro. Toks ūkis atsistoja ant bedugnės kranto ir esti parduodamas už mažą sumą apmokėti skolas.

Alkoholis praryja darbininkams uždarbį ir juos bei jų šeimas istumia į skurdą. Įėjus į namus, galima spręsti, kokia yra šeima, ar šeimos galva girtuoklis ar ne. Girtuoklio namuose pamatysi: visi šeimos nariai labai blogai atrodo, išbalę, nuplyšę, kambaryje nieko gero nėra, be keturių sienų, per kurias švilpia vėjas. Toks žmogus neturi šeimyninės meilės jausmo. Už degtinės stikliuką parduotų viską. Prageria paskutinius centus ir rūbus. Kadangi ir šiaip neturtingųjų šeimų ištekliai maži, o girtuoklių šeimose visas uždarbis vyrų prageriamas, tai tokia šeima turi badauti. Badaujančios šeimos neturi atsparumo įvairioms ligoms. Be to, didėja elgetų, vagių, plėšikų skaičius.

Tarnautojams alkoholis atima tarnybą. Girtaujantieji valstybės tarnautojai nebe atvyksta laiku į tarnybas, nustoja atitinkamo darbingumo, pridaro įvairių klaidų. Tam pasikartojant keletui kartų, tokie tarnautojai, o taip pat ir kariai, būna atleidžiami iš vietų. Tokiems girtuokliams dažnai ir algos neužtenka, jis, prieidamas prie pinigų, nors ir po keletą litų, prageria, kurie po kiek laiko pavirsta milžiniška suma. Už išaikvojimą, nereikia nei minėti, mes visi žinome, kas laukia.

Alkoholis turtingesnius paverčia skurdžiais. Turtingesnieji, pradėję gerti, nebežino, kiek pinigų turi kišeniuje. Todėl prie tokių girtų prisistato įvairių žmonių, kurie ištuštinta kišenes. Be to, girtas ir pats eikvoja visur be reikalo pinigus. Taip per metus, kitus, toks žmogus atsiduria gatvėje. Pasi-daro toks pats, kaip ir tie, kurie anksčiau jam tuštino kišenis.

Kaltintojas pusk. Janonis. Girdėjome, kiek alkoholis duoda blogo ekonominiu atžvilgiu, nes ekonominės gerybės gaunamos ir išlaikomos tik turint dvasinės vertybės, tvirtą valią, pasiryžimą, energiją ir t.t. Šių savybių girtavimas jokių būdu neduoda, bet jas atima.

Išgėręs nesiskaito su žodžiais bei darbais. Alkoholis atima žmogui aiškų savęs kontroliavimą protu. Vienas stenografistas užrašė girtų pasikalbėjimus, Rytojaus dieną tai jis jiems parodė. Tie apkaltino jį šmeižimu, tačiau kad taip esti, žino kiekvienas, kuris buvęs negirtas girtų tarpe.

Alkoholis dorus žmones tvirkina, ardo šeimas. Girti vidurnakty beldežiasi į savo namų duris, kelia triukšmą, muša žmoną ir šeimyną. Jau liudytojas Rudys parodė ir šimtai pavyzdžių kalba apie alkoholio kenksmingumą atimantį iš šeimų paskutinį aprūpinimą, atnešantį barnius, išsiskyrimus. Vokiečių profesorius Bejeris ištyrė, kad 94% šeimyninių barnių kyla dėl girtavimo. 86% išsiskyrimų įvyksta irgi dėl girtavimo.

Priešlėkt aps. rinktinės kariai klausosi alkoholio vartojimo bylos nagrinėjimo Iz. Girčio nuotr.

Girtuoklių tėvų vaikai esti nesveiki, nepilna-pročiai, girtuokliai ir gyvenime nueina į ligonines, kalėjimus, pataisos namus. Kalnaberžės nepilnamečių pataisos namų 67% auklėtinių yra girtuoklių ir nepadorių tėvų vaikai. Mūsų policijos statistika rodo, kad iš pirmą kartą patenkančių į policijos rankas 70% būna girti. Mokslininko Bajerio daviniiais, iš pirmą kartą padarytų nusikaltimų, 63% yra alkoholio pasėka, 58% žmogžudžių — irgi iš girtuokliavimo. Apgavimų, suklautojimų, išeikvojimų — 57% girtavimo pasėka.

Mūsų pėstininkų statutas sako: „Galutinai kautynės nulemia dvasinių jėgų persvara“. Girtaują žmones tų dvasinių jėgų neturi. Yra įrodyta, kad alkoholis trumpam laikui sužadina vaizduotę, bet ilgesnėms sunkesnėms operacijoms visai netinka: karį silpnina, padaro netinkmu kautynėms. Žinome, kad įsigėręs nieko neklauso, o tik patys kalba. Įsigėrusių žmonių tarpe neįmanoma palaikyti drausmės. Ak, ir mūsų savanoriai nestiprino savęs alkoholiu, bet tik pasiryžimu ir karžygiška dvasiaėjo į laimėjimus. Kai kas sako: „Aš geriu dėlto, kad tas man teikia tikro džiaugsmo, linksmumo, duoda draugų“. Reikia į tai atsakyti, kad daugiau draugų turi tie, kurie negeria. Patarlė sako: „Geriau turėti vieną draugą bėdoje, nei dešimtį

prie buteliuko“, o jau liudytojai parodė, kad alkoholio draugai, nelaimėi užklupus, visi išlaksto. Kalbant apie linksmumą, paminėtina, kad alkoholiu įgautas linksmumas — dirbtinis ir laikinis dalykas, tuščias, vulgariškas. Tikras džiaugsmas ir linksmumas randamas sporte, žaidimuose, darbe, knygose, meno kūrinuose, muzikoje ir t.t. Girtas žmogaus linksmumas visada ver-tas pasigailėjimo.

Kaltintojas pusk. Mažrimas. Kaltino alkoholio vartojimą kenkiant sveikatai. Žmogaus organizmas alkoholiui labai neatsparus — alkoholis įsisunkia į svarbiausius mūsų gyvybės organus ir juos naikina. Alkoholis, galima sakyti, nuodija ne tik atskirus žmones, bet ir ištisas tautas, pav. senovės europiečiai, negalėdami ginklu įveikti Afrikoj, Amerikoje ir Australijoje gyvenančių tautų, dažnai naudojo alkoholinius gėrimus. N. Zelandijoje išnyko maorų tauta — šian-dien sodybų vietose — griuvėsiai, su daugybe svaiginamų gėrimų indų liekanomis.

Alkoholis veikia širdį ir kepenis. Patirta, kad iš 300 geriančių, 289 yra sugadintų kepenų ligonys. 1913 m. Austrijos med. statistika rodo, kad daugiausiai mirusių kepenų ligomis priežastis alkoholis.

Nuo alkoholio vartojimo įvyksta širdies aptukimas. Širdis padidėja, pasidaro silpna darbui. Apkrauta taukais širdis dėl jėgų įtempimo pavargsta, gali nusilpusi netikėtai sustoti. Tokiu būdu dažnai ir įvyksta netikėti širdies smūgiai ir mirtis. Kai kurių alkoholikų žymė — rankų drebinimas. Sutrikę nervai, ypač galūnėse: kojose, rankose; galvoje jaučiami dideli sąnarių skausmai.

Alkoholio vartojimas žmones daro psichiniais ligoniais: silpnėja protas, nebesugeba blaiviai vertinti, žmogus išplepa savo paslaptis, ciniškai kalba, dažniausiai kartoja tą patį. Alkoholis silpnina regėjimo ir girdėjimo organus. Akims yra pavesta ne tik savoji, bet dažnai ir šimtai žmonių gyvybių (šoferiai, mašinistai). Girtas žmogus, tačiau, nieko blaiviai nemato ir negirdi: sunkiai mato daiktus ir sunkiai išgirsta įvairius garsus. Dėl to ir būna daug skaudžių nelaimių. Alkoholio vartojimas yra priežastis nusikaltimams. Kur daugiau gaminama ir suvartojama alkoholio, ten daugiau ir nusikaltimų. Šie, kurie dažnai vartoja svaigalus, suseraga chroniškais smegenų ir dirksnių ligomis. Tokie nelaimingi žmonės pasidaro netinkami darbui ir patenka prieglaudon, ligoninėn ar į bepročių namus.

Matome, kad kenkdamas visais atžvilgiais, alkoholis duoda paliegių, išsigimėlių ir tautą veda prie išsigimimo.

Prokuroras j. ltn. Monkevičius. Alkoholio vartojimas mažina žmogaus tikėjimą, mažina karinę drausmę ir silpnina kūno ir dvasios jėgas. Prokuroras pažymėjo, kad alkoholikas negali būti religingas. Jis negali laiku atlikti religinės praktikos. Girtas žmogus negali dvasiškai susikaupti.

Vartojas alkoholį karys nėra drausmingas ir sąžiningas. Jis apsileidęs tarnybos pareigose, dažnai neblaivus, nesistengia darbą gerai atlikti, nesusitvarkęs. Girtas karys nesuvaldo savęs ir savo kalbos ir išpaskoja nereikalingiems asmenims kariškų žinių. Kautynių metu, kaip rodo kitų valstybių pavyzdžiai iš didžiojo karo, alkoholis atnešė kariuomenėms pražūtį: įsigėrę kariai kautynėse nieko nepajėgė ir žuvo.

Prokuroras prašo teisimą išmesti alkoholio vartojimą iš kariuomenės ir iš tėvynės.

(B. d.)

Bolius Vosylus

Karys — lietuviškos knygos mylėtojas

Mūsų kariuomenės narsūs žygiai nepriklausomybės kovose gražino tėvynei laisvę. Grįžus iš kovų laukų, nė akimirksnio nenutoldama nuo savo tiesioginės garbingos paskirties, mūsų kariuomenė sugebėjo savo narių tarpe išauklėti didelių tautos praeities, lietuviškos kultūros, meno ir knygos mylėtojų. Dabartinis mūsų karys jau yra tampriai susijęs su knyga, laikraščiu ar

Pusk. Juozas Girdvainis

žurnalu. Jo kultūrinis akiratis vis plėtėja. Todėl ne nuostabu, kad daugelis mūsų karių turi gražius knygų rinkinius, o kai kurie, net galima pasakyti, bibliotekas. Jose randama 1000—2000 knygų, pirmųjų mūsų laikraščių „Aušros“ ir kt. komplektų, įvairių nepriklausomybės kūrėjų laiškų, raštų ir kitokių retų dokumentų.

Ryšių bataliono kariai, pagerbdami mūsų tautos atgijimo patriarchą Dr. J. Basanavičių ir minėdami jo 10 m. mirties sukaktuves, suruošė b-no kariams savo skaityklos būstinėse Dr. Basanavičiaus gyvenimo, raštų ir parašytų knygų parodą, kuri buvo atidaryta vasario 15 d. ir tęsėsi iki to pat mėnesio 21 d. Visos buvusioje parodoje išstatytos knygos, laikraščiai, žurnalai, kuriuose d-ras J. Basanavičius rašė ir bendradarbiavo, yra b-no pusk. Juozo Girdvainio nuosavybė, kurią jis pats kruopščiai surinko ir maloniai sutiko paskolinti minėtai parodai. Be to, pusk. Girdvainis buvo šios parodos eksponatų aiškintojas.

Visa parodoje išstatytoji medžiaga buvo sistematiškai išdėstyta ir suskirstyta skyriais: 1. Dr. J. Basanavičiaus įvairios nuotraukos, daugelis jo laiškų, raštų „Aušros“ reikalais žymesniems aušrinin-

kams, „Aušros“ bendradarbių paveikslai, jų raštai ir pačios „Aušros“ visi numeriai (1—40), kurie yra gražiai įrišti ir sudaro 4 knygas. 2. Laikraščiai bei žurnalai, kuriuose Dr. J. Basanavičius rašė, ir jo etnografiniai rinkiniai. 3. 1907 m. įkurtosios Dr. J. Basanavičiaus Mokslo Draugijos bendradarbių paveikslai, jų raštai, draugijos organas „Lietuvių Tauta“, jos išleistos knygos ir raštai. 4. Dr. J. Basanavičiaus mirties ir laidotuvių paveikslai, jo palikto Mokslo D-jos įpėdinio Dr. Alseikos laiškai iš Vilniaus įvairiems žymiesiems asmenims Lietuvoje šios draugijos reikalais ir daug kitos mūsų tautai brangios istorinės medžiagos.

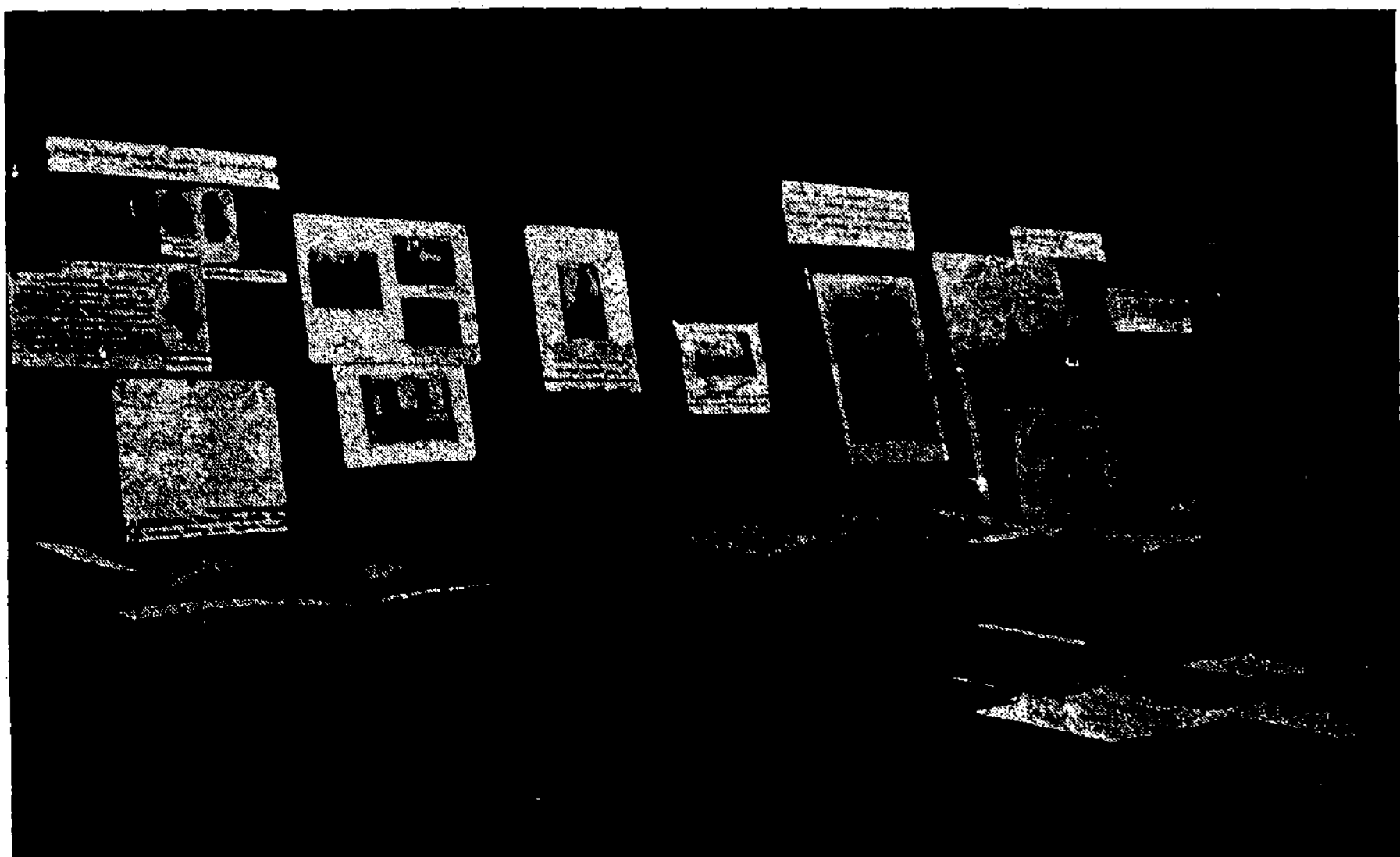
Prie parodos suruošimo nuoširdžiu darbu prisidėjo b-no bibliotekininkas pusk. Kostečka, visus eksponatus gražiai išdėstydamas ir suskirstydamas skyriais. Jo padaryti gražūs prie kiekvieno skyriaus parašai žymiai palengvino ir padėjo b-no kariams išsamiau susipažinti su parodos eksponatais.

Šioje parodoje pusk. Girdvainis išstatė tik tai, kas daugiausia lietė Dr. J. Basanavičių. Tačiau, jis nemažiau turi panašios medžiagos ir apie kitus mūsų tautos žadintojus ir veikėjus. Jo bibliotekoje yra iki 2000 knygų ir vertingų mūsų tautai istorinių raštų bei dokumentų. Jo biblioteka vertinama 15—20 tūkstančių litų.

Pusk. Girdvainis Juozas gimė 1906 m. rugpiučio 1 d. Telšių apskr., Plungės valsč., Žlibinų kaime. 1927 m. gegužės 1 d. buvo pašauktas į kariuomenę. Karo tarnybą atliko ryšių batalione puskarininkio laipsniu. 1928 m. spalio 31 d. buvo paliktas b-ne liktiniu, kur ir dabar tebetarnauja, eidamas technikos sandėlio ūkvedžio pareigas. Jam teko mokytis gimnazijoje, bet jos nebaigęs atsidavė karo tarnybai, o kartu ir lietuviškos kultūros, meno bei istorijos darbui. Jo biblioteką puošia anksčiau išėjusieji ir dabar pasirodantieji literatūros leidiniai.

Gaila, kad ryšių b-no pusk. Girdvainio turimas tautos brangenybes teko pamatyti tik to b-no kariams. Būtų įdomu ir platesnei visuomenei pamatyti tai, ką jis turi.

Pusk. Gerulaitis

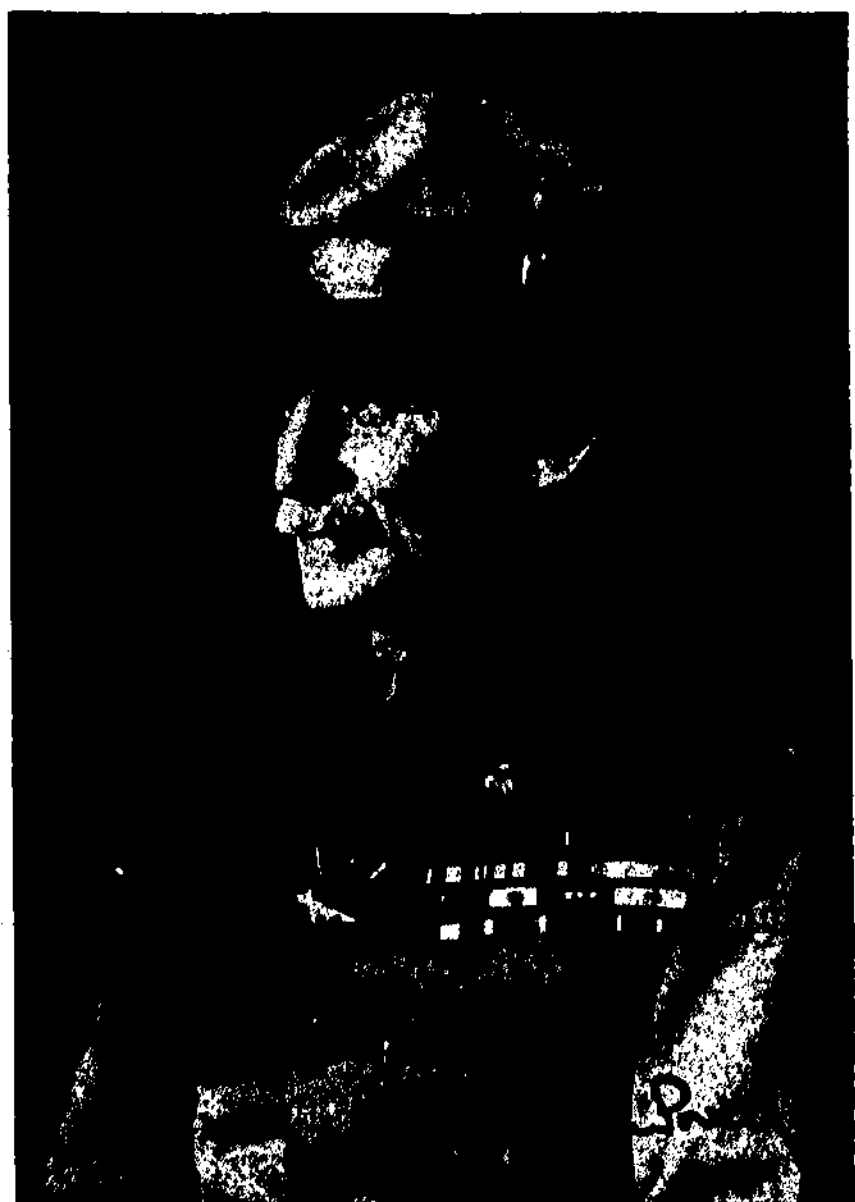

Dr. J. Basanavičiaus 10 m. mirties sukaktuvių proga ryšių batalione surengtos parodos kampelis

Skautybės kūrėjo gen. lordo Roberto Baden-Powellio 80 m. amžiaus sukaktis

Vasario 22 d. skautų organizacijos kūrėjui ir jaunimo auklėtojų gen. lordui Baden-Powellui sukako 80 metų amžiaus. Šios jo amžiaus sukakties proga gen. lordą Baden-Powellį pagerbia viso pasaulio tautos, kaip sveikos ir naudingos organizacijos kūrėją, pasklidusios visuose kraštuose

Gen. lordas R. Baden-Powellis

Skautybė prasidėjo Anglijoje. Baden-Powellis 1907 m. padarė Anglijoje berniukams pirmą skautišką stovyklą. Ten stovyklavusius jau lavino tikrosios skautybės metodais, kurie 1908 m. buvo paskelbti jaunimo mėgiamoje knygoje *Scouting for boys* (skautybė berniukams). Ši knyga yra išversta į 25 kalbas, o anglų kalba susilaukė net 32 laidų. Ta knyga naujas skautybės idėjas greitai paskleidė visame pasaulyje. Įvairiose valstybėse susidarė skautų organizacijos. Ligi 1914 m. skautybė smarkiai plėtėsi.

Didysis karas jos darbą sumažino: pairė normalus tautų gyvenimas, o jauni vyrai, taigi ir skautai, entuziastiškai išėjo atlikti karinių pareigų. Nuo 1918 m. skautybė vėl ėmė labai plėstis. Daugelio kraštų visuomenės ir vyriausybės tą judėjimą palaiko ir remia.

Pirmas lietuvių skautų būrelis įsisteigė Vilniuje 1918 m. lapkričio mėn. Veikė labai sunkiomis aplinkybėmis.

Vėliau skautų bei skaučių būreliai kūrėsi Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir kt. Mūsų skautybės judėjimas pamažu augo ir plito. Labiausiai jį pamėgo moksleiviai. Vyriausybė, visą laiką rėmusi ir palaikiusi skautybės sąjūdį, 1930 m. išleido skautybės globos bei apsaugos įstatymą. Nuo tol skautų organizacija dar labiau sustiprėjo. Ji turi didelį pasisekimą visoje Lietuvos jaunuomenėje. Skautų ir skaučių Lietuvoje yra per 15.000.

Skautybės judėjimo tikslas — savo metodais auklėti jaunimą. Auklėjimo srity svarbiausią dėmesį kreipia į: a) jaunuolio būdą, b) rankų darbus, c) sveikatą ir kūno kultūrą, d) laimę, e) tarnavimą kitiems.

Lietuvos skautų sąjungos žūkis — Dievui, Tėvynei ir Artimui; požūkis — Budėk!

Skautai laikosi 10 įstatų, kurie nurodo, kad skautas: 1) tiesus ir laikosi savo žodžio, 2) ištikimas Dievui ir Tėvynei, 3) naudingas ir padeda artimui, 4) draugas artimui ir broliui kiekvienam skautui, 5) mandagus ir riteriškas, 6) gamtos draugas, 7) paklusnus savo tėvams ir vyresnybei, 8) linkamas, susivaldąs ir nenustojąs vilties, 9) taupus, 10) blaivus ir skaisčius savo mintyse, žodžiuose ir veiksniuose. Geležinis įstatas: „Skautas sąžiningai atlieka visas savo pareigas“.

Skautybė yra gilus ir platus judėjimas moderniškame gyvenime, varęs labai svarbią jaunuomenės auklėjimo vagą.

Skautybė yra žaidimas, kur vyresnieji broliai ir sesėrs turi progos apsupti už save jaunesnius sveika aplinka, juos paraginti į sveiką veikimą ir padėti išugdyti jų pilietiškumą. Ji ugdo ir proto, ir kūno bei dvasios privalumus.

1930 m. išleistas įstatymas sako: „Lietuvos skautų sąjunga yra vienintelis Lietuvoje visuomeninis susivienijimas, kuris turi tikslą pagal Roberto Baden-Powellio skautybės sistemą auklėti jaunimą dorais žmonėmis ir naudingais Lietuvos piliečiais“.

Apie skautybę yra labai daug knygų. Lietuvių kalba turime daugiau kaip 20 leidinių. Pažymėtinos: lordo R. Baden-Powellio *Skautybė Berniukams* ir jo paties *Skautų Vadas*.

L.S.S. leidžia *Skautų Aidą* (nuo 1923 m.), dvisavaitinį skautų ir skaučių laikraštį, ir *Skautybė*, dvimėnesinį skautų ir skaučių vadų laikraštį.

Tuo būdu šiais metais skautų gyvenime minimos dvi sukaktys: kūrėjo gen. lordo Baden-Powellio 80 metų amžiaus ir 30 metų, kai jis Anglijoje įkūrė berniukams pirmą skautišką stovyklą. Šiuo metu jo jaunimo auklėjimo pagrindais yra įsteigtos skautų organizacijos 49 valstybėse ir siekia per 2½ milijono skautų.

S. N.

Kai kurios progos kariniam auklėjimui kaimo pr. mokyklose

Progos metodas pradžios mokyklos darbe yra panaudojamas dažnai. Net einamieji dalykai grindžiami šiuo principu: rudens, žiemos, pavasario, vasaros progomis stengiamasi pažinti visus reiškinius, vykstančius tais metų laikais; vienos pamokos metu kalbėjus apie vaisius, gyvulius ar kitus aplinkos daiktus, gera proga dar labiau išamontinti šių objektų pažinimą dailės dalykų bei rankų darbų pamokose, piešiant atitinkamus vaizdus bei dirbant modelius; įvairių tautinių švenčių bei sukakčių proga daug pamokų skiriama tautiniams klausimams iškelti. Pagaliau, kiekvienas vaikų įspūdis, įvykis, darbas yra proga ir mokyme ir auklėjime.

Kalbėdami apie progas, kaip vaizdingą būdą išamontinti karinius dalykus, išskiriame progas, pasitaikančias kaime ir mieste. Savime aišku, kad kaimo mokykloje nevisada yra tų progų, kurių atsiranda miesto mokykloje. Ir atvirkščiai. Kitos yra bendros.

Šiame straipsnyje kalbėsime apie kaimo mokykloje pasitaikančias progas. Dažniausiai pasitaiko šios progos.

1. Pro mokyklą praskrenda mūsų karo lėktuvas. Jei tai atsitinka pamokos metu — leisti išbėgti laukan pasižiūrėti, nes skrendantį lėktuvą, gal būt, vaikai, mato tik kelis kartus per metus. Šitai reikia atlikti ir to-

dėl, kad pamokos metu, lėktuvui viršuj užiant, vaikai dairosi pro langus, nerimsta. Eilinis pamokos darbas tarytum sustoja. Nereikia vaikų raminti, pykti, grasinti: nors truputį pabuvę ore ir stebėję pranykstantį lėktuvą, vaikai į klasę grįš patenkinti, su nuotaika, darbo ūpas bus nesumažėjęs. Jei visa tai atsitiko pertraukos metu, tegul lauke esą vaikai iškviečia visus iš klasės. Mokytojas turi parodyti reikiamą susidomėjimą. Labai gera, jei mokytojas turi žiūronus: vaikai, gavę lėktuvą matyti iš arčiau, ilgiau įsidėmi jo vaizdą.

Šitie vaikų įspūdžiai tinka panaudoti aviacijos propagandai. Iškelti aviacijos reikšmę krašto gynimo atžvilgiu. Papasakoti mūsų karo aviacijos istoriją (ypatingai pažymėti aviacijos atliktus žygius nepriklausomybės karo metu, išvardinti didvyriškai žuvusius lakūnus ir t. t.), jos tobulėjimo raidą. Supažindinti su įvairiais karo aviacijos uždaviniais (tolimas bei artimas skraidymas), karo lėktuvų tipais ir pajėgumu. Pažymėti mūsų konstruktorių darbą ir sėkmę. Ta proga priminti mūsų transatlantiniai lakūnai Darius, Girėnas ir Vaitkus, iškelti jų žygių didvyriškumą, primenant ir vaizdžiai parodant sunkumus, kuriuos lakūnai turėjo nugalėti (blogas oras, netobuli lėktuvai, ilgos kelionės nuovargis ir t. t.). Dar galima papasakoti ir apie kitų valstybių karo aviaciją, apie oro desantus (masinių karių bei pabūklų perkėlimą) ir jų pritaikomumą ateities kare. Šių visų temų užtekėtų kelioms pamokoms.

2. Dukart per metus — pavasarį ir rudenį į kariuomenę šaukiami naujokai. Pasitaiko, kad stoja mokyklos rajono bei kaimyninių kaimų vyrai ar net vaikų broliai. Artėjant ėmimo laikui, mokytojas vaikų klausia, kas iš jų pažįstamų eina į kariuomenę. Labai dėkinga tema yra tada, kai šaukiamųjų į kariuomenę tarpe yra vaikų giminių. Mokytojas paklausinėja, kaip išeinantieji jaučiasi, kaip rengiasi, koks ūpas. Ką kalba tėvai ir kaip supranta stojimo į kariuomenę reikšmę. Bus visokių atsakymų — vienas labai noriai laukia stojimo, kito tėvai gal nepatenkinti, o trečio — net labai nori, kad sūnus eitų į kariuomenę — išmoks gyventi.

Iš šių pasipasakojimų mokytojas turi padaryti teigiamų, veiksams pasakytinų išvadų. Pirmiausia pabrėžtina, kad ne į vargą vyrai išeina, bet į gerą mokyklą, kuri parengs tikrus krašto gynėjus ir mūsų laisvės saugotojus. Mokytojas turi iškelti kiekvieno pilie-

čio reikalą kuo nors prisidėti prie krašto saugumo: vyrai pereina kariuomenės eiles, kad ginklu atremtų priešų pasikėsinimus, tačiau lygiai įpareigojami kraštą ginti ir suaugę — tėvai, ir moterys, ir vaikai. Tėvai turi raginti sūnus, kad eitų kovoti už savo sodybas, gimtąjį kraštą, turi palaiminti ir su džiaugsmu išlydėti; karo metu — teikti visokiariopą pagalbą savajai kariuomenei. Mergaitės, slaugydamos sužeistuosius ar teikdamos maistą, rūbus, taip pat žymiai palengvins kareivių darbą. Maži vaikai kariams nurodys visus kelius, pereinamas vietas ir t. t. Vadinasi, kuo kas galės, pavojaus metu visomis jėgomis gins tėvynę. Taigi reikia tik džiaugtis, kad kiekvienas vyras eina į kariuomenę: juo daugėja krašto gynėjų, juo mes jaučiamės saugesni ir ramiau galim dirbti tiesioginį darbą.

Dar atskirai papasakotina stojimo į karo tarnybą tvarka, tradicijos ir t. t. Jei apylinkė rengia išleidžiamiesiems iškilmingą palydėjimą, mokytojas imasi iniciatyvos gražiai prie jo su vaikais prisidėti, pav.: išleidžiamajame susirinkime vaikai gali pasveikinti ir palinkėti sėkmingo darbo, su mintimi, kad ir jie stengsis užaugti gerais jų pavaduotojais. Labai tiktų padainuoti karinių dainų, eilėraščių, paleisti karinio turinio raketų. Galutinai paimtiesiems išvykstant — išlydinti juos iš kaimo, vaikai turėtų dovanoti gėlių, sušukti „valio“ ir kitokiais, mokytojo vietoje surandamais būdais, išreikšti savo džiaugsmą. Tai būtų graži karinio vaikų nuteikimo priemonė.

3. Taip pat dukart per metus grįžta atsarginiai. Visuomenė gražiai sutinka, gražiai sveikina. Atsarginių tarpe irgi gal būt yra vienas kitas pažįstamas. Vaikai, paprastai, į tokias šeimynas nubėga, jei esti kaime kur didesnis susibūrimas (talkos pabaigtuvės, vakarai gegužinės), noriai ir su susidomėjimu klausosi grįžusiųjų pasakojimų. Ten sužino daug naujų dalykų, iš paties kariuomenės vyro lūpų girdi gražių atsiliepimų, mato, kad grįžusysis yra sveikas, linksmas, energingas.

Mokytojas vaikų įgytus įspūdžius gali paversti pamokų medžiaga, kurią labai tinka panaudoti daugiau kariuomenei pažinti. Svarbu, kad, kol tebėra gyvi įspūdžiai (teigiami), būtų panaudoti didesnei kariuomenės meilei ugdyti.

4. Jei apylinkėje pasitaiko šaulių manevrai, pratimai, žygis ar postovis, gera proga mokinius plačiau supažindinti su šaulių organizacija, tikslu, uždaviniais ir jos kariniu darbu. Ypatingai vaikams gerai įsamninama, kada į šaulių veiksmus nuvykstama su ekskursija: vaikai viską mato patys, stebi, dalinasi įspūdžiais. Grįžus galima pasikalbėti plačiau ir išsamiau.

Išaiškinti, kad šaulių sąjunga yra visuomeninė kariška organizacija. Tikslas: stiprinti tautinį atsparumą ir valstybės gynimo jėgas. Reikia papasakoti konkrečiai, kaip šauliai tai vykdo, būtent: patys rengiasi karui, rengia gyventojus apsisaugoti nuo pavojaus iš lėktuvų, skleidžia gyventojų tarpe karišką drausmę, pratina juos prie kariško gyvenimo, stiprina jų kūno jėgas, skleidžia jų tarpe kultūrą, švietimą, kelia tėvynės meilę ir dorovę, teikia policijai ir krašto gyventojams pagalbos gaisro, potvynio ir kitais atsitikimais. Galima priminti šaulių — partizanų veiklą nepriklausomybės kovų metu ir pažymėti apie galimą paramą kariuomenei karo metu ateityje.

Tokiu supažindinimo būdu vaikai jau supras šaulių organizacijų prasmę, žinos jos tikslą. Pamatę šaulių pratimus, vaikai jau gerai žinos, kad šauliai rengiasi organizuotai ginti kraštą, kaip ir kariuomenė.

Prie panoramos

L. Urnėžiaus nuotr.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS KARIUOMENĖS ĮGULOSE BEI DALYSE

Nepriklausomybės šventę kariai gražiai paminėjo, ją pavyairindami įvairiomis programomis. Tauragės Naumiesčio įgula žuvusiems paminklą ir jo aikštę papuošė gėlėmis, vainikais ir elektros iluminacija, vaidino „Pirmieji Lietuvos savanoriai“. Kupiškio įgulos kariai Salamiesčio šauliai suvaidino vaizdelį „Adomas ir Ieva“; patys kareiviai vaidino „Šnipus“. Panevėžio įgulos kareiviai buvo nuvesti į miesto kinus. Klaipėdos įgulos karių choras po paskaitos padainavo ir be to, kareiviai buvo nuvesti į kiną. Tauragės įguloje buvo surengtas koncertas, ir taip pat kareiviai nuvesti į kiną. 3 pėst. ir 3 dragūnų pulkuose pulko karininkų žmonos lankė ligoninėse gulinčius kareivius ir įteikė jiems dovanų. 8 pėst. pulke vaidino „Aušros sūnūs“.

Be šių paminėtų, ir kitose įgulose bei dalyse buvo rengiami vaidinimai, koncertai bei vedami kareiviai į kinus. Taip pat visur buvo laikomos paskaitos, įteikiami ordinarai bei ordinų medaliai apdovanotiesiems, keliami į aukštesnius laipsnius ir t.t.

KARIŪNŲ KAMERINIS CHORAS KARIUOMENĖS PUSVALANDYJE

Vasario 21 d. Kariuomenės pusvalandyje dalyvavo P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų ir aspirantų kamerinis choras, aspiranto Benedikto Vasiliausko vedamas. Po maršo, kuriuo pusvalandis prasidėjo, buvo pranešimas apie naujuosius Karo Muziejaus varpus, ir perskaitytas vadinamųjų Kovos Varpų aktas. Tuoju po to pasigirdo kariūnų kamerinio choro gražiai traukiama daina „Ko tie dunda miškai, skamba gaudžia varpai? Toliau tas pats choras padainavo dar keletą karinių ir šiaip dainelių. Solo dainavo kar. gr. Sviderskis. Skambus ir darnus kariūnų kamerinio choro dainavimas paliko malonų, menišką įspūdį.

ŠVEDŲ KARO LAIVYNO ATTACHÉ LANKĖSI MŪSŲ KARO LAIVE

Vasario 13 d. atvykęs keleiviniu laivu „Marieholm“ iš Švedijos, švedų karo laivyno attaché Pabaltijo valstybėms kpt. ltn. Nordgren padarė vizitus Klaipėdos kr. gubernatoriui, įgulos v-ko p. einančiam plk. Liormonui ir ilgesnį vizitą karo laivo „Prez. Smetona“ vadui jūr. kpt. Kaškeliui.

Kpt. ltn. Nordgren lydėjo 6 p. p. kpt. Saunoris. Tą pat dieną švedų karo laivyno attaché išvyko su žmona į Kauną dalyvauti nepriklausomybės šventės iškilmėse.

AUKŠTI UŽSIENIO SVEČIAI KAUNO KARO AERODROME

Vasario 17 d. į Kauno karo aerodromą buvo atvykęs SSSR kariuomenės generalinio štabo viršininkas maršalas Jegorovas ir jo palydovai, lydimi mūsų kariuomenės štabo viršininko gen. št. plk. Černiaus, pėstininkų inspektoriaus br. gen. Vitkausko, gen. št. plk. Dulksnio, plk. Skučo, karo aviacijos viršininko plk. inž. Gustaičio ir kitų mūsų karininkų.

Karo aerodrome minėtus svečius sutiko išrikiuota aviacijos mokykla ir skraidomasis personalas. Svečiai apžiūrėjo mūsų lėktuvus ir susipažino su mūsų oro pajėgomis.

Nors buvo ir nepalankus oras, bet aukštiesiems svečiams buvo šiek tiek pademonstruotas mūsų skraidymas. Po to karo aviacijos karininkų ramovėje svečiams buvo surengti pietūs.

SOVIETŲ MARŠALAS JEGOROV'AS 1 GUSARŲ D. L. ETM. K. JONUŠO RADVILOS PULKE

Vasario 18 d. 13 val. į gusarų D. L. Etm. Kunig. Jonušo Radvilos pulką atsilankė SSSR generalinio štabo viršininkas, Sovietų Sąjungos maršalas A. I. Jegorov'as, su savo palydovais, keturiais sovietų karininkais.

Atvykusius aukštuosius svečius prie pulko rajono vartų pasitiko išrikiuota raitoji garbės sargyba su orkestru. Maršalas Jegorov'as su sargyba pasisveikino lietuviškai. Įeinant svečiam į pulko rajoną, prie vartų maršalui atraportavo pulko budėtojas. Svečiai buvo supažindinti su pulko rajonu, parodyta kareivinės, arklidės, o pulko valgykloje paragauti kareiviški pietūs. Vėliau dengtojoje jojykloje kaval. likt. puskarininkių kursų klausytojai svečiams pademonstravo junginio mokymą, šokimą per kliūtis ir figūrinį jojimą. Paliekant dengtąją jojyklą, garbės sargyba, orkestrui griežiant iškilmių maršą, grandimis risčia prajojo pro svečius ir vėl išsirikiavo sutikimo vietoje, kur maršalas Jegorov'as atsisveikino su gusarais.

Sovietų maršalas Jegorov'as su pasigėrėjimu pareiškė, kad tiek gusarų arkliai, tiek patys raitininkai yra puikūs. Atrodo, kad jis ir jo palydovai iš gusarų pulko išsinešė geriausių įspūdžių.

IŠVYKO KARO ATTACHÉS

Į nepriklausomybės šventės iškilmes atvykę Kaunan sveitimų valstybių Lietuvai karo attachés grįžo į savo nuolatines rezidavimo vietas: vokiečių karo attaché gen. Köstringas į Maskvą, švedų jūrų karo attaché kap. Nordgrenas į Rygą, prancūzų karo attaché mjr. Ganevalis į Rygą, estų karo attaché plk. ltn. Saarsenas į Rygą, prancūzų oro karo attaché inž. Poinkare į Berlyną, Amerikos karo attaché mjr. Valis į Rygą, Čekoslovakų karo attaché plk. ltn. Farsky į Rygą, suomių karo attaché mjr. Ingelis į Helsinkį, anglų oro karo attaché plk. ltn. Westas į Rygą.

ATSIŠVEIKINO ŠVEDŲ KARO ATTACHÉ LIETUVAI MJR. NILS R. A. BRUNSSON

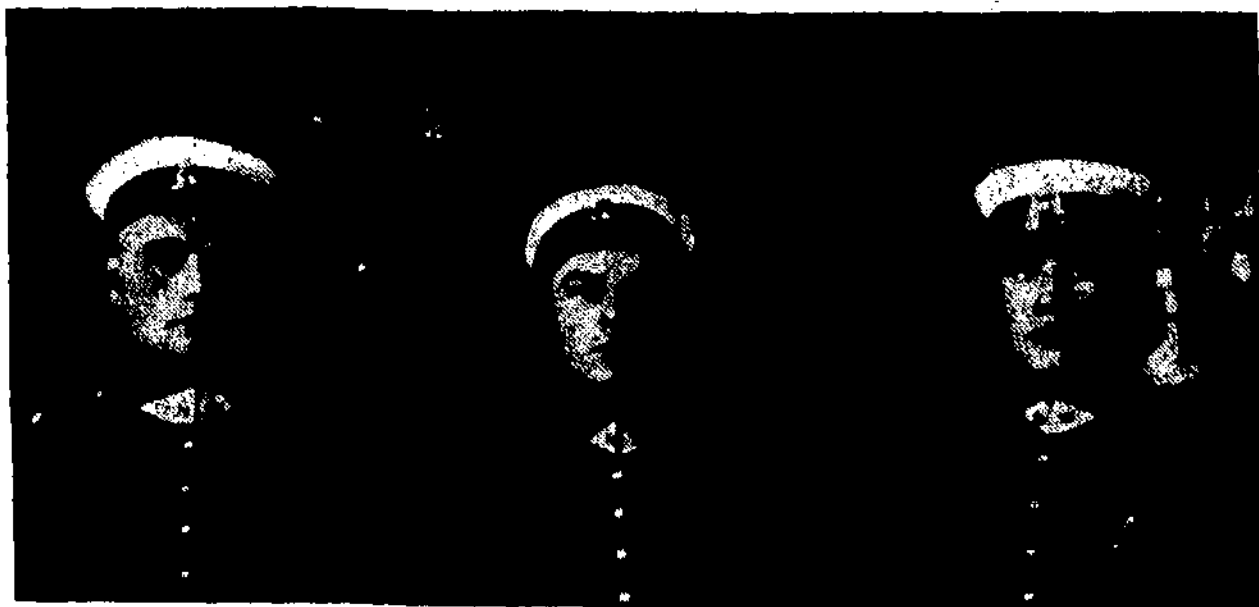
Atsisveikinimo vizitus jis padarė krašto apsaugos ministeriui brigados generolui inž. Dirmantui, kariuomenės vadui gen. št. plk. Raštikiui, užsienių reikalų ministeriui St. Lozoraičiui ir pasirašė Valstybės Prezidento knygoje.

Atsisveikinimo proga krašto apsaugos ministeris brigados gener. inž. Dirmantas Metropolyje iškėlė pusryčius.

Maršalas Jegorovas domisi mūsų karo lėktuvais

Virš. Bunikio nuotr.

Jie trys geriausiai baigė 2 ulonų pulko mokomojo eskadrono XIX-ją laidą: pirmuoju — gr. Antanas Janušauskas (viduryje), antruoju — gr. Jonas Rimkus (dešinėje) ir trečiuoju — gr. Antanas Kukalis (kairėje)

Pusk. A. Gedrimo nuotr.

ORGANIZUOJAMAS GUSARŲ LIKT. PUSKARININKIŲ CHORAS

1 gusarų D. L. Etm. Kunig. Jonušo Radvilos pulke, daugumai liktinių pageidaujant ir vadovybei sutikus, organizuojamas liktinių puskarininkų choras, su kuriuo numatoma puskarininkų ekskursijų metu ir kitomis progomis viešai pasirodyti. Tuo tikslu vasario mėn. 21 d. buvo likt. puskarininkų pasitarimas. Chorui vadovauti sutiko buvęs pulko viršila Verbickas.

1-SIS GUSARŲ D. L. E. K. JONUŠO RADVILOS PULKAS

— Vasario 16 d. pulke, be kitų iškilmių, buvo ir mokomojo eskadrono XIX laidos išleistuvių aktas. Šios laidos mokiniai egzaminus išlaikė visi. Pirmuoju baigė sunk. kulkosv. eskadrono eilinis Kazys Rožėnas, už ką apdovanotas sidabrinu laikrodžiu, antruoju — 4-jo eskadrono eilinis Jeronimas Deltuvus, už ką taip pat apdovanotas nikeliniu laikrodžiu. Be to, visi XIX laidos mokiniai pakelti į grandinio laipsnį.

— Vasario mėn. 17 d. sunk. kulkosv. eskadrono eiliniai Kudrevičius ir Venzlauskas, būdami mieste, Vilijampolėje rado piniginę su 17 lt. 30 ct. ir dokumentais. Atvykę į pulką perdavė pulko budėtojui. Nukentėjusiam pagal rastus dokumentus vis daiktai grąžinti.

A. Klmts

VĖL KAREIVIAI GIEDA KUPIŠKIO ĮGULOS BAŽNYČIOJE

Praėjusią vasarą, kai Kupiškio valstybinės gimnazijos mokiniai išvyko vasaros atostogų, pulko vicekapeliono kun. Tarvidžio rūpesčiu ir pusk. Vaitkevičiaus darbu bataliono kareiviai labai gerai sugebėjo pavaduoti mokinių chorą vietinėje įgulos bažnyčioje. Savo gražiu giedojimu susilaukė parapijiečių pagarbos.

Dabar teko girdėti, kad žmonės labai pasiilgę kareivių giedojimo. Kalbama, kad tada, kai kareiviai giedojo, žmonės gausčiau lankydavosi į bažnyčią. Toji graži mintis pasiekė ir kapelioną kun. Tarvidį, kuris šį puikų paprotį ėmėsi atgaivinti ir įvesti kareivių giedojimą bažnyčioje per pamaldas.

Ut.

KARO LAIVO ĮGULOS DALIS BUVO IŠKELTA Į ŠVENTOSIOS UOSTĄ

Plaukiodami apie Šventąją, iki šiol negalėdavome išlipti Šventosios žvejų uoste, kadangi karo laivas dėl vietų sekumo turi laikytis apie pusę jūrmylės atstumo nuo šio žvejų uosto angos, o valtimis pasinaudoti kliudydavo ledai arba audrin-ga jūra.

Vasario 18 d. miglotą ir šaltą rytą, nors ir prie nemažo bangavimo, laivas sustojo ant inkaro ir mes nuleidome irklinę valtį į jūrą. Karininko vadovaujami, — iš viso 13 žmonių nuplaukėme uosto link. Mūsų tarpe buvo ir trys būtiną tarnybą atliekanti žvejai (iš paties Šventosios kaimo).

Iplaukti pro molus buvo nelengva dėl aukštų ir lūžtančių bangų. Iš kranto mūsų pavojingą manevrą sekė žvejų ir uosto darbininkų būrys.

Apžiūrėję naujai statomas žvejų laivų dirbtuves, uosto rajoną ir pasikalbėję su žvejais, vėjui vis didėjant, buvome pašaukti atgal į valtį. Ties uosto anga palaukę praeinant didžiosios bangos, išėjome atgal į jūrą jau su mažesniu pavojumi negu įeinant.

Mūsų karo jūreivių apsilankymas Šventosios uoste vietos žvejams paliko malonų įspūdį.

KARO SANITARIJOS KURSAI 6 PĖST. P. K. MARGIO PULKE

Nuo š. m. sausio 25 d. ligi vasario 21 d. kpt. gyd. Tuminui vadovaujant, buvo paruošti karo sanitarais 24 kareiviai, jų tarpe keli auklėtiniai.

Kursus kareiviai uoliai lankė, svarbesniuosis mokymo dalykus pasižymėdami užrašuose. Teoretiškai ir praktiškai kursų lankytojai buvo išmokyti kaip reikia suteikti pirmąją pagalbą karo lauke. Praktiškai buvo atlikti keli pratimai kaip reikia iš pirmųjų pozicijų pernešti į tvarstomuosius punktus sužeistuosius nuo sviedinių arba dujų atakos.

Kursuose supažindinta kaip reikia suteikti pagalbą apsinuodijusiems karo cheminėmis medžiagomis.

J. p. Mačiūnas

TURĖSIME SAVO BIBLIOTEKĄ

1 art. pulko III grupė gavo iš kar. št. spaudos ir švietimo skyriaus per 1000 įvairių knygų kareivių ir karininkų bibliotekai. Knygos tvarkomos ir netrukus bus duodamos skaityti. Kariai džiaugiasi sulauksią savos bibliotekos. Iki šiol buvo naudotasi pėstininkų pulko biblioteka.

Z. G.

PAGEIDAUJA DAUGIAU RADIO VAIDINIMŲ IŠ NEPRIKLAUSOMYBĖS KOVŲ

Vasario 14 d. kariuomenės pusvalandyje vaidinimas „Augustavo miškuose“ labai sužavėjo Bunikių radio klausytojus. Kariuomenės pusvalandžio, kaip paprastai, paklausyti priejo pilna skaityklos salė. Ir visi buvo be galo patenkinti. Po vaidinimo dar ilgai buvo kalbama karinėmis temomis.

Nepriklausomybės kovų veteranai ir atsarginiai su malonumu prisimena kariuomenėje tarnautą laiką, o dar netarnavę jaunuoliai nekantraudami laukia, kada galės apsilankyti karini mundurą.

V. Mikelaitis

ŠARVUOČIŲ RINKTINĖ

1 tankų kuopos kariai, supratę ginklų fondo reikšmę ir jo užsibrėžto tikslo siekius, sausio mėn. gaudami algą kiekvienas dalį savo algos paskyrė ginklų fondui. Šis gražus pavyzdys giliai paveikė ir į kitų šarvuočių rinktinės dalinių karius. Vasario mėn. 2 tankų kuopai išmokant algas, visi kuopos kariai (pažymėtina — savo iniciatyva) paaukojo ginklų fondui žymiai didesnę sumą, net tris kartus daugiau už 1 kp. karius.

Paaukoti ginklų fondui pinigai 187 lt. 30 ct. vasario 10 d. inešti į ginklų fondą. Šie įvykiai verti atkreipti dėmesio ne tik karių, bet ir visuomenės. Būtinės tarnybos kariai, gaudami tik po 5 lt. algos, jos net didesnę dalį skiria ginklų fondui, pav., 2 tankų kuopos eil. Vardauskas, aukodamas 3 lt., kuopos vadui pareiškė: aukosiąs daugiau, nes tuo būdu bus daugiau ginklų fondui, o per vasario mėn. apsieisiąs ir su 2 litais. Pavyzdžiai gražūs ir girtini.

Paviršutiniškai pasižiūrėjus atrodo, kad 187 lt. 30 ct. auka yra kukli, bet prisiminę, kad tai yra suaukota iš saujelės žmonių, kurie gauna tik po 5 litus mėnesiui, šioji auka, kaip moraliniu, taip ir medžiaginiu atžvilgiu, yra didelė ir svarbi.

A.

GERIAUSI PULKO ŠAULIAI

3 p. pulko 19 karių už gerą šaudymą iš šautuvų ir sunk. kulkosvaidžių 1936 m. apdovanoti ženkleliais „Geram šauliui“. Ženklelius „Geram šauliui“ gavo šie kariai: liktiniai — virš. Budzys Jonas, puskarininkiai — Kavaliauskas Aleksas ir Arėlukas Petras. Būtinės tarnybos: j. p. Hesas Oskaras, j. p. Eremevičius Kazys, j. p. Biconas Petras, j. p. Mikliovis Stasys, ir j. p. Kaščiukas Kazys. Grandiniai: Žemaitis Bronius, Paspirgelis Jonas, Juskevičius Stasys, Sabas Zigmas ir Daugirdas Antanas. Eiliniai: Voldbergas Moisejus, Taubas Michelis, Rožėnas Alfonsas, Šrederis Alfredas, Kerchelis Ernestas ir Čekauskas Bolius.

S. p. Grigoras

2 INŽINERIJOS BATALIONAS

2 inžinerijos b-no biblioteka turtinga — turi iki kelių tūkstančių tomų knygų ir įvairių vadovėlių.

— Prieš kiek laiko kareivinių rajone atidaryta antroji b-no skaitykla. Į skaityklą pareina įvairių laikraščių ir žurnalų. Anksčiau atliekamam laikui neturėję ką veikti kareiviai, dabar skaitykloje skaito laikraščius.

— Švietimo vadovo rūpesčiu sekmadieniais ruošiamos kareiviams įvairaus turinio paskaitos. Paskaitas skaito b-no karininkai. Be to, nusistatyta ateityje kviesti agronomą skaityti paskaitų žemės ūkio reikalais.

— Šarvuočių rinktinės ir 2 inž. b-no liktiniai puskarininkiai tariasi dėl šachmatų rungtynių. Manoma, kad tuo reikalu bus greitai susitarta ir netrukus rungtynės prasidės.

J. Pl.

AUKOJAME GINKLŲ FONDUI

Ukmergės igulos liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai vasario 20 d. susirinkime nutarė iš 1937 m. samatos Ginklų Fondui paaukoti 100 lt. ir per 6 mėn. iš pagrindinės algos po 0,5%.

— Šiais metais likt. puskarininkiai susirūpino scenos ir dainos menu. Organizatoriais išrinkti virš. Stelionis ir virš. Zamauskas.

Jaun. pusk. Ant. Umbrasas

KADRINIŲ EGZAMINAI

Vasario 12 ir 13 d. d. 7 pėst. pulko I bataliono, baigusį mokomąją kuopą grandinių, buvo egzaminai jaunesniojo puskarininkio laipsniui įgyti. Egzaminus geriausiai išlaikė 2 kuopos grand. Antanas Petkutis ir 3 kuopos grand. Domininkas Domantas.

Nepriklausomybės šventės proga visi grandiniai, išlaikūs egzaminus, buvo pakelti į jaunesniojo puskarininkio laipsnį. Be to, laikė egzaminus ir buvo pakelti į grandinio laipsnį baigusieji instruktorių komandas.

A. G.

JAU ŠLIUOŽIAM

Užkritis šiek tiek sniego, 8 p. pulke įsteigti pašliužininkų kursai. Susidomėjimas yra labai didelis, daug buvo norinčių patekti į kursus, bet dėl nedidelio skaičiaus pašliužų iš dalinių pateko tik po keletą gabesnių. Pašliužininkams vadovauja j. ltn. Marcinkevičius.

B. Tugaudas

GRAŽIAI PASIRODĖ ARTISTAI — VETERANAI

Vasario 15 dieną 18 val. Pajuostyje, kareivių skaitykloje, buvo nemokamas vaidinimas kariams. Labai vykusiai ir gražiai suvaidino 2 veiksmų komediją „Išgyvendino“ ir 1 veiksmo komediją-operetę „Kuprotas oželis“. Vaidino Panevėžio visuomenės veikėjai: p. Vl. Kličmanas — Panevėžio burmistro padėjėjas, Dr. A. Didžiulis — apskr. gydytojas, p. M. Karka — gimnaz. muzikos mokytojas, p. J. Belinis — pašto viršininkas, p. J. Varevičius — miesto savibės sekretorius, p. B. Velminskas, p. J. Bartkevičius, p. M. Ostrauskas, p. J. Banelis, p. A. Krasauskas, p. A. Lukšonienė ir p-lė Karvauskaitė.

Pažymėtina, kad šių artistų dauguma yra vaidinę prieš 30 metų, dar tais sunkiaisiais, vos tik spaudą atgavus laikais. Apie tai ryškiai pabrėžė savo įžangos žodyje p. Dr. Didžiulis. Kariai vaidinimu buvo labai patenkinti.

Vaidinimui pasibaigus, pulko vadas gen. štabo plk. Žadeika tarė padėkos žodį artistams, kad jie gražiai pakartojo tą patį veiklą, kuris buvo vaidintas prieš 30 metų, tik žinoma, kitokiose aplinkybėse ir sąlygose.

Pusk. M. Antaniškis

„UGNIAGESIO“ DAUGIAUSIA IŠPLATINO KARIAI

Kiekvienoje kariuomenės dalyje yra ugniagesių komandos, kurios tinkamai paruošiamos gaisrams gesinti. Žinoma, tai duoda dvigubą naudą. Ir atsargoje karys bus geras ugniagesis savanoris.

Nieko gerai negalima pasiruošti be specialios literatūros. Ugniagesiai irgi turi savo organą — žurnalą „Ugniagesis“, kuris ugniagesiams labai vertingas. Šio žurnalo naudą pilnai įvertino kariai, daugiausia jo išplatinę. Išeina, kad kas trečias karys ugniagesys skaito „Ugniagesį“.

Daugiausia „Ugniagesio“ išplatino kpt. Narkevičius, 7 p. pulkas, ir ltn. Virškevičius, Radviliškio igula.

A. K.

KARIŲ PRAMOGOS

Ligi š. m. 7 p. Ž. K. Butegidžio pulkas tinkamos salės neturėjo. Todėl karių svečiai bei namiškiai turėdavo pasitenkinti pulko krautuvės būstinėmis. Šiais metais pulke įrengta graži, erdvi salė su scena. Be to, salės sienos meniškai išdekoruotos menininko — jaun. pusk. Vlodo Norkaus. Dabar pulko kariai bei jų svečiai turi kur tinkamai praleisti atliekamą laiką.

— Pulko mokomoje kuopoje yra keletas styginių instrumentų ir iš jų atliekamu laiku susidaro darnus orkestrėlis.

Aaa

2 p. D. L. K. ALGIRDO PULKAS

Pulke pradėta organizuoti boksinių ir šio sporto mėgėjai. Boksinius organizuoja ir jiems vadovauja j. ltn. Mironas. Susidomėjimas šia sporto šaka didelis.

Mokomos kuopos šachmatų turnyras jau baigtas. Pirmąją vietą laimėjo j. k. Arklauskas su 28½ taško, antrą j. p. Vitulskis su 24½ tšk. ir trečią j. p. Jankauskas su 19½ tšk. Turnyre dalyvavo 16 žaidėjų ir kiekvienas su kiekvienu turėjo žaisti po dvi partijas, tuo būdu viso 450 partijų.

V-kis

LABUNAVIEČIAI SVEIKINO KARIUOMENĘ

Vasario 16 d. Labunavos šaulių būrys, visuomenė ir pradžios mokyklų mokiniai, švėsdami nepriklausomybės šventę, raštu sveikino kariuomenę.

13 MAŽEIKIŲ ŠAULIŲ RINKTINĖS CHORAS PAS LATVIUS

Vasario 14 d. Lietuvos ir Estijos 19 metų nepriklausomo gyvenimo sukakties proga latviai Ežerėje (nuo Mažeikių 11 km) surengė iškilmingą Lietuvos—Latvijos—Estijos draugiškumo dieną.

Ta proga šventėje—minėjime dalyvavo pakviestas Mažeikių šaulių rinktinės choras, ats. kpt. Koscevičiaus vadovaujamas, ir tos rinktinės tarybos nariai: Sidabras ir Dlugauskas. O taip pat ir atskiri asmens iš Lietuvos.

Jau iš pat ryto beveik visi Ežerės gyvenamieji namai pasipuošė visų trijų Baltijos valstybių tautinėmis vėliavomis, o kitur matyti net kaimuose. Tautos namų salė, kurioje minėjimas buvo, taip pat papuošta visų trijų valstybių vėliavėlėmis ir spygliuočių šakutėmis dekoruota. Minėjime taip pat dalyvavo Liepojos apskr. viršininkas, vietos visuomenės veikėjai, valdžios atstovai, valdininkai ir pilnutėlė salė publikos.

Minėjimas atidarytas 16 val. Lietuvos himnu, kurį pagiedojo sujungti Mažeikių šaulių rinktinės ir Latvių Ežerės 6 kl. pagrindinės mokyklos chorai, minėtos latvių mokyklos vedėjas p. Zarinš diriguojami. Po to sekė Latvijos ir Estijos himnai. Po atidarymo sekė šventės aktas, paskaitos, sveikinimai, koncertas, arbatėlė ir linksmoji dalis.

Gražias, turiningas ir draugiškumu bei nuoširdumu dvelkiančias kalbas pasakė Liepojos apskr. viršininkas ir kiti latvių visuomenės veikėjai bei valdžios atstovai. Kalbėjo taip pat ir Mažeikių šaulių rinktinės tarybos atstovai — Sidabras ir Dlugauskas.

Koncertinę dalį atliko anksčiau minėtieji Mažeikių ir Ežerės jungtiniai ir atskiri chorai, p. Koscevičiaus ir p. Zarinš diriguojami, ir Liepojos operos solistas p. Tiltinš.

Šios brangios dienos iškilmės baigėsi Tautos namų salėje pasilinksminimu. Mažeikių šaulių rinktinės choro dalyviai tuo broliškosios latvių tautos nuoširdumu ir vaišingumu labai patenkinti.

P. G-bys

GINKLAVIMO VALDYBOJE DU NAUJI ŠAULIŲ BŪRIAI

Vasario 16 d. šaulių S-ga padidėjo dar dviem naujais būriais. Ginklavimo valdybos būstinėse įsteigti Ginklavimo Valdybos tarnautojų du šaulių būriai. Iš karto buvo manyta steigti vienas bendras būrys — vyrų ir moterų kartu, bet moterims pageidavus turėti atskirą būrį, įsisteigė du. Ginklavimo v-bos viršininkas plk. Lesauskis, sveikindamas susirinkusius, apibrėžė vasario 16 d. reikšmę, kovų laikus, savanorių žygius ir šaulių paskirtį taikos ir būsimojo karo metu. Plk. Kairiūkštis gražiai nušvietė kas yra ir koks turi būti šaulys. Būrio vadas kpt. Petruškevičius trumpai apibrėžė darbų eigą ir drausmingumą. Išrinktos abiejų būrių tarybos ir revizijos komisijos. Iš centro moterų tarybos susirinkime dalyvavo š. Grigonienė ir skaitė paskaitą. Nutarta: šaulių aviacijai paaukoti po vieną litą. Aptarta spaudos, uniformos ir kiti reikalai.

M. Petruškevičienė

VL. PUTVINSKIO VARDŲ I KAUNO ŠAULIŲ BŪRYS

Vasario 14 d. šaulių Sąjungos salėje buvo metinis būrio susirinkimas.

Susirinkimą atidarė būrio vadas kpt. Leknickas. Jis pranešė apie būrio nuveiktus darbus 1936 m. Būrys karinio rengimo teoretinių pamokų turėjo apie 60 val. ir praktikos 5 dienas. Daug buvo kreipta dėmesio į šaudymą. Kariniais šautuvais šaudymus atliko beveik visi būrio rikių šauliai. Surengtose I rinktinės šaudymo rungtynėse būrys laimėjo I vietą karinių šautuvų šaudyme ir antrąsias vietas pistoletų ir mažojo kalibro šautuvais.

Organizacinėje būrio veikloje daug pažengta į priekį. Būrio veiklumas ir šaulių darbingumas žymiai pakilo būriui persitvarkius pagal naująją šaulių sąjungos įstatymą ir statutą.

Būrys, be karinio pasirėngimo, daug dirba ir švietimo srityje. Buvo skaityta šauliams keleta paskaitų. Būrys išleido

Petro Vaičiūno dramą „Liepsnojančios širdys“. Būrio būstinėse yra įrengta skaitykla. Daromi žygiai esamą biblioteką padidinti.

Bibliotekos papildymui gražia ir didele dovana prisidėjo „Sakalo“ b-vė, paaukodama specialiai įrištų 215 savo leidinių, kurių vertė siekia 866 lt. 20 ct. „Sakalo“ b-vės direktorius A. Kniukšta yra šio būrio šaulys. Šaul. A. Kniukštai susirinkimas už dovaną kėlė karštas ovacijas.

Į naują būrio tarybą išrinkti šauliai: adv. J. Naujokas, Kl. Masevičius, J. Mauruča ir ats. j. lt. Ptašinskas. Kandidatai: J. Broga ir B. Zareckas. Į kontrolės komisiją perrinkti tie patys šauliai: M. Mikelkevičius, St. Masevičienė ir A. Kniukšta.

Susirinkimas nutarė pasveikinti savo būrio garbės narį Valstybės Prezidentą A. Smetoną, krašto apsaugos ministerį br. gen. Dirmantą, kariuomenės vadą gen. št. plk. Raštikį šaulių sąjungos vadą plk. Saladžių ir I rinktinės vadą plk. Tavevičių.

J. B.

TAURAGĖS ĮGULOS KARIAI — TAURAGĖS KOMERCIJOS MOKYKLA 8½—3½

Vasario 20 d. liktinių puskarininkių ramovėje buvo pirmasis šachmatų turnyras tarp Tauragėje stovinčio pėstininkų pulko liktinių puskarininkių bei civ. tarnautojų ir Tauragės komercijos mokyklos.

Pirmojo ir antrojo rato rezultatai tokie: 1) civ. tarn. Klimavičius — mok. Peteraitis 1:0—1:0 taško, 2) psk. Sasnauskas — mok. Pocius 1:0—1:0 t., 3) civ. tarn. Skardys — mok. Šachovcovas 1:0—1:0 t., 4) civ. tarn. Balčiūnas — mok. Šimaitis 0:1—1:0 t., 5) virš. Sabaliauskas — mok. Daukša 0:1—1:0 t., 6) psk. Palskys — mok. Grigutis 0:1—½:½.

Kaip matome, pulkas laimėjo turnyrą didele persvara 8½:3½. Reikia pripažinti, kad komercijos jėgos buvo nemamos. Mes matome, kad pirmame rate išėjo lygiom, surinkdami 3 t. Tik antrame rate gavo ½ taško. Čia bus nuvargimo priežastis. Ypač reikia laukti gero žaidėjo iš III klasės 12 metų mokinuko Grigučio. Iš pulko gerai žaidė psk. Sasnauskas, civiliai tarnautojai Klimavičius ir Skardys. Ateityje norima iškviesti kitų įgulų šachmatininkus.

J. p. Al. Sicila

DVI TARPVALSTYBINĖS KOVOS SU LATVIAIS

Vasaris mėn. davė dvi tarpvalstybinės kovos su Latvijos sportininkais.

Pirmoj kovoj buvo susitikę ledo ritulininkai tarpvalstybinėse Lietuva — Latvija ir tarp miestinėse Kaunas — Ryga rungtynėse. Pirmas rungtynes Lietuva pralaimėjo 0:1 ir antras baigė lygiomis 1:1. Greta šių rungtynių buvo pravestos ir dailiojo čiuožimo rungtynės, kurias laimėjo mūsų atstovai — Ignatavičius ir Zeikuvienė.

Vasario 20—21 d. buvo sužaistos dvi krepšinio rungtynės: Lietuva — Latvija ir Kaunas — Ryga. Tarpvalstybinėse Lietuva — Latvija rungtynėse pergalė teko latviams rezultatu 41:29. Pirmas puslaikis 25:21. Žaidimo eigoj, ypač pirmame puslaikyje, mūsų rinktinė rezultata turėjo 11:6 savo naudai, bet visas rungtynės turėjo pralaimėti dėl nepalankių sąlygų.

Tarpmiestinės Kaunas — Ryga rungtynės taip pat liko pralaimėtos 15:30. Nors ir čia net ištisą puslaikį Kauno rinktinė baigė 9:8 savo naudai.

Nors rungtynės ir pralaimėtos, tačiau rezultatai aiškiai pasako apie nepaprastai didelę mūsų krepšinininkų pažangą, nes tik vos prieš dvejus metus tokios rungtynės buvo pralaimėtos 113 taškų skirtumu. Tuo tarpu latviai didelės pažangos nėra padarę ir reikia tikėtis, kad už 1—2 metų mūsų krepšinininkai visai su jais susilygins.

Kovo 13—14 d. mūsų krepšinio rinktinė vyksta į Taliną, kur turės dvi rungtynes su Estijos ir Talino rinktinėmis. Tai bus antros su estais rungtynės.

Vasario 27—28 d. Kaune žais latvių sporto klubo Kiuze moterų krepšinininkių ir orasvydininkių komandos prieš tokias pat Kauno rinktinės komandas.

SLIDŽIŲ PIRMENYBĖS

Vasario 28 d. yra rengiamos slidininkų rungtynės Kauno pirmenybėms. Rungtynės įvyks ties Vičiūnų km. (6 bate-

rija). Pirmenybių programą sudaro: vyrų 12 km perbėgimas, jaunių ir pradedančių 7 km perbėgimas, moterų 2,5 km perbėgimas ir nusileidimai nuo kalno su sukiniais per dirbtines kliūtis.

KAUNO TARPKLUBINIS ŠACHMATŲ TURNYRAS

Jau sužaista 9 ratai, kuriuose pirmaujančių komandų padėtis tokia: 1. Spindulys I — 35 t. (4 neb.), 2. Stud. skautų korp. „Vytis“ — 34 t.; 3. C. JSO I — 31 t. (11 neb.); 4. LGSF 30½ (2); 5. Grandis 26 t. (2); 6. Darbo Rūm. I — 26 (2 neb.).

Ypač visus stebina korp. „Vytis“ išibrovimas į pirmaujančių eilės, nes jų komandoje nėra nė vieno žinomo mūsų šachmatininko, kai tuo tarpu kitose komandose jų esama, pav. Vaitonis (LGSF), Škėma, Arlauskas (Spindulys I), Tautvaiša, Žalys, Skibiniauskas (CJSO) ir kiti.

J.

LIETUVA — LATVIJA

Kovo 7 d. Kaune įvyksta tarpvalstybinės Lietuva — Latvija bokso rungtynės. Lietuvą atstovaus Kauno ir Klaipėdos geriausios bokso jėgos. Po Baltijos bokso turnyro, įvykusio pr. metais Taline, tai pirmas latvių ir lietuvių boksinių susitikimas. Baltijos turnyre Lietuva nežymiai, vos keliais taškais, buvo pralaimėjusi rungtynes latviams.

KLAIPĖDOS ŠACHMATŲ TURNYRAS

Liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai vasario 19 d. į savo ramovę pasikvietė prekybos instituto studentus draugiškoms šachmatų rungtynėms. Studentai Klaipėdoje yra žinomi, kaip stiprūs šachmatininkai ir kitos organizacijos su jais rimtai skaitosi. Jie savo tarpe turi kelis pirmaeilius šachmatininkus, kurie lietuviškose organizacijose žaidė pirmose lentose. Pulko liktiniais pirmose rungtynėse buvo kietas priešas, todėl nenuostabu, kad mažiau patyrę turėjo pralaimėti 10½:1½. Pulku taškus iškovojo pusk. Petrauskas ir civ. tarn. Igovinas. Igovino laimėjimas buvo tikrai sensacingas, nes jo priešas yra žinomas pirmaeilis šachmatininkas.

L. Kdrcks

KLAIPĖDOS SPORTO ŽINIOS

— Vasario 16 d. Klaipėdoje viešėjo šiaulių „Sakalo“ ledo ritulio, krepšinio ir stalo teniso komandos, kurios rungsi su KSS. KSS ledo ritulio rungtynes lengvai laimėjo 5:1 (0:1; 3:0; 2:0). Stalo tenise taip pat laimėjo KSS 7:2. Du tašku iškovojo Nainys (Š. S.) prieš Paberžį ir Andžėiauską. Krepšinio rungtynes gana sunkiai, bet vis dėlto pasisekė KSS laimėti prieš šiaulių rinktinę rezultatu 23:20 (9:16).

— Vasario 17 diena krepšinio rungtynėse Klaipėdos pirmenybėms KSS II nugalėjo SSO santykiu 36:17 (16:6). Šaulys nestojo prieš KSS I ir atidavė taškus be kovos. Vasario 20 d. buvo vėl eilinės Klaipėdos krepšinio pirmenybių rungtynės tarp VDG II — Bar-Kochbos. Gimnazistai lengvai laimėjo 61:5.

— Vasario 20 ir 21 dienomis Vyt. D. gimnazijos gimnastikos salėje buvo Klaipėdos 1937 m. stalo teniso pirmenybių rungtynės. Vyrų vieneto nugalėtoju išėjo Karalius (KSS), o pernai buvo Jezerskis (Bar-Kochba). Vyrų dveieto nugalėtojai liko: Jezerskis—Švarcas (Bar-Kochba). Moterų vieneto 1937 m. nugalėtojos vardą laimėjo perpvkštė nugalėtoja Švarcaitė (Bar-Kochba). Moterų dvejetą laimėjo Chmieliauskaitė—Ungurevičiūtė (KSS), o mišrų dvejetą laimėjo Chmieliauskaitė—Čeičys (VDG).

Jonas A. Misiūnas

Savanorių žygiai

Kaip žinoma, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjunga leidžia Petro Rusecko redaguojama savanorių atsiminimų knygą: „Savanorių žygiai“. Iš P. Rusecko sužinojome, jog ši knyga jau gerokai paruošta spaudai, todėl tie savanoriai, kurie pageidauja, kad jų atsiminimai patektų į knygą, tegul pasiskubina juos pasiusti P. Ruseckui. Labai pageidautina, kad kiekvienas savanoris, rašant į „Savanorių žvgius“, smulkiai aprašytu bent vienas kautynės, kuriose jis dalyvavo. Į „Savanorių žvgius“ gali rašyti savo atsiminimus ne tik savanoriai, bet ir visi, kurie matė savanorių žvgius jų kovose dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Labai pageidautina žuvusiųjų savanorių fotografijos ir šiaip atvaizdai iš kovų dėl Nepriklausomybės. P. Rusecko adresas: Kaunas, žemaičių g. 23.

Mūsų žygiai

MŪSU ŽYGIŲ jau atspausiti abudu tomiai. Šiuose ats. plk. J. Petruičio atsiminimuose iš kautynių su bolševikais, bermontininkais ir lenkais rasi daug gvy žmonių pavardžių, sužinosi kas ruošė ir kuo baigėsi sukilimas Kaune 1920 m., pamatysi katastrofą prie Seinų, Želigovskio puolimą, nepaprastas kovas prie Giedraičių. Reikalaukite visuose knygynuose. Išleido „Žaibo“ b-vė, I ir II tomiai kaštuoja po 3 lt.

ADIS ABEBOJE SUŽEISTAS MARŠALAS GRAZIANI

Vasario 19 d. Adis Abeboje prieš italų maršalą Graziani buvo įvykdytas pasikėsinimas. Vienas etiopas metė į jį rankinę granatą, kuri sprogdama maršalą Graziani sužeidė. Per sprogimą labai sunkiai buvo sužeistas italų aviacijos generolas Liotta ir Etiopijos koptų bažnyčios galva abuna Kirilas. Be to, buvo sužeista dar daug žmonių, kurių skaičius kol kas tiksliai dar nežinomas.

Žinia apie tą pasikėsinimą Romoje sukėlė nepaprastai didelį susijaudinimą, nes oficialiuose Romos sluoksniuose pažymima, kad paskiausiai maršalas Grazianis Etiopijoje buvęs pasidaręs labai populiarius. Per priešpaskutinį Adis Abeboje įvykusį oficialų priėmimą ir iškilmę, kurių proga 34 etiopų didikai Italijos vyriausybei parėiškė savo ištikimybę, maršalas Graziani kaip tik ta proga savo pasakytose kalboje pažymėjęs, kad jis Etiopijoje išvažinėjęs automobiliu apie 3.000 kilometrų be jokių incidentų, nors jį lydėję tik 50 karių.

ESTŲ GYVENTOJAI AUKOJA SAVO KARO LAIVYNUI

„L. Aidas“ rašo, jog prieš dvejus metus Estijoje pradėtas aukų rinkimas naujam karo laivui pastatyti visuomenės lėšomis, jau eina prie galo. Valstybės galvai esą jau įteikta apie 700.000 litų visuomenės aukų. Kol kas nesą dar nuspręsta, kur laivas statyti — pačioje Estijoje ar užsienyje, tačiau jau gegužės mėnesį jo statyba galėsianti būti pradėta.

Du nardomieji laivai, kuriuos Estijai statydina Anglija, bus pergabenti į Taliną apie Jonines. Abiejų nardomųjų laivų įgulos jau dveji metai, kai yra Anglijoje, kur apmokomos vadovauti ir aptarnauti šios rūšies laivus.

MANEVRAI TIES LENKŲ SIENA

„Polska Zbrojna“ rašo, kad š. m. kovo mėnesio pradžioje vakarų Gudijos dalyje bus surengti didelį manevrai, kuriuose dalyvaus Gudijos karo apygardos kariuomenės dalys. Manevruose dalyvaus 3 šaukimų atsarginiai ir apie 1000 karo aviacijos lėktuvų. Manevrai bus ties sovietų—lenkų siena.

NAUJAS VOKIEČIŲ ŠALMAS

Vokiečių kariuomenės vadovybė rengiasi įvesti kariuomenėje naujo pavyzdžio šalną, kuris yra lengvesnis negu dabartinis. Šalmo svoris nuo 810 iki 1170 g (atsižvelgiant į šalmo didumą). Naujas šalmas yra pagražintas valstybės ženklais: ereliu ir svastika.

KILNOJAMOJI SLĖPTUVĖ

Vokiečių žurnalo „Militär-Wochenblatt“ pranešimu, Čekoslovakijos sostinėje, Prahos mieste, pradėta plieninių kilnojamojų slėptuvių gamyba. Slėptuvės daromos „Ringhofer Werke“ fabrike. Kūbinės formos slėptuvėje galisutilpti 4—6 žmonės. Slėptuvės konstrukcija germetiška, žmonės galės išbūti slėptuvėje ilgesnį laiką.

LĖKTUVAS BERLYNO GATVĖJE

Vasario 10 d. šiaurės Berlyno dalyje nukrito didelis karo aviacijos transportinis Junkers'o lėktuvas. Lėktuvas užkabino aukštojo įtempimo elektros laidus ir sudegė Ežero gatvėje (Seestrassė). Visi buvę lėktuve 5 kariai sudegė. Nutrūkęs aukštojo įtempimo kabelis sunkiai pritrenkė 2 tramvajaus tarnautojus. Vienas jų mirė.

KONKURSAS LATVIJOS ISTORIJAI PARAŠYTI

Latvijos istorijos institutas, kurio priešakyje stovi švietimo ministeris prof. Tentelis ir prof. Balodis, paskelbė tarptautinį konkursą nepriklausomosios Latvijos valstybės XII ir XIII šimtmečių istorijai parašyti. Pirmoji dovana — 1000 latų.

Parašyti veikalai turi būti atsiųsti institutui (Riga, Brīvības iela 2) iki 1938 m. sausio 1 d.

AEROKLŪBAS RENGIASI ŠVĘSTI 10 METŲ SUKAKTUVES

Aeroklūbas, rengdamasis švęsti savo gyvavimo 10 metų sukaktuves, pasiuntė Estijos, Latvijos, Suomijos ir Švedijos aeroklūbams pakvietimus, prašydamas dalyvauti šioje aeroklūbo aviacijos šventės dienoje, kuri bus Kaune š. m. gegužės 23 d.

Įvairumai

AR GYVULIAI VARTOJA UGNĮ

Afrikos negrų tarpe pasakojama, kad šimpanzės (tokia beždžionių rūšis), keliaudamos tamsoje, sau kelią apsišviečiančios deglais. Nė vienas tačiau keliautojas nėra to matęs ir todėl reikia manyti, kad Afrikos čiabuvių pasakojimai neturi pagrindo, o kilęs tik iš jų įsitikinimo, kad į žmogų panašios beždžionės esančios palikuonys tų žmonių, kurie kadaise atsiskyrė nuo kitų ir apsigyveno miškuose.

Vis dėlto dirbtinę šilimą moka pasigaminti ir kai kurie gyvuliai. Naujosios Gvinėjos miškuose gyvena į mūsų kurkę panašus paukštis, vadinamas šiukšline višta. Atejus kiaušinių dėjimo ir perėjimo laikui, šių vištų patinėliai ilgais ir stipriais savo pirštais sukasa dideliausias, net ligi dviejų metrų aukščio, nukritusių lapų, žolių ir kitokių šiukšlių krūvas, į kurias patelės sudeda kiaušinius, juos rūpestingai apdengia pūvančiais lapais ir taip palieka. Visi žinoma, kaip labai įkaista daržinėse sukrutas podėgnis šienas. Tas pat yra ir su šiukšlynu. Lapams ir žolėms pamažu pūvant, atsiranda šiluma, kuri ir išperina iš kiaušinių mažyčius. Išsiritę viščiukai esti jau toki stiprūs, kad patys vieni be motinos pagalbos randa sau maisto.

Visą perėjimosi laiką patinėliai žiūri, kad šiukšlyne šiluma būtų vienoda, — nei per didelė, nei per maža. Kai temperatūra per daug pakyla — šiukšlyną pradrasko, kai per žema — vėl sukasa. Panašiai moka elgtis ir jų giminaičiai, gyveną Filipinų salose.

Ligi šiol yra žinoma 47.000 stuburinių gyvulių rūšių, tačiau iš šitos daugybės tik šiukšlinė višta ir jos giminaičiai Filipinuose moka savo reikalams pasigaminti šilimos. Daugiau tokių gyvių ligi šiol nežinoma. Taip pat nežinoma, kad bent kuris, palyginti protingas, gyvulys vartotų ugnį ar ją mokėtų padaryti. Užtat dabar visi mokslininkai tvirtina, kad ugnį vartoja tiktai žmonių giminė.

GYVULIŲ JAUNYSTĖ

Šių metų „Kario“ 6 nr. buvo rašyta apie įvairių gyvulių ir paukščių rūšių vidutinį amžių. Šiuo straipsneliu noriu duoti kiek žinių apie gyvulių jaunystę, tariant, per kiek laiko įvairūs gyvuliai subręsta. Tai bus lyg ir papildymas rašinėlio „Gyvulių amžius“.

Žmogaus jaunystė, t. y. laikotarpis nuo gimimo ligi visiško subrendimo, tęsiasi 15—20 metų. Šiaurės kraštų gyventojų brendimo periodas yra ilgesnis už šiltų kraštų gyventojų, ir civilizuotų žmonių — už primityvios kultūros. Apie gyvulius bendrai tenka pasakyti, kad jų jaunystė, arba brendimo laikotarpis, priklauso nuo jų ūgio ir amžiaus ilgumo — juo gyvulys didesnis, arba juo ilgiau gyvena, juo ilgesnė ir jo jaunystė. Šitos taisyklės negalima taikyti paukščiams: daugelis paukščių, nors ir ilgiau gyvena už žinduolius, bet jų jaunystė labai trumpa — nuo 1 ligi 4 metų.

Žmoginių beždžionių (orangutangas, gorila, šimpanzė) jaunystė, palyginti, neilga — tik 8—12 metų; šuninių beždžionių 10—12 m, o smulkių Amerikos beždžionių 2—3 metai. Liūtas ir tigras subręsta per 3—5 met., leopardas ir lūšis per 1—3 met. Lokio jaunystė kiek ilgesnė, būtent, rudojo lokio 5—6 met., o baltojo dar ilgesnė.

Šunų jaunystės laikas toli gražu nelygus — juo šuo stambesnės veislės, juo ilgiau bręsta. Pav., dogai subręsta neankščiau 2 metų, dideli medžiokliniai šunys per 18 mėn., foksterjerai — per 1 metus, smulkūs kambariniai dar greičiau.

Stambiausias dabar gyvenantis tvarinys būtent, dramblys, subręsta per 20—24 met., kupranugaris per 3 met., jūrų arklys (hipopotamas) — per 5—6 met. Kiek metų praeina ligi subręsta raganosis, žinių neturima. Žinoma tik, kad jis prie savo motinos gyvena 7— metus, o paskui pradeda savarankišką gyvenimą. Arklys, asilas ir zebra suauga per 3—4 met., kiaulė — 1,5—2 met., elnias — per 2 metus. Kengūriukai motinos krepšį, kuriame ji juos nešiojasi, palieka jau 6-am mėnesyje, tačiau subręsta tik po 1—2 metų. Smulkesni laukiniai gyvuliai subręsta greičiau. Pav., kiškis per 15 mėn., triušis — 8 mėn., jūrų kiaulytė — 5—6 mėn., žiurkė — 6 mėn. ir pelė — per 3 mėn. Labai branginamas dėl gero kailio bebras (upinis, neris), kurį sunkios gyvenimo aplinkybės ir nesąmoninga medžioklė pas mus išnaikino baigiantis XIX amžiui, subręsta per 2—3 metus.

Kareivis ir velnias

Nepatiko velniui uolus vieno jauno kareivio atsidėjimas karo tarnybai. Jau seniai nelabasis suko savo raguotą galvą, kaip čia tam uoliam kareiviui iškirsti kokią šunybę. Pagaliau juodam velnio darbui pasitaikė proga. Vieną gražią dieną jaunas kareivis Plienaitis pirmą kartą savo gyvenime buvo pas-kirtas į sargybą. Velnias, tai pajutęs, net uodegą iš džiaugsmo užrietė. — Palauk tu, atkaklusis žemės kirmine, ši kartą jau taip lengvai neišsisuksi iš mano nagų! — galvojo juodasis, vieną tamsią naktį spėriai puškdamas per laukus, kur jaunas kareivis Plienaitis budriai saugojo didelį parako sandėlį.

Nelabasis pirmiausia sumanė uolų į sargybą nuo sandėlio nuvyti bauginimu. Naktis buvo tamsi ir vėjuota, tad velnias įsirangė pro stipriais plieniniais pinučiais apipintą vieną mažutį sandėlio langelį į jo tarplangę ir čia beveik trilinkas susilenkęs, pradėjo įvairiais balsais kaukti ir dejuoti. Plienaitis valandėlę stabtelėjo, pasiklausė. Dar aukščiau pasistatė savo milžinišką kailinių šiltą apikaklę ir tik nusišypsojo: — He, vėjas kaukia kaip padūkęs sandėlio langely, bet, brolyt, tokius kailinačius turėdamas, gali ir po žiemos vartais gulėti ir tai nesušaltum. Dar stipriau suspaudė šautuvą ir daugiau nekreipdamas dėmesio į tariamojo vėjo kaukimą. Plienaitis išdidžiai žingsniavo savo keliu apie sandėlį.

— Tai, biaurybe, — supyko gerokai sušalęs velnias. — Ši kartą nepavyko. Nelaimėjau. Pamėginsiu gudriau.

Velnias žinojo, jog Plienaitis gimtojoj tėviškėj turi brolių. Tad išsikrapštęs iš sandėlio langelio, velnias pasivertė Plienaičio broliu Tadu, pasikišo po pažastimi arklio kaulą — neva lauktuves ir atidrožia tiesiai.

— Kas ten? — pastebėjęs ateinantį vyriškį sušuko Plienaitis. — Stok ir daugiau ne žingsnio artyn.

— Argi jau, Vincai, manęs nepažįsti! Tai aš tavo brolis Tadaušas. Matai, kol suradau ir susivėlinau... Atvežiau ir dešrų iš namų, ir truputį nuo šaknų... — Kaip įmanydamas melavo velnias ir iš šalčio dantis barškindamas mėgino eiti artyn.

— Stok! — pakartotinai sušuko Plienaitis ir ištiesė šautuvą. — Jokių brolių man sargyboje nėra, o siuntinį gali nunešti į sargybos būstą sargybos viršininkui, štai, va, ana ten, — parėjęs rasiu.

Velnias tai išgirdęs krūptelėjo ir nejuokais nusigando. — O ką tu su padūkusi kareiviu, ko gero dar gali ir peršauti.

— Kad jau taip nenori nė savo tikro brolio pažinti — žinokis! Tai pasakęs velnias apsisuko ir nuėjo savo keliais.

Eina velnias. Šaltas vėjas švilpia jam pro ausis. Papratusiam gyventi pragare,

nuolatiniam karšty, jam be galo šalta. Susirietė velnias už vieno sandėlio kerčios ir visu kūnu drebėdamas galvoja, kaip čia dabar nedorėlį kareivį įvelti į pinkles. Atsiminė velnias, jog ten toli žaliajam kaime Plienaitis dar turi gražuolę geltonkasę Vaišnorų Danutę.

Velnias pasivertė Vaišnorų Danute ir ateina, atskuba.

— Kas gi ten vėl? — sušuko Plienaitis. — Stok, tamsta, ir daugiau ne žingsnio artyn!

— Vinculi mano! Ot koks... išmandrėjęs! Argi jau nė savo Danutės nenori pažinti... — prašneko velnias plonu skambiu balseliu. Atvažiavau į Kauną, paklydau, visą miestą išvaikščiojau, kol savo mieląjį suradau, o jis dabar... ir Danutė verkdama ėmė grąžyti savo baltas rankes.

— Nors man tavęs, Danut, ir be galo gaila, tačiau aš tarnybos pareigas statau aukščiau ir už viską, — atsakė jai Plienaitis, — ir be to, dar mane stebina ir keistos tavo atsilankymo aplinkybės: naktį pas sargyboje stovintį kareivį! Galiu dar pasakyti, kad netrukus gausiu atostogų ir parvažiuosiu namo. Tuomet ir pasimatysim. O dabar, mieloji, aplink ir eik iš kur atėjusi! — sukomandavo Plienaitis. Sargyboje ne vieta melės vizitams.

Mato velnias, jog nieko nelaimės, apsisuko, iš piktumo sugriežė dantimis ir dingo nakties tamsoje. Taip jam ir nepavyko sugundyti uolaus kareivio nei baime, nei broliškumu, nei meile.

J. Bakanas

KURIOJ VIETOJ UŽSIGAVAI KOJĄ?

Jaun. kar. Gurža, eidamas per rajono aikštę, paslydo ir krisdamas smarkiai užsigavo koją.

Nelaimingasis nunešamas į karių ambulatoriją. Ateina karių gydytojas ir klausia:

— Kurioj vietoj tamsta užgavai koją?

— Kareivinių rajono aikštėje, tamsta gydytojau, — atsakė jaun. kareivis Gurža.

ISIŽEIDĘS

Jaunas kareivis Bundza buvo smarkiai išbartas būrio vado už nesilaikymą nustatytos tvarkos kareivinėse. Kitą rytą Bundza ramiai pratraukia pro savo būrio vadą ir nepasisveikina.

Vadas — Kodėl nepasisveikini?

J. k. Bundza — A..š, pone leit.... maniau, kad jūs dar tebesipykstate su manimi.

L. D.

NE TOS VEISLĖS

Kalbasi du kariai, grįžę iš manevrų: Pirmas. — O, išalkau, kaip šuo, o tu? Antras. — Aš ne tos veislės.

A. Karklas.

Kiek sveria statutas prieš egzaminus ir po egzaminų

Mokytojas Griauzdė — Didelis menininkas vienu šepetėlio perbraukimu padaro iš linksmo veido labai nusiminusį.

Jaun. kar. Klygis — Tai vieni niekai. Mūsų skyrininkui pakanka mesti vieną griežtą žvilgsnį ir iš karto 16 vyrų veidai pasikeičia.

L. D.

SUSIDOMĖJO

Piršlys, kalbėdamas jaunikiui, giria:

— Žinai, šis žmogus savo jauniausiai dukteriai skiria 6000 litų, antrai — vidutinei 8000 litų, o trečiai vyriausiai — 10.000 litų.

Jaunikis: Sakyk, meldžiamasis, ar jis neturi dar ketvirtos už šias vyresnės dukters?

Mk.

NUOŠIRDUS PASIRAŠYMAS

Kaimo mergina užaina pirmą kartą į pašto agentūrą atsiimti jai atsiųstų iš Amerikos pinigų.

Tarnautojas — Panele, čia reikia jūsų parašo.

Mergina — Nežinau kaip pasirašyti, ponuli.

Tarn. — Paimk plunksną ir šioje vietoje parašyk savo vardą. Na, sakysim, taip, kaip laiške pasirašai.

Mergina ir pasirašė:

„Jonukui. Tavo mylimoji Elena“.

L. D.

ANT UPĖS KRANTO

Meškeriojas — Aš vakar šioje vietoje sugavau 40 didelių lydekų.

Praeivis — Bet ar žinai, kas aš esu?

Mešker. — Ne.

Praeivis — Esu policijos valdininkas. Turėtum žinoti, kad čia žuvauti griežtai draudžiama.

Mešker. — O jūs ar žinote, kas aš toks esu.

Praeivis — Na?

Mešker. — Esu didžiausias Kauno melagis.

L. D.

NESUPRATO

Gal galima su tamsta paeiti — sako kareivis nepažįstamajai.

— Argi tamsta vienas bijai?!

Juozas Astrauskas

PAŠALPOS KARINĘ PRIEVOLĘ ATLIEKANČIŲ VYRŲ BETURTĖMS ŠEIMOMS

Vidaus reikalų ir krašto apsaugos ministerių susitarimu, pagal Karinės prievolės įstatymo 14 str. (V. Ž. Nr. 567, eil. 3935), pakeistos karinę prievolę atliekančių vyrų beturtėms šeimoms aprūpinti taisyklės ir nustatytos šitokios šeimoms pinigines pašalpos: 1) vienam šeimos nariui ligi 30 lt. mėnesiui, 2) dviem šeimos nariams ligi 45 lt. mėnesiui, 3) trimis šeimos nariams ligi 60 lt. mėnesiui, 4) keturiems šeimos nariams ligi 75 lt. mėnesiui.

Šeimai daugiau kaip iš keturių narių, kiekvienam tolesniam nariui pridėdama ligi 10 lt. mėnesiui, tačiau vienos šeimos pašalpa negali būti didesnė kaip 100 lt. mėnesiui.

Tokioms karinę prievolę atliekančiųjų šeimoms, kurios gyvena pirmaeiluose miestuose, Klaipėdoje ir užsienyje, pašalpos gali būti pakeltos 20%.

Iš skiriamųjų avansų Klaipėdos krašto komendantas ir atstovybės bei konsulatų apyskaitas siunčia Vidaus Reikalų Ministerijai, o apskričių viršininkai — Valstybės Kontrolei.

Šis pakeitimas veikia nuo š. m. vasario 18 d.

LIETUVIŠKOSIOS LITERATŪROS ŠVENTĖ

Vasario 17 d. Kaune, valstybės teatre, įvyko antroji lietuviškosios literatūros šventė. Drauge tai buvo ir Baltijos kultūrinio bendradarbiavimo šventė, kurioje dalyvavo ir žymūs Latvijos rašytojai. Literatūros šventę savo atsilankymu pagerbė Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, vyriausybės nariai, be to, joje dalyvavo rašytojai, žurnalistai, menininkai ir kiti kultūros darbininkai. Šventės metu 1936 metų literatūros laureatams buvo įteiktos premijos.

Iškilmingą aktą pradėjo lietuvių rašytojų draugijos valdybos narys poetas Liudas Gira. Jis pažymėjo literatūros premijų reikalingumą ir iškėlė vyriausybės, Raudonojo Kryžiaus, knygų leidyklų — „Sakalo“, „Spaudos Fondo“ ir akc. b-vės „Spindulio“ žygius bei nuopelnus medžiagiškai ir dvasiškai paremiant mūsų literatūrą. Švietimo ministerijos generalinis sekretorius K. Masiliūnas nurodė grožinės literatūros vaidmenį mūsų tautinio atgijimo istorijoje, pabrėžė jos vargus anais spaudos draudimo metais, iškėlė mintį, kad šių dienų literatūra ugdytų tautinę kultūrą ir valstybinę idėją. Drauge jis pasveikino akte dalyvavusius latvių rašytojus ir pabrėžė Baltijos valstybių kultūrinio bendradarbiavimo svarbumą. Latvijos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliotasis ministeris L. Seja konstatavo lietuvių ir latvių kultūrinio bendradarbiavimo srityje pasiektus vaisius ir palinkėjo toliau eiti draugingumo ir kultūrinių santykių plėtimo linkme. Laureatų vardu žodį pasakė valstybinės premijos laimėtojas Liudas Dovydenas. Jis iškėlė žodžio kūrybos svorį, nurodė aušrininkų ir knygnešių kelią ir pažymėjo idėjos bei formos vyravimus literatūroje.

Antroje akto dalyje laureatai rašytojai ir latvių svečiai skaitė savo kūrinius iš premijuotų veikalų. Savo kūrinius patys skaitė L. Dovydenas, B. Brazdžionis, A. K. Puida, Br. Buivydaitė, P. Cvirka, J. Talmantas, o V. Mykolaičio-Putino, A. Vaičiuliaičio, A. Tulio ir K. Plačenio kūrinius skaitė valstybės dramos artistai. Latvių rašytojai — A. Ersas, J. Medenis ir A. Francis savo kūrybą skaitė patys.

Literatūros vakare dalyvavo ir dainos meno pajėgos, kurios padainavo lietuviškų, latviškų ir estiškų dainų.

DR. J. BASANAVIČIAUS MINĖJIMAS VALSTYBĖS TEATRE

Savo tautos patriarcho Dr. Jono Basanavičiaus 10 metų mirties sukaktuves mūsų visuomenė plačiai paminėjo vasario 16 d. O Lietuvos Mokytojų Sąjungos Kauno vidurinių mokyklų skyrius, dėl kai kurių kliūčių, minėjimą suruošė vasario 20 d. 16 val. Valstybės Teatre.

Minėjimą pradėjo Zigmas Kuzmickas paskaita: „Basanavičius romantikas“. Nagrinėdamas Basanavičiaus biografiją, prelegentas įrodinėjo, kad velionis jau gimė prisirišęs visa sėla prie savo laiko dvasios — romantizmo. Būdamas gimnazistu, studentu, gyvendamas Bulgarijoje, Amerikoje ir Vilniuje, visą laiką buvo romantizmo dvasioje. Ir Trakų — Frigų teoriją sukūrė tik romantizmo paveiktas. Iš „Aušros“ laikų žygiavo jis į jaunąją Lietuvą užsidegęs romantizmo dvasia. Pabaigoje

paskaitos, prelegentui paprašius, dalyviai Dr. J. Basanavičių pagerbė atsistojimu.

Po paskaitos buvo koncertinė dalis. Akomponuojant B. Dvarionui, Valstybės Operos solistas V. Bacevičius padainavo: Jau teka saulutė ir Ten, kur Nemunas banguoja. Po jo pasirodė Valstybės Operos solistė M. Lipčienė ir padainavo: Skamba varpas ir Visur tyła. Paskutiniu išėjo Valstybės Operos solistas A. Sodeika. Jis dainavo: Augo girelėj, Su krintančiais lapais ir Kam šerči žirgelį.

Po pertraukos L. Šaulių Sąjungos choras ir Valstybės Radiofono orkestras, solo partiją atliekant V. Bacevičiui, atliko sunkią ir ilgą Č. Sasnausko kantatą: Broliai. Dirigavo N. Martinonis. T. A.

Kariuomenės leidiniai

KARIŪNAS. P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų ir aspirantų iliustruotas žurnalas, 1 (26) nr. Sausis—vasaris, 1937 m.

Karo Mokyklos auklėtinių žurnalas visuomet trykšta jaunatviškomis mintimis, drąsiu žvilgsniu į gyvenimą, blaiviomis pažiūromis į karinį auklėjimą bei auklėjimąsi. „Kariūnas“ stengiasi išreikšti visa, ką išgyvena kiekvienas kariūnas įdomiame ir prasmingame kariniame gyvenime besirengdami karinio mokytojo—auklėtojo pareigoms.

Eidamas su gyvenimu, „Kariūnas“ ieško naujų kūrybinio darbo kelių, naujų minčių, sakytumų, tobulėja. Štai ir šis pirmasis šių metų numeris yra persitvarkęs, pasižymėjęs naujas darbo gaires. Apie jas rašo karo mokyklos viršininkas brig. gen. Musteikis: „Kariūnas“ kels dorą, tikėjimą, drausmę, drąsą, darbštumą, gerą ūpą, sporto pagėgimą ir atvirkščiai — sąmojingai gels apsileidėlius, be laiko susenusius ir bailius, jis atliks didelį darbą — padės suformuoti mūsų, Lietuvos Karo Mokyklos kariūno ir tuo pačiu mūsų jaunosios karininkijos karininko—vado tipą. Stiprinti ir ugdyti kariūno asmenybę — svarbiausias „Kariūno“ uždavinys“.

Naujasis „Kariūno“ numeris išėjo nauju viršeliu, labiau pritaikytą atvaizduoti kariūnų gyvenimo momentus: viršely dedamos nuotraukos iš įvairių kariūnų darbo sričių. Šia prasme persitvarkęs „Kariūnas“ pabaigė visos mūsų karinės spaudos persitvarkymo grandinę.

Šiame numery „Kariūną“ atsisveikina buvęs jo redaktorius lt. Urbonavičius, linkėdamas naujam redaktoriui lt. Noreikai „sėkmingiau tobulinti mielojo „Kariūno“ skiltis, kad jis būtų teisingiausių kariūnų gyvenimo veidrodžiu“. Čia pat naujasis redaktorius ir išsitiria apie tolimesnę „Kariūno“ darbo eigą.

Šio numerio medžiagą sudaro. — Asp. J. Būtėno str. „Devyniolika metų“, karo mokyklos v-ko žodis „Kelti ūpą ir gelti be laiko susenusius“, lt. Urbanavičiaus „Mieląjį „Kariūną“ atsisveikinant“, lt. Noreikos „Bertas grūdas atnešė derlių“, „Žengiamo“, asp. J. Lingio eilė. „Mes išjosim šuoliais“, mjr. Ališausko „Klaipėdos kraštas istorinėje perspektyvoje“, asp. G. Vaitiekavičiaus eilė. „Mano sesei“, asp. J. Būtėno „Ginkluotoji pajėga — taikos veiksnys“, ats. j. lt. Žukausko „Šaulių Sąjunga — kariuomenės talkininkė“, kar. gr. Bulotos „Padangėse“, lt. Petronio „Vykditojo pareigos ir galvojimo metodas taktiniuose lauko pratimuose“, vertimas iš švedų kalbos — „Gražūs balti marškiniai“, „Radio transliacija iš aspirantų vakaro“, vert. „Parlamentaras“, asp. J. Klimo „Fizinė jėga būdo statyboje“, asp. Braženo „Proklamacija į draugus iš civilinio gyvenimo“, asp. G. Vaitiekavičiaus „Ak, tie bailiai“. Mūsų sportas.

Visa medžiaga įdomi, įvairi ir reikšminga. Tik reikėtų vengti vertimų ir bendrosios prasmės straipsnių, kurių randame ir bendroje karinėje spaudoje. Reikia daugiau savojo gyvenimo pavyzdžių. „Kariūnas“ turėtų dėti visas pastangas eiti šiuo nr. ryškiai nužymėta linkme.

„Kariūną“ turėtų skaityti ir vidurinių mokyklų mokiniai, besirengiantį į kariškąją Alma Mater. Gražų pavyzdį parodė Kaune „Aušros“ berniukų gimnazijos VII klasė, kolektyviai išsirašiusi „Kariūną“.

Ats. j. lt. B. Vosylius

Naujieji leidiniai

V. Čedeta. Estija. Praeitis ir dabartis. Spaudos Fondo leidinys. 200 psl., kaina 4,— litai. Turinyje: Estijos istorija, tautiniai santykiai, kultūra, ūkis, užsienių ir vidaus politika ir kitos bendrosios žinios. Knygoje įdėtas Estijos valstybės ženklas, žemėlapis, 70 iliustracijų iš Estijos gamtos, miestų, įžymiųjų žmonių ir meno kūrinių paveikslai. Šis reprezentacinis leidinys mūsų kalba išleistas draugingosios Estijos Nepriklausomybės šventės proga.

G. M. Rubatscher. **MARIJA WARD.** Anglijos ponių instituto įkūrėja. Lietuviškai vertė P. Morkelytė. Šv. Kazimiero Draugijos leidinys Nr. 667. Kaunas. Printed in Lithuania. 1937 m. 91 psl. Kaina Lt. 1.

Elžbietai didžiajai valdant Angliją, katalikai buvo daugiausia persekiojami. Tuo metu iškilo moteris Marija Ward. Ji buvo aukšto kilimo, graži, turėjo sužadėtinį, bet visa atsižadėjusi paaukojo savo gyvenimą moterų reikalams Bažnyčioje ir dėl Bažnyčios.

Ji įsteigė šv. Mergelės Institutą, kurį visi vadino Anglijos Ponių Institutu, nes jame buvo daug aukšto kilimo ponių. Visą gyvenimą ši moteris kovojo su dvasine ir pasauline vyriausybe dėl to instituto teisių. Institutas turėjo tikslą auklėti liaudies vaikus gilioj katalikiškoj dvasioj. Ponių buvo tik širdy atvirai religingos, iš viršaus jos labai puošniai dėvėjo, pagal paskutines madas. Šiuo metu užvesta beatifikacijos byla paskelbti ją palaimintąja.

Šios moters gyvenimas aprašytas vaizdžiai ir lengvai.

A. Huonden S. J. **HONGKONGO RASTINIS** ir kitos apysakaitės. Vertė Pranas Kulys. Liaudies knygynėlis. Šv. Kazimiero draugijos leidinys Nr. 671. Kaunas. 1937 m. 75 psl. Kaina 80 centų.

Pirmoje apysakaitėje, kurioje atpasakotas tikras atsitikimas, aprašoma, kaip kiniečiai meta į gatvę vaikus, kaip vaikus vagia ir naudoja siurbelėms gaudyti, gyvus panerdami į jūrą, kad prisisiurbtų siurbėlių ir kaip tokius pamestuosius katalikės vienuolės renka ir augina. Antroje — Mia, Mažasis Bonza, taip pat iš kiniečių gyvenimo. Tai kiniečių Kalėdų apyskaitė. Joje aprašoma, kaip Buddos garbintojų dvasiškai kankina mažus vaikus, auklėdami juos bonzomis — Budos dvasiškiais ir kaip krikščionių misijonierius juos išgelbsti. Trečioji apyskaitė yra iš Olandų kolonijų, Sundo salos gyvenimo. Aprašoma kaip misijonierius su trimis berniukais, plaukdamas iš vienos salos į kitą, buvo ištiktas audros ir mirties akivaizdoje pakrikštijo vieną berniuką mulatą, kuris dar nebuvo krikščionis.

Aprašyti nuotyčiai iš misijų gyvenimo labai įdomūs ir gyvai parašyti.

T. A.

Inž. technologas **Acus-Acukas. PREKIŲ MOKSLAS.** Spaudos Fondas 1937 m. 444 psl. Kaina Lt. 10.— Pagaliau pasirodė ilgai lauktas prekių mokslo vadovėlis. Šis vadovėlis yra didelis įnašas į mokyklinę literatūrą. Komercinės bei prekybos mokyklos tinkamo prekių mokslo vadovėlio lietuvių kalba neturėjo. Šios mokyklos turėdavo daryti užrašus ir tai labai apsunkindavo mokytojus ir mokinius.

Vadovėlis parašytas populiariai, trumpai, bet kondensuotai. Cheminių formulų labai mažai, tik tiek, kiek reikalinga pačiai prekei pažinti. Nurodyta paprasčiausi prekių pažinimo būdai, prekių kondicijos ir jų skyrimas nuo falsifikatų bei surogatų.

Turinį sudaro: 1) Maisto prekės: augalinis maistas, bulvės ir vaisiai, javų perdirbimo produktai, prieskoniai. Gyvulininkystės maistas: mėsa, mėsos perdirbimo prekės ir pieno gaminiai. 2) Dangos prekės: plaušinės medžiagos, verpalai ir siūlai, audiniai, odinės prekės. 3) Namų reikmenės, technikos ir kitos prekės: akmens ir žemės prekės, medžio prekės, metalinės prekės, kuras, popierius, kaučukas, riebalai, aliejai ir vaškas, cheminės prekės.

Šis vadovėlis naudingas ne tik mokyklai, bet ir visiems prekybininkams, pareigūnams, dalyvaujantiems prekių priėmimo ir šiaip visuomenei, kurie turi reikalų su prekėmis.

Redakcijos atsakymai

J. Virbickui. Atvaizdus ir trumputes žinias apie Kazį Užokauską ir Ipolitą Zimkevičių gavome. Bet tokių aprašymų dėti negalime. Nieko neparašote apie jų pasižymėjimus kautynėse ir jų karo žygius. Tiek neužtenka, reikia platesnių aprašymų. Kaip reikia rašyti, pakankamai pavyzdžių galite rasti „Kary“, skyrely „Mūsų narsieji vyrai“. Atvaizdus kol kas pasilikame ir laukiame iš Tamstos platesnių aprašymų apie juos.

Eil. A. Karaškai. Apie dragūnų tarnybą žiūr. šių metų kišeniniame Kario kalendoriuje, 137 psl.

Klausučiui. Žiūr. š. m. „Kario“ Nr. 5 atsakymą gr. G. Nopensui.

A. M. Jeigu būtų laisvų vietų, priimtų. Bet ar jų tuo tarpu būtų — redakcija negali žinoti. Bandyk kreiptis į kariuomenės intendantūros dirbtuvių viršininką.

Pusk. Tumasoniui. Honoraras mokamas nevienodai. Žiūr. rimą į rašinio bei nuotraukos rūšį ir vertę.

D. K. Tamstos klausimas visiškai neaiškus.

V. Seiliui. Už galvosūkį Nr. 6 išeina honoraro 5 lt. 25 ct. Kalendorių pasiųsime. Gautus galvosūkius pasidėjome ateičiai.

P. Agučiui. Tokiais klausimais geriau išsiaiškinti su savo viršininkais. Tuo reikalu galėtumėm pareikšti tik savo nuomonę, tačiau ji nebūs taisyklė, kuria galėtumėm vadovautis kiti. Tuo reikalu parašykite kokį nors rašinėli. Jeigu negalėtumėm jo įdėti, tai paduotumėm atitinkamon įstaigon. Įvairių klausimų iškelimas yra geras dalykas.

Kovui. Apie „Eilinio sapną“ tuo tarpu dar nieko negalime atsakyti. Brėžinius galima siųsti ant visokio popieriaus, kad tik būtų švarūs ir aiškūs. Galvosūkių autoriams mokama. Karo Mokykloje mokslas truks 3 metus. Priima tik sveikus ir gerai matančius. Tai sprendžia sveikatos tikrinimo komisija. Todėl į paskutinį klausimą negalime tiksliai atsakyti.

Kazeinui. Kreipiantis su prašymu į valdišką įstaigą žyminis ženklas reikalingas.

Galvosūkio Nr. 7 sprendimas

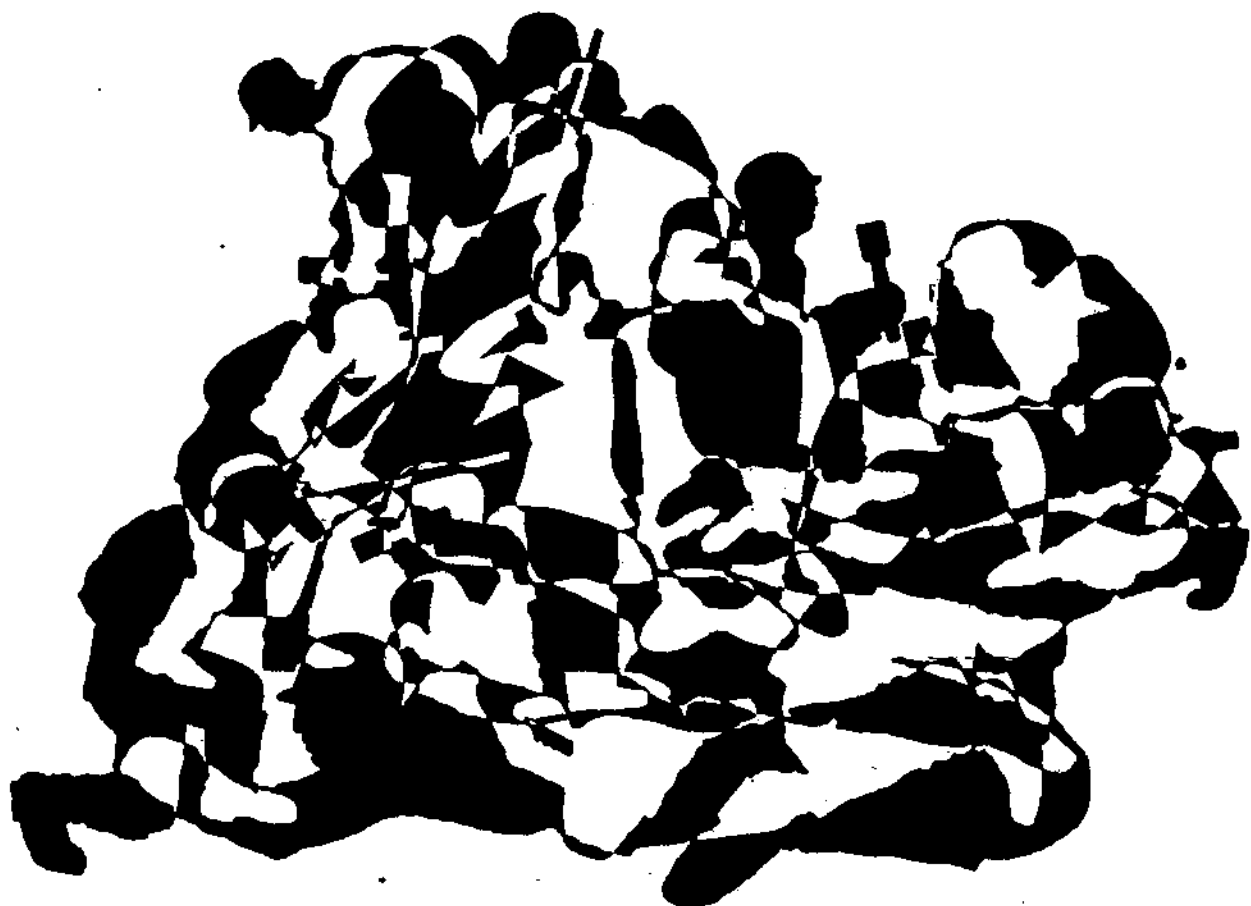
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	S	V	C	I	S	D	A	V	N	G
2	K	Y	I	T	M	U	P	A	O	A
3	U	T	T	A	U	R	U	R	T	I
4	O	E	R	L	I	K	O	N	A	S
5	D	N	I	I	K	L	K	I	R	R
6	A	I	N	J	A	A	A	A	A	A
7	S	S	A	A	S	S	S	I	S	S

Išsprendė: 1) Bitė Karosaitė (Šnč.), 2) C. Gudžiūnienė (K.), 3) T. Baltuškaitė (An.), 4) pusk. J. Tamulevičius (kav. št.), 5) pusk. A. Valiukonis (pr. ap. r.), 6) T. Bendinskas (K.), 7) pusk. J. Zapkus (1 p. p.), 8) V. Radžius (Krk.), 9) V. Girklys (2 inž. b.), 10) E. Misevičius (Rsn.), 11) j. k. P. Tamulėnas (2 inž. b.), 12) j. p. P. Baliukas (8 p. p.), 13) pusk. Kelmelis (2 art. p.), 14) j. p. Alf. Aganauskas (1 p. p.), 15) A. Seženis (Kd.), 16) St. Pupkevičius (Šnč.), 17) j. p. Verpetinskas (3 p. p.), 18) j. p. D. Lauraitis (3 p. p.), 19) A. Bernotas (Kl.), 20) j. k. Fajtelevičius (4 p. p.), 21) j. k. J. Balčaitis (pr. ap. r.), 22) A. Stonys (Sd.), 23) j. k. A. Andriulis (pr. aps. r.), 24) Vl. Baltuška (A. Pn.), 25) eil. J. Stonkus (3 dr. p.), 26) A. Gruodis (K.), 27) eil. A. Stankevičius (1 art. p.), 28) j. k. A. Strangalys (2 inž. b.), 29) eil. M. Koncė (1 p. div. b.), 30) J. St. (Šnč.), 31) gr. Ed. Raukšta (4 p. p.), 32) P. Pažemis (Kp.), 33) Vl. Magila (Kp.), 34) J. S. (Šnč.), 35) pusk. P. Malinauskas (4 p. p.), 36) pusk. M. Antaniškis (4 p. p.), 37) virš. J. Kaklauskas (3 art. p.), 38) Vl. Reklevičius (Šnč.), 39) P. Plevokas (1 p. div. b.), 40) Al. Tuinyla (Šnč.), 41) A. Matukonis (Al.), 42) j. p. Z. Gavelis (1 art. p.), 43) pusk. Gelžinis (4 p. p.), 44) J. Astauskas (Nsd.), 45) pusk. A. Pliauskys (1 p. div. št.), 46) j. p. Lietuvninkas (3 art. p.).

Šiame rate pirmąsias vietas laimėjo: 1) virš. J. Kaklauskas, 2) P. Plevokas, 3) pusk. M. Antaniškis, 4) pusk. Gelžinis, 5) pusk. A. Pliauskys, 6) jaun. pusk. Z. Gavelis, 7) J. Stankaitis, 8) Alg. Matukonis ir 9) Vl. Magila. Jiems visiems išsiuntinėta po knygą.

Galvosūkis Nr. 9

(Vert. 2 tšk.).

Kiek kareivių yra šiame piešinyje